
3 1761 06631840 3

J. BLICHER-CLAUSEN

DEN SIDSTE HAUGE

VIOLIN

ANDEN DEL

J. BLICHER-CLAUSEN

DEN SIDSTE HAUGE

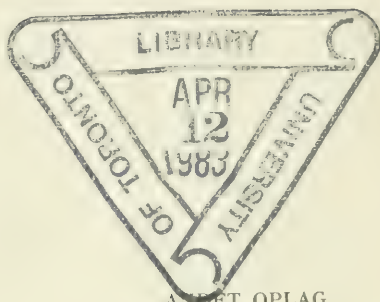
VIOLIN

ANDEN DEL

KØBENHAVN
DET NORDISKE FORLAG
(ERNST BOJESEN)
—
1903

ANDET OPLAG
TRYKT IALT 5000 EKSEMPL.

LANGKJÆRS BOGTRYKKERI
KØBENHAVN

Den, som fanget har i Ord
Millioner Sjæles Tanker —
den, som aldrig kaster Anker,
men bestandig mejsler, banker,
søger Skatte under Jord —
i sit Bergmandsliv saa ensom,
i sin Ensomhed saa stor —

DIGTEREN

Dr. HENRIK IBSEN

TILEGNET

FORSPIL

PERSONERNE:

GAMLE-FIN, Ligkistesnedker

RUTH } *hans Børn*
FIN }

Ingeniør JACK HAUGE

TUK } *hans Børn*
GERD }

PAOLO, en Italienerdreng

EN LEDVOGTERSKE

EN LÆGE

TO HERRER

EN UNG KVINDE

Handlingen foregaar i Nutiden — dels i Danmark, dels i Rom

(Et stort Ligkistemagasin i Udkanten af Byen. — Lige overfor, paa den anden Side Gaden, en gammel Gaard med Have — tilhørende: først Skibsrheder Hauge — nu hans Søn, Ingeniør Jack Hauge. I Magasinet leger Snedkermesterens to Børn, FIX og RUTH, Skjul mellem Kisterne med lille GERD HAUGE. Hendes store Bror TUK sidder paa Kanten af en af Kisterne og fløjter sagte. Døren ind til Værkstedet bagved staar aaben — derfra Lugt af Smuld og Lyd af Høvl og Hammer.)

GAMLE-FIX (lille og mørk — finsk af Fødsel — med let kruset Skæg og Haar og spillende, hvasse Øjne, staar og høvler paa en Ligkiste — synger til:)

Du travle Flok, som haster forbi,
bi! bi!
Tøv og se!
Din sidste Seng jeg høvler maaske.

I glade Folk, som fæster Jer Bo
to og to —
lid kun ej
paa Følge den hele Livsens Vej!

I lystige Folk, som tumler til Dans,
stands! stands!
Jeg præker bedst,
bedre end Klokker og Degn og Præst.

Jeg præker med Høvl, jeg synger med Fil
hvil! hvil!
Tom ud dit Krus!
Jeg tætner med Støv dit sidste Hus.

Men trætte Sjæl, der ensom gik om,
kom, kom!

Hvad der end sker,
her skal du aldrig længes mer —!

TUK (som er hørt op med at fløjte.)
Gamle-Fin er tungsindt i Dag —
saa føler han altid et sært Behag
i at synge om Døden.
(Støder med Foden mod noget haardt — bøjer sig og tager det op.)
Hvad er det? — En gammel Visebog! — — Mester!

GAMLE-FIN. Hvad godt, min Ven?

TUK. Maa jeg eje den lille snavsede Bog,
som ligger smidt hen
i denne gamle, mugnede Kiste?

GAMLE-FIN. Tal med Respekt om Kisterne, Dreng!
Hvor langt Du saa farer,
dér bliver dog din sidste Seng.

TUK. Godt Ord igen. — — Er Bogen saa min?

GAMLE-FIN (ser paa ham — nikker langsomt.)
Den faar vel — herefter — at være din.

TUK (blader i Bogen.)
I har sat Mærker ved flere af Viserne.

GAMLE-FIN. Troligt nok — jeg noterede Priserne.

TUK. I har lagt Æselsorer, som jeg!

GAMLE-FIN (nikker.)
Læg Mærke til dem — de har Bud at bringe
til fler end mig.
(Han kaldes tilbage til Værkstedet — Tuk indtager sin forrige Plads paa Kanten af Kisten med Fodderne nede i Bunden og Albuerne paa sine Knæ. — Børnene støjer. — Han stopper Fingrene i Ørerne og læser:)

Jeg trode en Gang, jeg var Herre
ved Lykkens gyldne Fest —
nu ved jeg, at jeg er Tjener,
og aldrig bliver jeg Gæst!

Men I, som sidder for Borde
ved Glædens funklende Vin,
Tak, fordi I saa ofte
har strakt Eders Haand mod min! — —

Jeg trode en Gang, jeg var Herre
ved Livets store Fest —
Nu ved jeg, da jeg er Tjener,
at Tjener er Herre bedst.

TUK ser op ryster paa Hovedet.

Det forstaar jeg ikke! — Jeg vil være Herre!
Fordi — ja fordi,
Gamle-Fruen siger, jeg er fodt til at være det.
(Læser videre:)
Det drager forbi,
det store, farende
Tog af Slægter — —
Vægter! Vægter!
rejs dig og blæs!
Vildsomme farer
de tætte Skarer
var dem for Grundene,
medens de farer!
Lær dem at øve
Kærlighed, Kærlighed
til de levende!
Naar de er dode,
strækker et helt langt
Liv ikke til
for at bode !

TUK (lader Bogen synke.)
Strækker et helt langt Liv ikke til
for at bøde —!
(Hugger sin knyttede Haand imod Kisten.)
Saa er de ogsaa ubarmhjærtige Folk,
disse Døde!
Man kan jo ikke vise den Kærlighed, man vil —
kan man da vel?
Nogle af Ens Kræfter maa gaa med til at pine
og saare, slaa ihjel!
Hvad der er helt, maa man først se brudt — —
(Fanger Ruth, som løber forbi.)
Hej! Nu en Tagfat mellem Kisterne, Ruth!

RUTH. Nej, Blindebuk, Tuk!

TUK (binder sit Lommetørklæde for Øjnene.)
Lad gaa da —

RUTH (smutter forbi ham.) Kuk! kuk!

TUK (griber efter hende.)
Hvor er Du henne?

FIN. Her!

RUTH (fra den modsatte Side.) Her, Tuk!

TUK (staar stille.) Bag en Kiste — men hvor?

FIN. Den sorte paa Kant!

RUTH. Nej, her Tuk! Bagved den gamle gule,
hvor Du Viserne fandt!

GERD (som holder Ruth i Haanden.) Tittit, Bror Tuk!

FIN (hviskende.) Nu fanger han dig som ingenting!
Spring ned i den sorte! Skynd dig! Spring!

RUTH. Jeg tør ikke, Fin!

TUK (som har hørt det, trænger hende ind i Krogen — vildt):
Jo, spring — spring, Ruth!
Jeg jager dig ned i den sorteste Kiste —
Før jeg har gjort det, har jeg fortrudt
og ber dig saa mindelig: vær ikke vred!
men Du skal derned! (Ruth skriger.)
Hvorfor tør Du det ikke? — Sig, at Du tør det!
Det er jo fordi, at jeg holder saa voldsomt
af dig, jeg gør det —!

(Dørklokken ringer, Børnene kryber i Skjul bagved Kisterne, hvor de bliver siddende stille som Mus. GAMLE-FIN kommer fra Værkstedet. To HERRER ind — Arm i Arm.)

DEN HØJTIDELIGE. Hm! Vi vilde gærne se paa en
en Kiste —

GAMLE-FIN. Ja, her er Udvalg, som Herrerne ser.
Tør jeg spørge om Prisen? — (Peger paa en.) Passer
den der?

DEN TILFREDSE. Den dyreste passer.
Tante var sgu alle Ornamenterne værd!

DEN HØJTIDELIGE. Du glemmer aldeles, hvor
sparsommelig hun var,
hvor tarvelig, beskeden — Det vilde daarligt passe
at gemme hendes Legeme i kostbare Kar.

DEN TILFREDSE. Jeg stemmer for en rigtig elegant
skaaren Kiste.
Penge er sgu til for at rulle deres Vej.

DEN HØJTIDELIGE. Jeg nægter ikke, Fætter, det
glæder mig, at Arven
lovformelig skal deles imellem dig og mig.

GAMLE-FIN. De Herrer har bestemt sig for —

DEN TILFREDSE (flot.) Den Egetræs!

DEN HØJTIDELIGE. Den Fyrres'
Sortmalet — tarvelig — det ligner hende bedst.
Hvad siger De, Snedker?

GAMLE-FIN. Jeg siger som Herren:
Skomager, Skomager, bliv ved din Læst!
Jeg kan tydelig se, hvordan Herrens skal være,
naar Deres Tid kommer — jeg kan se den paa en
Prik:
Sortmalet — enkel — efter Fattigfolks Skik —
dygtig smal paa Siderne og trang op i Laaget
ikke mange Blomster — og faa Kvinder i Toget.

DEN TILFREDSE (hviskende.)
Manden er uhyggelig — Bestem dig!

DEN HØJTIDELIGE. Lad gaa da —
sagte.
— i Betragtning af den Glæde, hun har gjort os ved
at dø.

DEN TILFREDSE. Saa er vi enige. — Den Egetræs!
Adieu!

GAMLE-FIN (ler sagte — uden at svare.)

DEN HØJTIDELIGE (vender sig vredt.)
Den simple Person! Jeg tror, han vil!

DEN TILFREDSE. Hu! ha! Gaa til!
Han ligner en Helhest, som han staar der og griner.
De møder i Døren en ung sortklædt Kvinde. Hun ser bleg og forstyrret ud.

DEN HØJTIDELIGE (idet han lukker Døren.)
Hun dér var nok knust — kunde næppe sig samle — —

DEN TILFREDSE (med et lettende Suk.)
Gud ske Lov, vi ikke holdt for meget af den Gamle!

KVINDEN. Jeg vilde — (brister i Graad.) Jeg vilde kun —

GAMLE-FIN (nikker bedrøvet.) Jeg ved det

KVINDEN. En Kiste —
Aa, men det maa være den bedste, De har!

Han plejede at ligge saa blødt, hvor jeg redte — —
Puder skal der være — og det Lagen, jeg bredte
over ham i Døden — det skal altsammen med.
Ingen haarde Kanter, som kan gøre Fortræd.
Og Laaget — aa husk — det maa ikke være trangt
her over hans Hode —!
Han elskede at kunne aande frit, hvor kan bode.

GAMLE-FIN (rækker hende Haanden.)

KVINDEN.
Jeg be'r Dem saa bønlig — Tag varligt og blødt,
naar De kommer for at lægge ham i Kiste!
Hans Pande er saa ren og saa pletfri endnu —
og hans Mund — aa, hans Mund var det kæreste,
jeg vidste!

GAMLE-FIN (slipper hendes Haand.)
De græder ustandselig — Hold op! Hold dog op!

KVINDEN. Hvis jeg ikke havde Taarer, vilde Hjærtet
i mig briste.
Jeg har Taarer, derfor slaar det — Først naar de
rinder ud,
har jeg ikke mere at miste,
saa er jeg fri, og saa kan jeg fare

GAMLE-FIN. Maatte det længe, længe vare!

KVINDEN (smiler.)
Naar De faar Bud om at tømre min Kiste,
skal De synge — synge højt, mens De hugger den til!
Sig, at De vil det —

GAMLE-FIN. Ja ja, jeg vil.

KVINDEN. Men ingen af de drøvelige Viser skal det
være
med Gravtoneklang
Jubel skal der være som i Pilgrimmens Sang.

den, som alle Ensomme synger, naar de fare — —
»Dejlig er Jorden,
prægtig er Guds Himmel,
skøn er Sjælenes Pilgrimsgang« — —
Hvor jeg vil være glad, naar De synger den Sang!

GAMLE-FIN (tørrer Øjnene med Bagen af sin Haand.)

KVINDEN (vender sig for at gaa, men bliver staaende og stryger ligesom kærtegnende med Haanden henover en af Kisterne.)

Spaaner er saa haarde — — han plejede at ligge
saa blødt, hvor jeg redte. — Aa glem det nu ikke!
— Giv mig Haanden paa det —

GAMLE-FIN. Min Haand er lidt vaad.

KVINDEN (som før.) Blødt maa han ligge —

GAMLE-FIN. — I det fineste Smuld.

KVINDEN (nikker Farvel og gaar til Døren, men betænker sig og vender igen tilbage — bedende)

Kan De ikke bore et ganske lille Hul,
et bitte, bitte lille — i Kistelaaget bare —
saa Solen kan skinne derned og bevare
et Glimt ham i Mørket af sin varmende Glød —

GAMLE-FIN. Solen er grusom, naar den skinner paa
en Død.
Desuden — ingen Solstraale trænger igennem
paa tre Alen Muld.

KVINDEN. Jeg be'r Dem alligevel —

GAMLE-FIN (rækker hende Haanden.)
Han skal faa det Hul.

KVINDEN (slipper hans Haand.)
Tak — ! Farvel saa længe
(Standser i Døren — nikker tilbage.)
— indtil De kan synge den jublende Sang — —

GAMLE-FIN (ser efter hende.)
— den, som alle Ensomme synger, naar de fare
Staar et Øjeblik stille — gaar saa langsomt tilbage til Værkstedet.)

BØRNENE kommer frem fra deres Smuthuller — Fin har Taarer i Øjnene — Ruth græder.)

RUTH. Jeg vil straks gaa og hente min Dukkevogns Puder
og lægge dem ved Fodderne — de luner da lidt.

TUK smiler overlegent — krænger saa pludselig sin Trøje af.
Du kan godt faa min Trøje —

FIN (ivrig.) Ogsaa min Hue!
(Ruth lægger begge Dele ned i Kisten. — De bliver staaende og ser ned i den.)

RUTH. Hvor hun dog græd!

FIN. Og saa var hun saa smuk!

RUTH. Bare der var Plads til dem begge to, Tuk!

TUK. Saa maatte hun jo do — og saa aldrig mere Solen —

RUTH. Sig mig for det første:
Er det at ligge nede under Jorden det samme
som aldrig at se Solen?

TUK. Ja.

RUTH. Saa vil jeg ikke do
— for Solen er det største.

TUK tager hende fast om Haandleddet.
Hør, hvad jeg siger dig!

RUTH. Nej, slip! Du er haard.

TUK. Vilde Du gærne bo hos mig derovre
i Fars Gaard?

RUTH. Aa ja, ja, Tuk! Saa forfærdelig gærne!

TUK. Vilde Du ogsaa bo hos mig i Jorden?

RUTH. Nej, men jeg tror, Du er gal! I Fald —

TUK. Sig, at Du vilde! Du skal! Du skal!
Uden det er jeg lige glad med det andet.

RUTH (grædefærdig.) Tuk — Hvorfor gaar Du?

TUK. Jeg vil ha' Følge
over og under Jorden, forstaar Du!

RUTH. Du er styg — Du ved ikke selv, hvad Du gør.

LILLE GERD (som staar og ser op paa ham, tager pludselig hans Haand i sin.)
Gerd tør.

TUK (ler sagte.) Den lille Gerd er af Haugeblod —
hende vil det aldrig mangle paa Mod.

RUTH. Fy Tuk!

FIN (som stadig staar og ser ned i Kisten.) Hør her!
Hvorfor tror I, hun vilde ha' Puder i Bunden?

RUTH. For det er saa blødt — Hvis jeg var død,
vilde jeg ligge i Silkepuder
med mange Blomster gemt i mit Skød.

FIN. Hvis jeg var død,
vilde jeg ligge i Finlands Flag —
ikke i andet. (Til Tuk.)
Og Du? Hvad vil Du?

TUK. Jeg har hverken Behag
til Silkeflag eller Silkelin —
Men under min Nakke
vil jeg have den gamle Cremoneserviolin.

FIN. Den er jo i Stykker. — Hvad duer den til!

TUK. Den synger, naar jeg lægger mit Øre til!
Aa, I skulde vide, hvilket underligt Spil
der endnu kan tone fra dens bristede Bund!

FIN (til Ruth.) Nu har Tuk Syner —

TUK (heftig.) Ja, le I kun!
Jeg bytter ikke Farmors søndrede Arv
bort for alle Farfars hvervede Penge.

RUTH. Hun var vist mærkelig hun, din Farmor —
»Gamle-Fruen«, som de kaldte hende her —?

TUK. Aa, hun var dejlig! — Naar jeg kom hende nær,
syntes jeg, hun lignede en Hedninggudinde,
med det snehvide, brusende Haar om sin Tinding
og det storladne Blik!
Aldrig har jeg hørt hende spille en Tone,
men altid saa hun ud, som hun hørte Musik!
Naar jeg sad derovre og Historier fik,
hørte jeg det spille i Luften omkring os — —
alle Stuer spillede — og tav, naar hun gik.

RUTH (sagte.) Tuk!

TUK (paa samme Maade.) Ja, hvad er der?

RUTH. Hun, »Gamle-Fruen«,
skulde have haft Cremoneseren med —
maaske hun dér nede kunde høre den spille.

TUK (nikker.)
Jeg tænkte det samme, men saa kom jeg for silde.

FIN (fløjter.) Skal vi lege videre?

TUK. Nej — jeg vil sove —
Hej! Lad staa til.
(Springer op i den nærmeststaaende Kiste og lægger sig udstrakt paa Bunden.)

RUTH (som staar raadvild, med en Finger i Munden — bævende.)
Tag mig op til dig, Tuk!

TUK. Tor Du?

RUTH (lukker Øjnene.) Jeg vil

Men gem mig hos dig, Tuk, naar jeg kommer
derned,
for jeg tror, jeg er bange — — (Springer.)
en lille bitte Smule — Du maa ikke være vred — —
(Putter sig ind til ham.)

GAMLE-FIN (i Døren.) Ruth! Og Tuk Hauge! — Begge to!
Vil I se, I kan skrubbe op af den Kiste —
dér kommer I tidsnok, kan I tro —!

Tolv Aar senere. Havestuen i Ingeniør Hauges Gaard i Byen. Jack Hauge — mellem treds og halvfjerds — graahaaret, noget krogrygget, sidder ved Vinduet og ser ud. Det er Midnat. Sneen ligger over Haven. Maanen skinner stærkt ind i Stuen. Ingen Lys er tændt, men Ilden lyser ud fra Kaminen.)

JACK. Ruth!

RUTH (som staar ved det andet Vindue.)
Ja, Far —

JACK. Nu er Klokken tolv.
Han er endnu ikke kommen!
— Og Du bad ham vel om det,
da han sagde Farvel?

RUTH. Ja — jeg bad ham om det.

JACK. Hvor kan han nænne at slaa Farven ihjel
i Kinder som dine!
Han, som dog elsker dig over al Maade!

RUTH (vender sig bort.)
Tror Du, han gør det?

JACK. Hvor det gør ondt
at se dine glade Øjne vaade —!
Jeg tror det ikke — jeg ved det, Ruth!
Tænk paa for syv Aar siden!

RUTH. Ja, den Gang!
Siden — har han maaske fortrudt.

JACK. Det mener Du ikke. Jeg husker endnu,
hvor han kom farende ind i Stuen
med Øjne, som lignede Gamle-Fruen.

spillende stærke, sorte af Minder
og raabte med blussende hede Kinder:
»Gamle-Fin derovre er død!
Skifteretten har været i Boet —
— jeg tror, der er Nød.
Fin har vistnok en gammel Tante,
som gærne vil tage ham hjem til sit,
men Ruth — Ruths Hjem er det samme som mit.«
Saa lukked han Døren paa vid Gab op
og trak dig demonstrativt ind i Stuen
paa samme heftig bestemte Vis
som Gamle-Fruen.
(lytter.)
Hys! Hvad var det? Gik der ikke en Dør?

RUTH. Nej, det var Vinden —

JACK. Jeg syntes dog før — —

RUTH. Hvorfor er Du saa angst i Nat?

JACK. Døden har høstet tæt i mit Liv,
tæt i min Vaar og tæt i min Sommer
— Tuk var den eneste Søn, jeg beholdt —
jeg blir altid beklemt, naar han ikke kommer.

RUTH. Du er træt — gaa i Seng. Jeg skal lukke ham ind. —

JACK. Du er selv træt, — og saa hvid om din Kind —

RUTH. Det er kun Maanens blege Skin! —

JACK. Du banker vel paa ved min Dør, naar han kommer
og siger mig — hvordan alt staar til?
Det sneede saa stærkt en Gang i Aften — —
(hæst.) Hvis han for vild!

RUTH. Han har skarpe Ojne og snare Fødder
han finder nok Vej.

JACK (i Døren.)

Du lover at sige mig til, naar han kommer.

RUTH (uden at se paa ham.)

Det lover jeg dig.

JACK (nikker Godnat og gaar.)

RUTH (bliver staaende i Maanelyset med Hovedet lænet til Vinduessprossen. — Aabner Vinduet.)

Der farer imod mig en klinger Sang
af blinkende Iskrystaller!
Jeg hader — aa, hvor jeg hader alt
det døde Liv, som for Solen falder! — —
Jeg bygged min første Dukkestue
i Hulingen af et Kistelaag
uden at grue. —
Men fra jeg begyndte at tænke,
gik Rædsel for Døden ind i mit Blod —
for Livet synger i min Aare,
og Livet danser i min Fod!
Jeg er aldrig angst for, at Tuk skal dø
— den Mulighed synes mig ikke givet —
jeg tror slet ikke paa Døden mer,
jeg tror kun paa Livet!
Men et er jeg jagende dødsangst for —
den Rædsel kendte jeg aldrig før —
for, at der er noget omkring mig, som dør — — —

(bøjer sig ud.)

Hvor underlig hult min Stemme lyder
i dette døde Eventyrslot,
hvor ikke et levende Liv sig sænker —!

(smiler.)

Jeg tror, jeg har lært af Gamle-Fin
at sige højt, hvad jeg tænker.

(lytter spændt.)

Nu var der nogen, som rørte ved Laagen.

(kalder.)

Er det dig?

TUKS STEMME. Ja Ruth!

RUTH (løber til Havedøren og aabner den.)
Nej, hvor Du dog er tilsneet, Tuk!
Den ligger paa din Frakke i store, hvide Flager!

TUK (i Døren.) Skynd dig og luk!
Det fryser, saa det knager.
(stamper Sneen af Fødderne, kommer ind — drivvaad og med hede, urolige Øjne.)

RUTH (farer ham om Halsen.)
Aa, Gud være lovet, at jeg har dig igen!

TUK. Saa saa, lille Ven!
Kære lille Pige, Du blir drivende vaad.

RUTH. Men Du da — Hvorfor blev Du saa længe ude?
Vi har siddet og ventet, fra Klokken blev ni
— og nu er snart Midnatstimen forbi — —

TUK (kysser hende hurtig.)
Min Jomfru skulde sovet forlængst paa sin Pude.

RUTH. Jeg kunde ikke, Tuk — naar Du ikke var hjemme.
— Hvor var Du?

TUK. I Ulvedalene.

RUTH. Igen!

TUK. Du skulde have hørt, hvordan Granerne suste!
De bøjed sig for Bygerne som Siv i en Sø
— de vaandede sig, ligesom en Sjæl, der skal dø!
Haglen drev fra Toppene som trillende Sved,
den pisked mellem Grenene og slog, saa det sved —

RUTH (hjælper ham Frakken af.)
Mærkede Du ikke, at et Uvejr trak op?

TUK. Jo.

RUTH. Hvorfor kom Du da ikke hjem i Tide?

TUK. For saa maatte jeg netop blive, kan Du vide.
(da Ruth ryster paa Hovedet.) Men tænk nu ikke mere.
Gaa i Seng, lille Pige — og luk Vinduet! luk!

RUTH (om hans Hals — angst.)
Du gaar da ikke fra mig? Du gør da ikke, Tuk!

TUK (ser paa hende.)
Jeg elsker at køle min hede Haand
mod din hvide Pande
med Haarets krusede Silkebaand!
Jeg elsker at føle, som jeg gjorde saa tit,
dit varme unge Legeme tæt ind til mit
og jeg elsker, jeg elsker at kysse dine Hænder
saa smalle og fine —
jeg elsker at knuge dem fast ind i mine!
Dine Øjne er varme —
de lokker mig som Solen den bristende Knop —
men for Urgrunden i mig kan de ikke lukke op.
Der er Segl for Graven.

RUTH. — Jo én Gang, Tuk,
naar vi to flytter sammen —

TUK. Nej, hvor Du er smuk!
Og saa ung og saa fin!
Een Gang! Er Du saa helt og holdent min?

RUTH. Ja — helt og holdent din.

TUK. Og saa flytter Du ind for at bygge hos mig
alle dine Dage!
Tænk dog en Gang!

RUTH. Ja — saa flytter jeg ind
i Huset bag Haven
og fylder dig Hjemmet med Latter og Sang
og glade Suk — —
Men — husk det, Tuk:
saa Seglet fra Graven!
(smutter forbi ham — ud)

TUK (ser efter hende.)
Seglet fra Graven! — Nej det faar nok ligge,
hvor det én Gang blev lagt —
at bryde det staar ikke i Menneskers Magt.
(trækker en Stol frem foran Kaminen.)
Desuden — hun vilde jo aldrig forstaa.
Hvor skulde hun vel kunne fatte Vægten
af det store Skyldbrev, som staar skrevet i Slægten!
(synker træt sammen i Stolen.)

(GERD, barbenet — frysende — i lang hvid Natkjole kommer sagte ind fra Døren ligeoverfor.)

GERD (uden at se op — med rystende Stemme.)
Ruth! Er Tuk kommen?

TUK (farer op.) Men Gerd er det dig!
Hvad tænker Du paa?
Ved Du, det er langt over Midnat? Hvad tror Du,
Far vilde sige, hvis han dig saa?

GERD (farer imod ham.)
Aa, Gud ske Lov!
Jeg lod jo bare, som om jeg sov.
Jeg sover aldrig, før jeg ved, Du er hjemme.
(sætter sig paa hans Skød og lægger Armene om hans Hals.)
Sig mig, hvorfor Du var ude i Nat?

TUK. Lad være med at spørge — Gerd, lille Pige —
jeg vil ikke svare — hører Du — Godnat!
Gaa! Gaa din Vej!
(sætter hende haardt ned paa Gulvet — Pludselig blødt, da han ser Taarer i hendes Øjne.)
Gerd — lille Gerd — græd ikke for mig.
Kom, lad mig varme dine kolde smaa Fødder —
jeg mente jo ikke at gøre dig Fortræd.
(løfter hende op til sig og begynder ivrig at gnide hendes Fødder mellem sine Hænder.)

GERD (stryger med sine tynde Fingre igennem hans Haar.)
Tuk, tag mig med
ind i dine Tanker — Du ved, jeg forstaar —

TUK. Den lille Gerd er kun femten Aar.

GERD. Ja — men hun tænker meget —

TUK. En Arv,
hun helst maatte sluppet. — Den er lykkeligst født,
som slet ikke tænker, før Arven er forødt.
Men det, at vi to er saa nøje i Slægt,
gør dig just farlig — saa jeg fristes til at dele
med dit glade Ungsind Tungsindets Vægt.

GERD. Del! Jeg vil være saa lykkelig og stolt
som en Konge!

TUK. Der ligned Du »Gamle-Fruen«!

GERD. Fortæl mig om hende, som hun sad her i Stuen!
Aa, hvor Du er lykkelig, som kendte hende, Tuk!
De siger nok, Gamle-Fruen er død —
men jeg tror, hun lever alligevel herinde.

TUK (nikker tungt.)
Ja, det er netop det —
Vi handler ikke uden i Samraad med hende.

GERD. Men det er jo bare godt — er det ikke?

TUK. Nej, Gerd! Vi skulde kunne handle alene,
hver med sit Menneskeansvar inde —
men her er det ligesom den enkeltes Liv,
hele Slægtens Liv, hænger sammen med hende.

GERD. Ved Du, hvad jeg tror:
Al Ting hænger sammen med den gamle
Cremoneser,
som hænger derinde paa Væggen ved dit Bord,
og ligger om Natten under din Pude —

TUK (farer op.)
Gerd! Hvoraf ved Du —?

GERD. Jeg har hørt det af Mor.

TUK (sætter sig.)
Det er sandt — — Jeg ligger i vaagne Nætter
med Øret tæt til dens aabne Mund,
da hører jeg selsomme Toner
hulke op fra dens knuste Bund,
— da brister en Sang i mit Indre,
da falder der Lænker, da sprænges der Baand!
og da maa jeg op og knuge
det vaade Ler i min Haand.

GERD (folder Hænderne.)
Og da blir det dejligt, dejligt,
det, Du da former!

TUK. Ikke dejligt nok — der er langt igen!
Violinen, den har jeg arvet fra hende,
men den knækkede Bue —

GERD (ivrig.) Ja, ja — hvad den?

TUK. Den har jeg, fra hun døde, aldrig kunnet finde.

GERD. Jeg tror — at jeg ved, hvor den er —

TUK (holder Haanden for hendes Mund.) Ti stille!
Jeg vil ingen Ting vide.
Om hun tog den med sig eller gemte den et Sted,
sikkert har hun haft
sine egne forunderlige Tanker dermed. —
Vi Hauger er fattige paa Lykke —
vi er som den Krone, hvor der mangler en Sten
— ingen af os ejer det manglende Stykke.

GERD (trækker frysende Natkjolen nedover sine Ben.)
Tuk — fortæl mere om »Gamle-Fruen«!

TUK. Nej, Gerd — her bliver saa koldt i Stuen —
Du fryser. Kom, lad mig pakke dig ind.
Ilden er ude. Skal jeg tænde en Lampe?

GERD. Nej, nej! Her er dejligst i Maaneskin.

TUK (staar en Stund stille med Ryggen til hende — vender sig saa pludselig.)

Sig mig, Gerd — hvad drømte Du mest
om i din Barndom —?
Var dine Drømme de samme som mine?

GERD. Jeg ved ikke, om de lignede dine.
Jeg véd kun det ene —
at Frispillersagnet var i dem alle.

TUK. Gerd! Ogsaa i dine!

GERD (ivrig.) Men hver Gang jeg syntes, det blev
stærkere end jeg,
drev jeg det fra mig. — Det skal Du ogsaa gøre.
— hører Du Tuk! — for ellers kvæler det dig.

TUK. Du siger det saa underlig: »Saa drev jeg det
fra mig —«
Kan Du det da virkelig?

GERD. Jeg kan, hvad jeg vil.

TUK. Det trode jeg ogsaa én Gang — — men
siden — — —!
Aa, man faar tammere Tanker med Tiden.

GERD. Du aldrig, Tuk! Du har voldsomme Tanker.
Du er en Hauge i ondt som i godt —
Du kan tænke forkert, men aldrig smaat.

TUK. Der er to Slags Hauger — dem, der tog Arv
i Kunst som i Liv fra Farmors Side
dem, som for Slægtens Synder maa lide,
og dem, som slægtede Farfar paa. —
Jeg husker endnu, naar som lille Purk
jeg sad hos Mor, og hun hviskede: »Tuk!
Du skal ligne Far —

for Far er saa god — og Far er saa smuk. —
Stakkels Mor! Hun var bange for Arven,
angst for det skjulte Forbandelsens Mærke.
for den store Fryd og den store Smærte,
som bag Cremoneserens Bue laa!

GERD. Kære lille Mor med den dejlige Røst!
Jeg har hendes Billede her ved mit Bryst.
Hun gav mig det selv en Gang i Tiden
— jeg gemte det, da hun var død, som en Skat —
Aldrig glemte jeg siden
at kysse det til Godnat.

TUK. Nej, Troskab var altid Haugernes Skik.

GERD. Der hænger et Billede inde i Salen
af »Gamle-Fruen« med det mægtige Blik.
I Maaneskin
er det, som hun lever — som rørte hun sig —
Og jeg lister mig ind —

TUK (imod hende.)
Du ogsaa! — Voldtog hun ogsaa dig!

GERD (ryster paa Hovedet.)
Jeg bli'r kun, saa længe mig selv jeg kan mærke —
Jeg gaar, naar jeg føler, at hun bli'r den stærke.

TUK. Du kendte hende ikke.
Men den, som har følt hendes brændende Øjne
lyne i sine
og hørt hendes Stemme og mærket i sin Haand
begge hendes Hænder saa faste og fine,
han glemmer hende aldrig, fra han først hende
saa
saa hende rigtig, forstaar Du!

GERD. Hvordan?

TUK. Som en Kæmpeskikkelse, rynket og graa,
men rank til det sidste trods Længsel og Møde !
Jeg elskede hende bestandig,
men jeg saa hende først et Aar før hun døde.

GERD (kryber ind til ham.)
Fortæl om det, Tuk!

TUK (nikker.)
– Jeg saa hende først, da hun begyndte at tale
om den gamle Violin.
Det var en Aften, jeg kom ind i hendes Stue —
Maanelyset strejfed hendes Brystlinnings Lin
og Haaret, der faldt over Tindingens Bue.
Hun lukked sine Øjne hendes Pande var hed.
I Kurvestolen sad hun og lænede sit Hoved
ind til Violinen, som fra Væggen hang ned.
Underlig betagen krøb jeg hen bag hendes Stol.
Da saa jeg en Taare, som listende gled
bag Øjenlaagets Skygger.
Og jeg hviskede tyst
bange for at høre min egen Drengerøst:
Farmor! Hvorfor er Violinen i Stykker?
Hvem knuste den for dig? — Da vendte hun sig om -
det gamle hede Lynglimt i Øjnene kom —
»Dreng!« sa' hun — »Dreng!
Jeg knuste den selv for Forbandelsens Skyld
for at sone Cremoneserens Synder i Slægten.
Men nu synes jeg stundom ved Enden af min Vej,
at Hævnen og Forbandelsen var stærkere end jeg. —
Tuk! kom herhen! Hun tog mig ind til sit Bryst
og lagde den gamle Cremoneser til mit Øre.
Da hørte jeg som Sangen af en bristende Røst
Og jeg brast i en hulkende Graad ved hendes Bryst.
Hun strøg mig over Haaret med et vemodigt Smil·
»Du ogsaa — Du ogsaa! Jeg tænkte det længe
Kunstnerblodet rinder bestandig i Slægten.

trods alle bristede Strænge —
det bløder sig ned fra Sjæl til Sjæl —
Dybest set er det maaske Forbandelsen selv — —«

GERD (gispende.) Nej, nej! Det mente hun ikke

TUK. Skøndt Dreng
anede jeg Sammenhængen mellem hendes Tanker
og Frispillersagnet. — Jeg kredsede omkring
det med alle mine Drengedrømme i èn Ring.
Der var tusende Ting, jeg vilde spurgt hende om,
men det var, som noget helligt bandt for min
Tunge.
»Tuk«, sa' hun blot, da jeg siden kom
for at sige Godnat — »Husk, naar jeg skal dø,
at lægge Violinen tæt til mit Øre,
saa farer min Sjæl med Sang herfra
ind, hvor der er evige Toner at høre!« —
— »Farmor — Farmor! Fortæl om Violinen!« —
Jeg husker, at jeg ikke turde møde hendes Øjne,
da jeg hvisked det — men laa
med min Kind tæt til hendes — Da var det, at jeg saa,
eller følte hende smile — jeg kan aldrig beskrive
rigtig hvordan,
men der var noget aandelig fribaarent i Smilet,
noget kongelig stolt, som kun træffes hos en Mand.
Langsomt, som talte hun for sig selv,
begyndte hun stykkevis at fortælle,
hvad den Gang stykkevis jeg forstod:
— om Slægtens brændende Kunstnerblod,
som vaagnede sent, eller brusede straks,
om sig selv — og om Max —
om Slægtens Stamfar, som døde sindssyg,
om lille Bror Svend, som fødtes blind —
og om Mor, som derfor blev tung af Sind — —
om stakkels Bror Knud, som først kunde se.

men siden blev langsomt blindet, saa Døden
kom som en Livsbefrier i Nøden.
Og hun føjede til med et bittert Suk:
»Ak, Tuk!
hvad nytted det mig, at jeg knækkede Buen
og slog hver dirrende Stræng ihjel —
Forbandelsen lever alligevel!«

GERD. Mere! Mere om Gamle-Fruen!

TUK. Jeg husker saa klart, hvordan hun stod
en Gang ved min Seng med Far og Mor
og sa' med sin dybe Stemme de Ord:
»Gud ved, hvad Byrde der nu skal lægges
paa den Drengs Bryst —?
Om han skal naa frem, eller ikke faa Lov — —?«
Og jeg hørte, Mor græd — men jeg lod, som jeg sov.
— Kort efter saa hun mit første Forsøg
paa at skabe i Ler —
hun smilte, da hun saa det, men sagde ikke mer.
Hun nikked kun saa underlig —

GERD. Hvad tror Du, hun tænkte?

TUK. — Hun tænkte Musik!
Den sang om hendes Mund, og den sang i hendes
Blik —
hun var straalende smuk i det Øjeblik.
— — Jeg ved ogsaa godt, hvad hun tænkte mer:
Det synger, selv bag de tavse Stene,
det spiller, selv bag det vaade Ler —!
Slægtsviolinen spiller bag det hele — — —

GERD. Den gamle Violin —
Hvor jeg elsker den, Tuk! — Og nu er den din.

TUK. Ja — nu er den min
med Forbandelsen, den gemte.

GERD. Hvorfor glemte Du Loftet til Gamle-Fruen?

TUK. Tror Du, jeg glemte!
Nej, aldrig har jeg glemt.
Men dette — det var ligesom forud bestemt.
Jeg var borte, da hun døde — det kom pludseligt
paa —
man mente et Hjærteslag, for Siden var blaa.
Jeg legede i Ligkisteværkstedet, sammen
med dig, Ruth og Fin.
I drengekaadt Sind
red jeg paa den Kiste, hvor hun snart skulde ligge
— jeg sprang mod dens Bund, leged Skjul i en Krog
af dens hule Laag.
Endnu kan jeg høre, naar jeg tænker paa
Springene,
hvor gjaldrende de lød —!
Aldrig, før jeg den Dag kom ind i hendes Stue,
havde jeg haft Tanke for, hvad Døden betød.
Mor tog min Haand — men hun rystede i Stemmen
og var hvid — hvid som Sne.
»Gamlefruen«, sa' hun, »er død. Kom og se!
Hun sendte dig en Hilsen — før alt var forbi.
Jeg lovede, at Du skulde faa den — fordi
— fordi det var den sidste.
»Sig til ham,« sa' hun, »at den Tro, som flytter
Bjærge,
evnede det ikke — —
Den Kærlighed, som ofrer alt, kan evne det endnu.
Sig ham, at Ens Arv tør En aldrig lade ligge
— og velsign ham saa, Du!« — — —
Sagte gik vi ind — og dér laa hun paa Sengen
med sin skinnende hvide Natdragt paa —
kun de sorte Øjenbryn
lyste, hvor de gnistrende Ørneøjne saa.
Jeg stirrede paa hende, som jeg stirred, da jeg saa
Michel Angelos Mesterværker i Marmor —
hun lignede et Mesterværk i Marmor, som hun laa!

Jeg kastede mig over hendes dejlige Lig
med et skærende Skrig —
Jeg kyssed hendes Hænder, og min Mund blev
som Is –
jeg kyssed hendes Læber, og det var, som om
noget
frøs sammen i mit Hjærte paa underlig Vis.

GERD (pludselig angst.)
Tuk! Hvad var det? — Aa kære, min Ven,
prøv, om det ikke kunde smelte igen!

TUK. Jeg husker, at jeg knyttede min Haand imod
Mor
og slyngede hende i voldsomme Ord
Bebrejdelsen imøde:
Hvorfor gav I hende ikke Cremoneseren med?
Saa har hun ikke hørt Sang, da hun døde!»
Mor tog om mine Skuldre og rystede mig
Dreng! Dreng! Hvad angaar det dig?«
Men jeg hørte hende ikke, jeg hulkede kun:
Hvor kunde hun dø, før hun havde Violinen
tæt til sin Mund —!
Mor svarede ikke — hendes angstfulde Blik,
mer end alle Ord,
røbede den Rædsel, som igennem hende for
Jeg ved, at hun tænkte paa min stakkels lille Bror,
og paa Max, som var Krobling, for han blev stor —
og paa Farmor, som aldrig fik naat det, hun
kunde — —
Jeg tænkte ogsaa paa det, da jeg saa hende ligge
saa trygt dér og blunde,
helstøbt i Døden, som hun var det i Livet.
Og da det blev Nat —

GERD. Ja, ja! Hvad saa?

TUK. Saa tog jeg den gamle Violin, som var glemt
under Dødens Smærte,
og sneg mig ind i Stuen, hvor Kisten var sat,
for at lægge den tæt til hendes Hjærte.
Langsomt og saa underlig højtidelig stemt
gik jeg hen, hvor hun stod.
Maanelyset skinnede om Ligkistens Fod —
Jeg vilde lette Laaget — men det var skruet sammen,
Zinkkisten lukket og loddet til med Bly!
Da overfaldtes jeg af en forunderlig sky
og skælvende Rædsel,
som gik mig lige til Ben og Marv!
Jeg syntes, at den Døde rejste sig i Kisten
og gav mig sin knuste Cremoneser i Arv
— jeg syntes, at jeg mødte de bristende Blikke —:
Sig ham, at Ens Arv tør En aldrig lade ligge — —
Det var, ligesom jeg saa hende smile
og hørte hende sige: Saalænge der er
en Draabe af Kunstnerblod i Slægten,
kan den gamle Cremoneser ikke hvile. —
Men jeg siger dig, Gerd,
at ikke for en Krone af kongelig Værd
kunde mit Hjærte have banket saa stærkt,
i vildtstormende Takt,
som da jeg den Gang stod Æresvagt
foran hendes Kiste i den dødsstille Nat
og knugede den gamle Cremoneser i Favnen
og arvede Haugeslægtens ældgamle Skat —!

GERD (farer ham om Halsen.)
Aa, hvor Du er dejlig, naar Du taler som nu!
saa stolt og saa smuk! —
Og Gamle-Fruen — hvor jeg elsker hende, Tuk!

TUK. Ruth gør det ikke — hun gaar udenom hende,
som Mor gjorde én Gang — som Far gør endnu.

Men det er jo slet ikke deri, det ligger —
aa nej, nej, Du!
I det, som fra først af er spillet ind i Slægten,
ligger Faren endnu:
Lidenskaben, Kunstnertrodsen, alt, hvad Du vil,
den store, vilde Vilje paa Bunden af vort Spil!

GERD (lukker uvilkaarlig Øjnene.)
Jeg er glad ved, at jeg ikke
fik Forstand paa Musik.

TUK. Det fik jeg heller ikke — men den Gang jeg fik
noget Ler i min Haand og begyndte at forme,
da var det, som Jordskorpen under mig sang,
da var det, som Harpeslæt brusede og klang
fra Luften og fra Havet! — Siden den Gang
ved jeg, Violinen er stærkere end jeg.

GERD (efter et Ophold.) Hvis det var mig,
saa vilde jeg være den stærkeste selv —
eller ogsaa vilde jeg slet ikke spille.

TUK. Du maatte ville.
Mor sang sig frem gennem Livet — hun var fri!
— Om hun var Kunstner,
saa var det paa en helt anden Maade end vi.
Hun var Kunstner med sin Sjæl, men ikke med
sit Blod —
vi er det baade med Sjælen og Blodet —
Det var det, som hun frygtede og forstod.
Hos hende var Kunsten bare Lykke,
hos os er den Lidenskab, Vilje og Trods,
stærk Sol og Skygge —
derfor kunde hun aldrig forstaa den hos os.

GERD. Mor skulde ikke være død den Gang!

TUK. Husker Du hende?

GERD. Jeg husker en Gang,
jeg sad paa en Skammel og hørte, at hun sang,
og stopped mine Ører og vilde ikke høre det —

TUK. Aa, hvor hun var henrykt, da hun saa dig
gøre det!
Hun dansed over Gulvet og slog Takt med sin Hæl,
standsede, hvor Far over Bordet sad bøjet.
»Det Barn har en Vilje som Gamle-Fruen selv,
men ikke en Gnist af Kunstnerild i Øjet!
Det Barn skal træde jævnt, Jack — og lige og frit,
ikke være Haugeslægtens — bare være mit!«
(Ser paa hende — smiler.)
Du blev nu lidt af Haugeslægten ogsaa, kan jeg tro.
Men Mor —! hvor hun lo,
naar hun saa dig saa lykkelig dumdristig og modig,
saa ligetil og tryg,
saa kraftig, stærk og frodig
med dine faste Ankler og din lille ranke Ryg,
med dine røde Kinder
og dine stærke Øjne,
som skælmske ler og skinner
og skifter Farve brat! —
Maaske dog, hvis hun saa dig,
som Du sad her i Nat
og slugte hvert Ord
af din gamle, gale Bror,
maaske hendes Frygt saa vilde vaagne igen — —
Nej, nej! Den svandt hen,
naar hun mødte dine Øjne. De er stærke som
en Ild,
og der staar skrevet i dem: Jeg vil, hvad jeg vil.

GERD (rusker ham i Ørene.)
Du dejlige, taabelige, gamle Tuk-Tuk! —
Hvorfor drager Du nu saa dybt et Suk? (Da han tier.)
Sig mig, hvorfor Du kom hjem saa silde?

TUK (lægger Haanden paa hendes Mund. Hys! Ti stille!
(Gaar hen til Vinduet, hvor han bliver staaende længe og ser ud.)
Tungt føler min Sjæl Forbandelsens Tryk —
det Tungsind, som ligger paa Lur i Slægten,
og pludselig er i et Spring paa min Ryg —!
Det er som den evige Skygge for Solen,
den evige Vinter over en Vaar —
Alle de andre har følt det samme,
hver med sin egen Lidelses Kaar:
Farmor — og Farbror, som elskede Mor,
— og Farmors Bror,
den lille Dreng, som var stum fra Fødslen —
og min egen lille blindfødte Bror!
Alle har de bøjet sig tungt under Vægten
af en altid levende Skyld i Slægten. — —
Og jeg selv! Naar jeg selv en lykkelig Dag
fører en Hustru ind under mit Tag,
skal jeg da bære med mig Angstens Kvide,
skal den ligge som en Hugorm i Hjærtet og bide,
hviske om min Hustrus Fod, hvor hun gaar,
være i hvert Favntag, jeg giver eller faar — —?
Den Tro, som flytter Bjærge, evnede det ikke
den Kærlighed, som ofrer alt, kan evne det
endnu —!
Den Gaade kan jeg aldrig lade ligge —
Hvad er det, som skal ofres? Og hvem skal være
Ofret?
Hvem siger mig, at Offeret er gyldigt, naar det
kommer?
Hvem borger for, det ikke er, som Offere er flest ?
Ofre alt kan ingen — men hvem kan ofre mest?
Den, som elsker højest Altsaa Ruth! Nej, nej, nej!
Hun har givet mig alt, hvad hun evnede at give,
men det var intet Offer, for hun elskede mig,
og hun fik, da hun gav
Hjærte for Hjærte Nej, Ruth er det ikke.

og Gerd er for ung til saa stort et Krav — — —
Kvinder —! Hvorfor tænker vi altid paa Kvinder,
naar vi taler om at ofre? —
Alle mine Spørgsmaal raaber i Stuen!
Kun én kunde svare mig — — Gamle-Fruen —
men hun er de tavse Skyggers Gæst.
(Vender sig uden at mærke, at Gerd ikke svarer.)
Kan Du forstaa, at jeg har det bedst,
naar jeg mejsler og hugger min Tanke Vej?
Violinen lægger jeg foran mig —
den spiller, naar jeg ser paa den — spiller, spiller
med Hælvten af en Stol og en Stræng uden Bund!
Naar jeg hviler mig, lægger jeg mit Øre til dens
Mund — —
(Gaar nærmere.)
Ja, luk Du kun Øjnene — — — Lille Skind!
hun er falden i Søvn med Graad paa sin Kind.
Og her har jeg ladet hende ligge og fryse,
mens hun glemte sig selv
for at holde Vagt hos en kæmpende Sjæl —!
— Godnat, lille Gerd! Din Hjærtebund
har sin egen friske, frodige Grund,
som aldrig blev rørt af en svidende Flamme,
— dig skal Forbandelsen ikke ramme.
(Løfter hende forsigtig op paa sine Arme.)
Kære lille Gerd! Stærke lille Gerd!
Husker Du endnu, da jeg tog dig som Dreng
og red dig med Leg og Spøg i Seng?

GERD (farer op med et Skrig — gnider Øjnene.)
Er det — Gamle-Fruen!

TUK. Nej nej! det er mig — din gamle Dreng,
som bærer dig varsomt ud af Stuen
og ind i din lille varme Seng.

(Ruths Værelse i Hauges Hus. RUTH ligger paa Knæ foran en stor Koffert og gemmer fint nyt Lintøj ned. — Paa Bordet, i Sofaen og over alle Stole ligger Duge, Servietter og haandsyet Linned spredt.)

GERD (staar ved Siden af hende og ser beundrende til.)
Naa! hvor Du har været flittig!
Hele Stuen er jo fuld!

RUTH. Aa, jeg elsker snehvidt Linned!
(Gnider det mod sin Kind.)
Dette fine, bløde Damask,
det er mere værd en Guld.

GERD. Ja, det maa jeg tro — for dig!
Du har syt langt ud paa Natten.

RUTH. Jeg har syt for Tuk og mig —
mest for Tuk.

GERD. Lad os sidde her paa Hug,
mens vi tæller — — —
Ti Par Lagner, uden Folder
eller Pletter —
tolv Chemiser — tyve Duge —
tresindstyve Servietter —!
(Slaar Hænderne sammen.)
Nej, hvor denne Dug er smuk!

RUTH. Det er ogsaa den, som aller-
først skal dække Bord for Tuk.

GERD. Ja, han bli'r nok godt forkælet,
førend Aaret halvt er omme.

faar det som en Æggeblomme —
bliver Konge i et Slot — — —

RUTH. Aldrig faar han det for godt.

GERD. Kan dog være —
Alt er gaat saa let for Tuk:
Han kom hjem med dig ved Haanden —
han var ung, og Du var smuk —
han fik Hustru med det samme —

RUTH. Ti!

GERD. Jeg siger ej et Muk.

RUTH. Har Du nogen Ting at sige —
Du! en lille femtenaarig
Skolepige!

GERD. Bare det, at jeg ham kender —

RUTH. — bedre, tænker Du, end jeg!

GERD. Ja — Er Du en Hauge?

RUTH. Nej. —
Det er sandt —

GERD. Men det er jeg.

RUTH. Du har Ret. Der er vel Grunde
i hans Sjæl, hvor Slægtens Blod
bedre end jeg selv kan bunde.

GERD. Men vi har jo glemt at tælle!

RUTH. Haster ikke.

GERD. Femogtyve Viskestykker —
tolv Haandklæder

RUTH. Lad dem ligge.

GERD. Aa, vær ikke vred paa mig!
Ruth, Du kære Ruth! Jeg vilde
sidst af alt bedrøve dig.

RUTH (brister i Graad.) Tror Du ikke, jeg har set,
hvor tungsindig han har været,
aldrig smilet, aldrig let!
Hele Dage,
halve Nætter gaar han ude,
vender tung og tavs tilbage.
Aldrig har han Ro herhjemme,
aldrig ude — der er Graad
bagved Klangen af hans Stemme.

GERD. Spørg ham, Ruth!

RUTH. Han svarer ikke.

GERD. Sig, at Du forlanger Svar!
Tving ham!

RUTH. Hys! Dér kommer Far!

JACK HAUGE i Døren. Jeg — jeg vilde bare sporge,
om Tuk muligvis var kommen?

RUTH. Ikke her.

GERD. Jeg saa ham før.
Jeg var nylig ved hans Dør,
havde Æbler med i Lommen,
kasted dem ad Ruden ind
den Gang stod han i sin Bluse,
hug i Marmor, hed om Kind,
mærked næppe, at jeg var der

JACK. Jeg forstaar ham ikke mer
altid former han i Ler,
eller hugger til i Marmor.

ødslende med Arbejdskraften
 — men paa Gulvet
ligger Værket knust før Aften —!
Dette sidste
ligner mest en Hedningkvinde —
halvt en Nonne, halvt Gudinde.

RUTH. Snarere er det Symbol
paa en Tanke, han har inde,
noget, som hans Sjæl vil højne — —

GERD. Hvor I begge to er blinde —!
 Ser I ikke:
hun har Gamle-Fruens Øjne.

RUTH (med et hastigt Blik paa Jack Hauge.)
Hys! Ti stille!

JACK (tungt.) Altsaa hende —! altsaa hende —!
(Staar et Øjeblik med Hænderne for Øjnene — gaar saa mod Døren.)
Undskyld, at jeg har forstyrret — (Ud.)

GERD (med vaade Øjne.)
Saa Du det?

 RUTH. Jeg saa det godt.
Far er gammel nu og ensom —

GERD (springer efter ham.)
Ensom maa Du ikke sige —
Han har mig — sin lille Pige!

RUTH (ene.) Underligt, hvordan vi gaa
allesammen og er skræmte,
aner noget ondt, der truer,
ved, at hver for sig vi gruer — —
(Sysler med Linnedet.)
Fine, bløde, rene Linned,
af hvis Skød jeg mange Gange
kunde gyldne Solglimt fange,

naar jeg sad ved Nat og Dag,
syde Fingren rød og blodig,
syde frejdig mig og modig,
spærred Tvivlens Tanker inde —!
Næste Foraar vil han komme,
saa er Ventetiden omme,
saa er Jubelaaret inde —!
Sidste Sommer
bad han mig at sy det færdigt —
— »for at vi kan holde Bryllup,«
sagde han, »naar Vaaren kommer.« —
Nu er vi i Foraarstiden —
han har aldrig nævnt det siden —!
Døde ligger mine Drømme,
bundne ligger mine Tanker — —

TUKS STEMME (udenfor.) Lille Dør!
luk dig op for en, som banker!

RUTH (svarer med et Jubelskrig.)

TUK (i Døren.) Blev Du bange? — Gør jeg Støj?
Nej, staa stille! — Du er dejlig
mellem alt det hvide Tøj.

RUTH. Kom og se!
Jeg har ikke ødet Tiden
fra i Sommer.

TUK. Lille travle Arbejdsbi,
Du har trolig holdt dit Løfte,
Du har ærlig opfyldt Bønnen
nu fortjener
Du tilfulde Arbejdslønnen.

RUTH (om hans Hals.) Aa, saa har Du ikke glemt

TUK. Glemt! Hvor tror Du, man kan glemme,
naar Ens Bryllup var bestemt!

RUTH. Hvorfor tav Du da saa længe?
Hvad var det, som kom imellem
os — og saa vor unge Lykke?

TUK. Noget som en iskold Skygge
og en dump og knuget Rædsel —
eller Vægten
af en Tungsindsarv i Slægten.

RUTH. Er det tungt, saa maa vi dele —
Aldrig faar Du
Lov at bære mer det hele.

TUK. Det, jeg mener, kan alene
selv jeg bære.

RUTH. Vi er to for halvt at dele.
Giv mig dine tunge Tanker —
gærne vil jeg paa dem kalde —
kære, giv mig alle, alle!

TUK. Du vil ræddes ved den Fangst —
Husk, jeg kaster med det samme
i din Sjæl min egen Angst.

RUTH. Om Du kaster den i min,
vil jeg svare med at kaste
tusend Solglimt ind i din.

TUK (favner hende.)
Aa Du dejlige! Du ene,
som jeg gav mit Hjærte helt!

RUTH (ryster paa Hovedet.)
Dine Tanker har Du delt.

TUK. Ja, for de er altfor tunge.

RUTH. Mine Tanker er saa unge
og saa sunde,
de kan bære

TUK. Gid de kunde!

RUTH. Dér var det igen at se,
dette vilde Glimt i Øjet —

TUK (ironisk.) — Efterslæt af Slægtens Ve,
som sporadisk — gennem Dage
vender potensert tilbage — — —

RUTH (tager hans Hoved mellem sine Hænder og ser ham fast ind i Øjnene.)
Kunde jeg dog rive dig fra Øjnene et Bind
og vise dig, hvor Livet er dejligt at leve,
elskede Du!

TUK. Ja vis mig det! Maaske Du kan frelse mig
endnu.

RUTH. Hvorfor spilder Du alle dine solfyldte Dage
og lever ikke Livet?
Siden faar Du aldrig din Ungdom tilbage.

TUK. Du har Ret,
varme unge Kvinde med det syngende Blod!
Lær mig det, jeg lytter jo saa gærne ved din Fod.

RUTH. Hør! hvor Livet synger for dig og for mig!

TUK. — synger i din Røst

RUTH. — og i dine Arme — —

TUK. Og ved dit Bryst! — —
Ruth! Nu skal Du lade din Brudekjole sy,
for nu vil vi lyse til Bryllup

RUTH (jublende). Tuk!

TUK. Luk dine Øjne, mens jeg kysser dig — luk!
Der er Tider, hvor Du næsten er altfor smuk.

RUTH. Se, hvor det skinner omkring dig, Tuk,
fra Gulvet og Bordet, fra Sofaen, Stolene
rundt omkring —!
Der er Tanker paa dig, i hvert eneste Sting!
Naar jeg sad her og sy'de, tænkte jeg paa,
hvor det alt skulde ligge —
hver eneste lille færdig-syt Ting!
Det kniplede Mellemværk til Gardinerne —
jeg ser dem i Tankerne, hvor de skal hænge —
og de fine, broderede Pudebetræk
over vore Senge —
Løberen der
paa Divanbordet i Dagligstuen,
naar Lampen er tændt, og Kakkelovnsluen
lystig sladrer — — Og Dugene her!
hvor tit har jeg bredet dem ud i Tankerne
hver en for sig
og drømt, at jeg dækkede Bord for dig —
at vi sad ved vor eget, Du og jeg,
og klinked med Glas og bytted med Fade,
saa forfærdelig stolte, saa forfærdelig glade!

TUK (stirrer ufravendt paa hende.)
Er det som Du siger? Har Du været i dette
med hele din Sjæl —
med hver Draabe af dit Blod, med hver Gnist
af din Sjæl?

RUTH. Ja, ja! det har jeg!

TUK. Var alle dine Ønsker og alle dine Tanker,
alle dine Evner og Kræfter deri?

RUTH. Ja — hvorfor spørger Du saa underligt?

TUK. Fordi,
jeg vil vide, om intet Livets Offer
kunde være dig større

end det at give slip paa den straalende Drøm,
Du syde ind med tusende Sting i hver Søm —
gemme al denne hvide Herlighed hen
og vide, at Du aldrig skulde eje den igen —
aldrig rede Sengen med snehvide Lin,
aldrig lune Stuen og kalde den for din,
aldrig dække Bordet med Disk og med Fad,
aldrig blive glad —
bare eje Haabet, men aldrig se det øges —

RUTH (bleg.) Tuk, hold op! — hold op dog!
For grusomt kan der spøges.

TUK. For grumt kan der tænkes — Ruth! Tænk
ikke mer —
ikke nu i Aften — men vis mig endnu fler
af dine dyre Skatte, som Du i Smug har samlet,
mens jeg har gaat derude i Mørket og famlet.

RUTH. Nu kan jeg ikke mere — Du tog Solglansen
bort.

TUK. Solglansen —?

RUTH. Den, som laa over det hele.
Din Stemme blev saa fremmed, og dit Blik blev
saa haardt —

TUK. Hvad var det, som holdt dine Tanker og
Drømme
sammen i en eneste straalende Ring?

RUTH. Det var dig, Tuk, bag alle de livløse Ting —
dig, som skulde komme og byde tilhuse,
dig, som skulde lægge dit Hoved til Ro
og række mig Haanden —

TUK (gør det.) Dem begge to!
Men fri mig for at tænke — fri mig for at tænke!

RUTH. Jeg frir dig saa gærne for alt det onde.

TUK. Kan Du ofre mig al Ting?

RUTH. Gid jeg kunde!
Der findes ikke det, som jeg ikke vilde give
for at sikre dig Livets Lykke paa Jord.

TUK. Alt —! (Ser paa hende.) — — Ruth! — jeg tror,
det var dig, hun mente — — —

RUTH. Hvem?

TUK. Gamle-Fruen —
Der var noget, hun tænkte paa, da hun døde,
en Hilsen, hun sendte mig gennem Mor —

RUTH. Hun talte saa mange sære Ord,
som ingen forstod.
Glem hende, Tuk!

TUK (ryster paa Hovedet.) Violinen forpligter —
der er noget i den endnu af en Digter,
selv om den er tavs —
den evner endnu at spille ind
i Slægten sit flammende Kunstnersind —

RUTH (angst.) Aa, nej, nej, Tuk!

TUK. Det er svært at være blandt dem, som skal naa
den store Kunst.
Vældige, hærgende Storme maa gaa
igennem et stakkels Menneskehjærte,
før den store Kunst kan skrive derpaa,
Sorg uden Trost og Torst uden Vand —
Ensomhed indtil den yderste Rand,
saa der ikke mere er det, som kan tabes —
for det er af Ensomhed, Storhed skabes.

RUTH (bleg.) Er det dig selv, Du taler om?

TUK (med et Omslag.) Nej!
Fremtidig taler jeg kun om dig.
(ser paa hende.)
Hvor dejlig Du vil se ud som Brud
i alt det lysende, skinnende Hvide,
med Kransen over dit sorte Haar!
Tænk, naar Sløret det sammenholder
som en Offerklædning, der falder blødt
i store, vigende Folder,
højt fra din Isse og ned til din Fod —!
Du maa love mig, at Du vil intet spare —
den skønneste Dragt er ikke for god.

RUTH (med Armen om hans Nakke.)
Min Herre skal se mig saa skøn den Dag,
som han aldrig har set, hverken før eller siden.

TUK. Ruth! Kan Du ikke skynde paa Tiden!

RUTH. Alle mine Sorger dem lægger jeg bort
som syde Sømme —
men alle mine Ønsker og alle mine Drømme,
binder jeg som straalende Vinger til Tiden,
saa bruser den imod os i jublende Strømme!

TUK (knuger hende ind til sig.)
Fager skal Du være uden Rynke eller Plet,
som den snehvide Dug paa vor Kærligheds Alter
(Slipper hende — Sagte.)
Abraham byggede jo ogsaa et Alter,
da han ofrede Isak — husker jeg ret. (Ud.)

RUTH (ser efter ham med tindrende Øjne.)
Med dig er der Fryd i hver en Vaande!
Aa, hvor er det dog dejligt at leve,
dejligt at aande!
(Hun gaar nynnende til og fra imellem alt det hvide Linned og gemmer Stykke for Stykke hen. — Medens hun gør det, synes hun, at det faar Liv imellem hendes Hænder, og at de døde Ting taler:

KNIPLINGERNE.

Trin over Trin
    i Traadedans,
Sting over Sting,
    foruden Stands
knipler vi sammen
    dit Liv med hans!

Spindelvævsfint
    som Sol af Dug
knipler vi ud
    hvert Glædesfnug,
lukker i Løkke
    hvert angstfuldt Suk.

Sommerfuglslet
    og silkeblødt,
som Brudelin hvidt,
    som Hjærteblod rødt
knytter vi Traadene,
    én Gang mødt —!

Mens Tiden mon gaa
    saa øger vi let,
i fint Filligran,
    i Net over Net
dens tusendtraadede
    Kniplebræt — — —

MELLEMVÆRKERNE.

I Folder vi hænger —
i Sommergardiner lyse og lette,
hvor ingen Naal kan Traadene flette,
og ingen Haand forstyrre os længer.

I Sol vi skinner,
med Søndagsfred over Hverdagstanker —
og grønne Planter sig om os ranker
med Fest over Bryllupsdagens Minder.

Hvor bedst vi passer
vi øger Stuernes lune Hygge,
i Lysedugene — og til Smykke
af silkeforede Antimarcasser.

Vi vinker bag Rude,
skinner med Sengehimmel over,
ligger i hvide Senge og sover,
favnes i Sne af en Vuggepude — —

HJEMMEVÆVNINGER.

Der rinder over en Væverlad
Lin saa fine som Rosens Blad
til en, som er glad!
Der løber over en Væverskytte
Dug til to, som skal sammen flytte
for aldrig mere at skilles ad.

Den Dug skal bredes med Sang for Bord,
og over den byttes saa mangt et Ord,
som Elskov betror
det Lin skal redes med brede Sømme
og skærme for alle onde Drømme,
som op af tvivlende Tanker gror.

Hvor to, som elsker, tilsammen kom,
gaar støt som Spolen i Vævens Bom
de Verden om
hvad haardt dem rammer, hvad ondt dem møder,
om Haanden ogsaa for Spolen bløder,
de finder dog aldrig Væven tom !

KUNSTSYNINGER.

Silkepuder,
lune og bløde,
i Farver røde
Fest bebuder —
lægger sig kælende
ind under Nakken
strygende Frakken
ømt og dvælende —

Silkeskærme,
fine og gule
som store Fugle
vingede sværme,
varmende skinne
for Herren og Fruen,
farvende Stuen
som Ild derinde — —

Følende dryssende,
Guld over Sindene
sidder de kyssende —
undres i Sindene
over den Lykke,
de ser at bygge
sig Hus herinde —:

En lille Rede
udenfor Stimlen,
borte fra Vrimlen,
dybt dernede —
og inderst inde
Samlivsfærden
en Mand og en Kvinde
den store Verden!

(Tre Maaneder senere. — Havestuen hos Hauges. Havedørene staa aabne ud til Verandaen. GERD kommer springende ind fra Haven med Favnen fuld af Bøgegrene, som hun fløjtende sætter i Vand. JACK HAUGE kommer i det samme fra Sideværelset med Hat og Stok i Haanden.)

GERD (danser imod ham.)
Far! har Du hørt det? Fin kommer!

JACK. Hvad!

GERD. Er Du saa ikke glad —?
Vi skrev jo og bad ham til Bryllup — — Ruth
har faat Telegram, at idag kan vi vente ham —
hun er allerede ved Havnen for at hente ham.

JACK (gaar ud paa Verandaen.)
Herligt! Saa har vi jo Hædersgæsten —
den eneste, vi har manglet til Festen!

GERD. Ja, her er rigtignok Fest! Aa hej!
Ruth ser ud, som hun bare danser.
Det er ligesom Foden slet ikke rører
ved Jorden, naar hun standser!
Hun ser ud, som hun ingen Ting hører og sanser,
uden sine Tanker, som synger om Bryllup
langt, langt ind i den lyse Kvæld.
I Kokkenet braser de fra Morgen til Aften,
— der steges og bages — bevare mig vel!

JACK. Og Du, Frøken Tidsfordriv?

GERD. Jeg bare fløjter
for at faa Luft for min glade Sjæl.
Men Far — Du selv!
Du skinner som Solen, der gaar En imøde!
Jeg tror, jeg har aldrig set dig saa glad,
siden Mor døde.
(pludselig.) Du holdt vist knusende meget af Mor —

JACK. Der var ingen som hun.

GERD. Ruth er dog smuk —

JACK. Ingen Ting mod hende!

GERD. Naa! Det skulde Du sige til Tuk!

JACK. Tuk ved godt:
Der er ingen saa smuk paa den vide Jord
som den, vi elsker —

GERD (sagte.) Sig mig — Holdt Mor
ikke mere af dig, end hun holdt af Kunsten?

JACK. Uendelig meget mere, Gerd!
For hende var Sangen: Sangen om Lykken —
Og først, da Barnet blev blindt, kom Skyggen.

GERD. Det kan jeg lide! — Jeg vil ogsaa en Gang
holde mere af en levende Mand end af alle
Violiner og Mejsler og Pensler og Penne!

JACK. Du har Tiden for dig endnu

GERD. Den faar Ende.
Dèr lo Du! Jeg elsker at se dig le!
saa ved jeg, Du er glad —

JACK. Vi blir alle glade nu, skal Du se.

GERD. Naar Tuk blot var det!
jeg mener, saadan rigtig — saa det forslaar.
Hans Øjne følger med Ruth, hvor hun gaar,

han slipper hende ikke et Øjeblik af Syne
han klapper hendes Haar
og kysser hendes Hænder i Smug under Bordet —
jo, Far, jeg har set det —

JACK. Du har Øjne som en Maar!

GERD. Stundom er han lystig, stundom tungsindt
som før —
men Sorgen i hans Øjne gør, at Jubelen dør.

JACK. Tungsind trives ikke i to Nygiftes Stue
hun er frejdig og frodig
og ung og modig

GERD. Tænk, naar vi besøger den nygifte Frue!

JACK (nikker.)
Saa sidder jeg i Mørkningen og lever dem om,
alle de sollyse Dage med hende.

GERD. Med Mor?

JACK. Ja, med Mor — hun er med derinde —

GERD (farer mod Døren.)
Dèr kommer de, Far! Tuk er med! De er tre!
(kigger over hans Skuldre.)
Fin er bleven firskaaren — bredskuldret — før
men kæk ser han ud — Og kan Du høre ham le?

JACK (skyder hende tilside.)
Maaske jeg saa ogsaa maa faa Lov til at se — !
(til Fin, som tager Trappen i to Spring.)
Velkommen! Velkommen, raske unge Ven!

FIN (knuger hans Hænder.)
Den kære gamle Have og den kære gamle Stue!
Hvor er det dog herligt at se dem igen!
(slaar Hænderne sammen)
Nej! Der er jo Dammen, hvor jeg plumpede i
Vandet!

JACK. Prægtigt, at Du kom!

FIN. Hvor kunde jeg andet!
Jeg maatte jo se hende, før hun blev Frue.

JACK. Naturligvis maatte Du —

FIN. Vi standsede lidt
ved Porten derude — jeg maatte jo vide,
om den gamle Kasse laa der endnu
paa den anden Side,
men den er nok nedrevet, siger Tuk.
Naa — den var rigtignok ikke smuk,
men jeg vilde dog gærne set den igen. —
Hvad! Er det Gerd! min Barndomsven!
Den lille Tyksak, som krøb over Gulvet,
naar vi sprang mellem Kisterne hjemme hos Far!
Nej, Gerd, nu ler jeg — !

GERD. Ja, nu er det dig, som er tykkest, ser jeg.

JACK. Men Barn!

FIN. Det er sandt. — Du er smækker og fin —
Du har lange Fletninger, hvide Hænder — —
Er vi Venner saa?

GERD (giver ham Haandslag.) Ja, vel er vi Venner.

JACK. Nu bliver Du her vel helst, om Du kan?

FIN. Her! Nej aldrig — Jeg bliver i Finland.
Der er i min Sjæl en luende Brand
for de tusan sjöars søndrede Land.

JACK. Du vil altsaa tilbage?

FIN. For hver en Pris!
Slipper Pengene op, gaar jeg frem paa min Fod —
dèr oppe banker mit Hjærteblod.

JACK. Hos et undertrykt Folk!
Hvad stort har Du egentlig der at vinde?

FIN (stolt.) Landet er fattigt — men jeg er Finne.

GERD (lister sin Haand ind i hans.)
Det var ret tænkt, Fin!

JACK. Hvad er det, Du arbejder med deroppe?

FIN. Jeg anlægger Veje —
jeg rejser Dæmninger, bygger Broer
langs Flodeleje,
men først og sidst gaar jeg frem paa min Fod
til fattige Folk og til Mænd og Fruer,
holder hemmelig Møde i deres Stuer,
ildner op til en Kamp, som sent faar Ende!
Jeg sørger for Ved, at Baalet kan brænde
det Baal, der som en flammende Bavn
skal fænge fra Floden til Jordens Ende,
og alle Tyranner til Aske brænde
i Fredens og Frihedens hellige Navn!

GERD (sagte.) Amen!

FIN. Der tør ikke findes en ærlig Finne,
som blot en eneste Dag af sit Liv
opgiver Haabet — Ret maa vi vinde —
vi skal, og vi kan! -
Jeg saa paa Rejsen hertil en Mand,
som jeg sent vil glemme.
Han havde et underlig indadvendt Blik
og en dyb, lidt syngende Stemme.
Alvor, parret med Viljekraft,
laa over Panden.
Han talte, som jeg, kun daarlig Tysk,
men dog forstod vi saa godt hinanden.
Hans Navn — det spurgte jeg aldrig om,
og endnu mindre hans Stand og Stilling.

Men den Gang Skibet til Havnen kom,
og vi skiltes ad,
spurgte jeg om, hvor han havde hjemme —
jeg tænkte, han svared mig vel, om han gad.
Straks saa det ud, som han ikke vilde,
men saa vendte han sig,
og jeg saa hans Øjne af Stolthed skinne —:
»A æ Sønderjyde«, sagde han stille.
Og jeg nikkede til ham og svarede blot:
»Jeg er Finne.«

(Samme Sted, henunder Aften. RUTH og FIN sidder sammen paa Havetrappen.)

RUTH. Naa, Fin, hvad siger Du saa om Tuk?

FIN. Jo — han er smuk.
Men jeg var ved at fortælle dig om
det dejlige Land, hvorfra vi kom,
hvor Far har bot, og hvor Mor har redet
vor første Seng.
Første Gang, da jeg saa det som Dreng,
var det, som alle min Barndoms Minder
i Lys brød frem —
og som — ja, jeg kan ikke sige dig andet
end, at jeg følte som, nu kom jeg hjem.

RUTH (aandsfraværende.) Ja, det gjorde Du vel —

FIN (breder et Lommekort ud foran hende.)
Se her mit Kort —
Dernede ved Skoven vesten for Søen
var det, Far bode, før han drog bort.
Og dér omtrent ligger Mosters Gaard,
hvor de unge Finner lærer at skyde
fra Aar til Aar.
Det gælder for os en Gang at staa rede.
Men samtidig lærer vi Land at frede —
Fredstanken er som den yderste Pol,
hvorfra vi drager
Haab om Sejre og Tro paa Sol.

RUTH. Ja ja, det gør I vel, Fin — men Tuk

FIN. Har Du aldrig følt, naar Du sad herhjemme
ved den fremmede Strand,
en Længsel efter dit fattige, fjærne,
dejlige Fædreland?
Har Du aldrig sendt et sitrende Suk
mod Nordlysets Blaa?

RUTH. At længes tænkte jeg aldrig paa,
naar jeg havde Tuk. — Fin, kan Du forstaa:
Snart er han fuld af spillende Liv,
der bruser imod mig som en flommende Elv,
og snart er han tavs som Graven selv!

FIN. Du skulde blot se de store, dybe,
blaanende Sø'r i Maaneskinsnætter,
naar Stjærner Guld dem om Panden fletter
og sænker sig tungt som Perlesnore — —

RUTH. Du svarer i Vest, naar jeg spørger i Øst!
Jeg taler om al min Angst og Trøst,
den dirrende Nervestræng i mit Bryst,
og Du — taler om Finland!

FIN. Men Ruth —

RUTH. Har I Mænd da altid et Maal
større end dette, Brud at fæste?
Er der altid udenfor Hjemmet en Sag,
som I vier Jer til
med Tilsidesættelse af det bedste?

FIN. Kære —

RUTH (farer sammen.) Ti stille! Der kommer Tuk!

TUK (fra Havestuen.)
Der sidder to Søskend og drikker Dug
og hvisker fortroligt i Maaneskin — — —
(Ler.)

Naa Fin!
Nu maa Du fortælle om Finland — vi hører!
Her er Far — her er Gerd — hun er lutter Ører.

FIN (springer op.)
Jeg taler ikke til dem, som kun hører.
Suomis Sang
elskes af brændende Hjærter, som røres —
den høres
ikke af koldsindige Hjærner en Gang!
Hver Tone har livsfornyende Klang —
den er som de klingende Hammerslag
i et Grubeværk,
den gør Haanden kraftig og Sjælen stærk.

TUK (stirrer paa ham — Pludselig alvorlig.)
Fin! Vil Du staa Model for mig?

FIN. Nu!

TUK. Ja — endnu i Dag.
Jeg vil hugge dit brændende Livsmaal i Marmor
— det skal gavne din Sag —
— jeg vil skabe et Værk, som vidne kan
om Sejr for »de tusan sjöars« Land —
Billedet af en kraftig Mand
med hastigt Ørneblik, trodsig Gang —
men med Øjet vaadt
og Hjærtet blødt af Suomis Sang.

GERD. Ja Tuk, Du kan!
— — for saadan — saadan er netop han!

TUK. Vil Du saa staa Model?

FIN. Baade Dag og Nat, om det gavner Finland
fra Gry og til Kvæld.
Aldrig vil jeg hvile, før Du er færdig.

TUK. Din Hvile skal Du ikke ofre for mig.

FIN. Jeg ofrer for Finland — ikke for dig.

TUK. Lige meget, om Midlerne skiller,
naar Maalet er ens. — Du lever for Finland,
jeg lever for Slægtens tunge Arv,
slig som den sidder os i Ben og i Marv
som Lyn af et tveægget Sværd i Mørke,
forbandet med Tungsind og velsignet med Styrke.

RUTH (lægger Haanden paa hans Arm.)
Tuk, vent!

TUK. Til Inspirationen er væk!

RUTH. Du har ikke sovet tre Nætter i Træk.

TUK. Fremtidig tror jeg, at jeg aldrig vil sove,
for Drømmen er værre end alt, hvad der sker!
Jeg drømte i Nat —

RUTH. Ti stille!

TUK. Gerd ler!
Gerd har den Egenskab, at hun ser
sin Fjende i Øjnene —

RUTH. Det kan jeg ikke mer.

TUK. Er Du bange for Drømme?

RUTH. Jeg er kun bange
for det, der sker.

TUK. Hvad sker?

RUTH. Du kaster dig over din Kunst,
sanser og samler ikke andet paa din Vej —
og det i de Dage, da jeg trode, at Du vilde
leve alene for mig!

TUK. Trode Du det virkelig?

RUTH. Hvad mener Du, Tuk?

TUK. Ikke noget videre. — — Er Brudedragten smuk?
Naar kommer den?

RUTH. I Morgen.

TUK. Aftenen før Festen! —
Maa jeg se den, naar den kommer?

RUTH. Nej, ikke før vi mødes i Kirken for Præsten.

TUK. Kære, giv mig Lov!
Jeg vil se dig, naar Du prøver — jeg har set dig,
naar jeg sov —
og jeg syntes, Du var skærere og finere at se
end Kirsebærblomsternes lysende Sne
mod den grønne Skov!
Jeg vil ikke se dig mellem nyfigne Blikke,
jeg vil se dig alene, ellers ser jeg dig ikke —
kære, giv mig Lov!

RUTH. Naar gamle Skikke brydes, da gaar det En
ilde —

TUK. Hys! Ti stille!
Den Aftens fine Rødme skal være for mig.
— Naar Brudedragten prøves,
det skal ingen i Verden have set uden jeg — —
Faar jeg saa Lov?

RUTH. Aa, Tuk! Du ved,
jeg maa sige ja, naar Du beder længe —

TUK. Kys mig!

RUTH (gør det.) Din Mund er saa brændende hed.

TUK (lægger hendes Hænder mod sine Øjne)
Ræk mig dine Hænder — de plejer at køle

RUTH. Dine Øjne brænder — det er, som jeg kan
føle
Hjærteslaget under dem

TUK (presser sit Hoved mod hendes Bryst.)
Ruth, lad mig føle Hjærteslaget — dit!
Det slaar saa højt og kraftigt, velsignet støt og
roligt,
som Stemplet i Maskinen — jeg ønsker, det var mit!

RUTH (stryger ham over Panden.)
Hvornaar vil dog den Pande høre op med at
brænde?

TUK (drager hende ned paa sit Skød.)
Sid stille — ganske stille. — Jeg elsker at kende
Slaget af dit Hjærte, naar jeg har dig paa mit Skød.
Ruth! Du er den eneste, jeg aldrig kan se død.
Alle de andre, som gaa rundt her og lever,
jeg ser dem saa tydeligt, naar de er døde,
og Lyset brænder ud — —
jeg ser dem alle sammen som Ormenes Føde —
Kraniet bagved de glade Øjne,
Skelettet bag ved den bløde Hud —

RUTH. Fy, Tuk!

TUK. Som Dreng gik jeg ofte ud
med din Far og tog Maal af de Døde.
Jeg husker den første Dag, jeg var med.
En helt ung Pige var pludselig død,
sprungen i Floden — hun laa der stivnet —
det lange Haar over Skuldrene flød —
de brustne Øjne var vidt opspærret,
og Munden stod aaben som til et Skrig! —
Netop fordi det saa nylig var varmt
og stærkt og levende, grebes min Tanke
af Rædsel overfor dette Lig.
Jeg strakte de stive Fødder ud,
og din Far tog Maal
men da blev det sort for Øjnene om mig.
Din Far tog en lille Lærke frem:

Drik, Dreng! Drik Livets og Dødens Skaal!
Og jeg drak og kom mig.
Siden har jeg aldrig kunnet sidde ved Bord
mellem støjende glade Mænd og Kvinder
uden at se bag de røde Kinder
Benpibers Hvidhed og mulden Jord.
Var det en ægte Gourmand, der sad
og fyldte sin Bug fra Grunden,
jeg saa en Maddike tyk og fed
vælte ham ud af Munden.
Var det en gerrig Satan
en gammel, glædesyg Kvinde,
jeg saa ud af deres Øjne
en gusten Regnorm rinde —

RUTH (stopper Fingrene i Ørene.)
Hold op! Jeg er angst! Aa, frels mig
fra alt det stygge, som æder,
fra alt det hæslige, hvori det ender!

TUK. Der er kun En, som har frelsende Hænder,
der er kun En, som overklæder
Paa Knæ for ham!
ikke for alle de Tankeremme
svære at løse, en Skriftklog binder,
og Slægt efter Slægt skriver op for at glemme.
Med en Overgang.
— Ruth! Hvor din Kind er silkeblød!
dig kan jeg aldrig tænke mig død
— jeg synes, at alt maa leve i dig!
Du er som Personliggørelsen af
alt Liv for mig!
Lev, Ruth, i Forventningen om i Morgen,
som gemmer al Livets Fryd paa Jord
og glem, at paa Tærsklen til Lykken staar Sorgen
Spørg ikke om kort eller længe!
Stem op Forventningens brusende Væld.

spændt til det yderste — Vi kender saa vel
i Haugeslægten Lyden af bristende Strænge.

FIN (ind fra Haven.) Kaldte Du?

TUK (springer op.) Nej!
(Bleg.) Men maaske var der En, som kaldte for mig.

FIN. Skal jeg komme?

TUK. Ja kom!
Under saadan et Højtryk af Skæbnens Haand,
ubøjelig haard,
med saadan et Pres over alle Tanker
maa der kunne skabes et Værk, som bestaar!
Et Skrig uden Ord —
et Raab om Retfærdighed i Himlen og paa Jord —
et døende Menneskes Livsenskrav!
en Sjæl, som kæmper sig frem af sin Grav
med et Skrig om Sol —

GERD. Finland!

TUK. Finland — er et Symbol.

(Tuk Hauges Atelier. Han arbejder i Gibs. Fin staar Model. Stumper af halvfærdige Værker i Gibs og Marmor ligger strøt over Gulvet

FIN (ser sig forundret om.)
Hvorfor ligger al Ting kvaset
her og knuset?

TUK. For jeg syntes, det var ikke
bedre værd end Hug i Gruset.

FIN. Spildte Evner er som Solskin,
kvalt i Skygger.

TUK. Rev Du aldrig selv en Bygningsplan i Stykker?

FIN. Nej — for jeg ved altid forud,
hvad jeg vil.

TUK. — kender, hvad de slagne Veje
fører til.
Tænk hvor roligt! Ingensinde
være udsat for at handle
som i Blinde —
aldrig faa som Lyn en Tanke
ny og fremmed! —
Hvor bekvemt at kende forud
Levnedsløbets Gang fra Hjemmet!

FIN. Du gør Nar

TUK. Paa ingen Maade.
Tror Du ikke, at jeg skønner —
Hverdagsfolk er lykkelige
imod Kunstens gale Sønner —
Vi, som drypper Hjærteblod,
varmt og rødt i Persekarret,
med et Sind, som aldrig arret,
bløder for en Barnefod!
Men jeg bytter ikke med Jer,
I, som aldrig fejl kan træde,
I, som forud kender Grænsen
for at le og for at græde.
Jeg maa have Lov at være
vild i Glæden, vild i Sorgen!
Jeg maa føle, at jeg skaber
af det Vingestøv, jeg taber.
(Stryger med Haanden over det vaade Ler.)
Dette Udkast maa staa færdigt
inden Aften. (Utaalmodig.)
Mand! Sig noget! — Tal om Finland!
Du er stor, fordi Du føler
varmt og ægte for dit Land —
Finland er din Storhed, Mand!

FIN (vender ham Ryggen.)
Altfor god er Finlands Sag
til en Tidsfordriv om Dagen —
Lad mig gaa.

TUK. Nej, Fin! Forstaa:
Jeg maa ildnes op af Sagen,
skal der rinde Hjærteblod
i den Form, som her jeg skaber —
Alt er tabt,
hvis jeg Hjærteslaget taber!

FIN. Jeg fortryder, at jeg kom.

TUK (hæst.) Leret størkner
under mine hede Hænder,
og det mørkner — —
Tal om Finland!

FIN. Nej, jeg kan det ikke længer.

TUK. Hvorfor ikke?

FIN. For jeg mangler
den Begejstringsglød, som fænger.

GERD (i Døren.) Tuk! — Aa Tuk, vær ikke vred!
Jeg skal gaa paa Musefødder,
listende ad Trappen ned,
sætte mig i Krogen fjærnest
ganske stille og paa Hug,
intet se — blot høre, høre!
Finlands dyre Saga, Tuk!

TUK. Ved mit Arbejd
véd Du, at jeg helst er ene.

FIN. Hun kan tænde Ild af Stene!
Hun er barnlig, ung og smuk
og begejstret!
Aa, Lad hende komme, Tuk!

TUK (nøler.) Lille Gerd! — Hvorfor just hende?

FIN. Lytter hun,
kommer hvert et lønligt Minde,
springende fra Hjærtets Grund!
Ja, jeg kender:
sidder hun i fjærnest Krog
selv med Ryggen til og Øjet
skjult af de smaa brune Hænder —
jeg maa tale Hjærtets Sprog,
blot fordi — fordi hun hører —!

TUK. Kom da, Gerd,
naar din Sag saa godt Du fører!
Ja, den var nok vunden, førend
Hovedet herind Du stak
gennem Døren —

GERD (hopper glædestraalende ind.) Maa, jeg Tuk!

TUK (nikker til hende.) Komme indenfor er Tingen —

GERD (sætter sig paa Hug i den mørkeste Krog af Værelset og samler Hænderne over sine Knæ.)
Jeg vil sidde her og lytte.
Som han taler, taler ingen — —

FIN. Bund har Floden, saa langt den gaar
og Bund har Elven i Fjæld
dyb, saa ingen dens Udspring naar
er ene Urettens Væld!
Evner Du blot at græde mildt,
da er Du lykkelig fød,
først naar Du græder bittert, er
din hele Glæde død.
Evner Du ærligt kun at le,
er Lykken stundom din Gæst,
først naar Du ler for at skuffe, er
forødet den sidste Rest — (Efter et Ophold.)
I jævne Træk, ud af Livet selv,
vil jeg tale om det, som svider min Sjæl,
som isner mit Blod og gør Glæden løjet — —

Jeg talte en Dag med en gammel Præst
hvidhaaret, bøjet —
han havde en underlig sorgfuld Røst
og et bittert Tungsind i Øjet.
Han viste mig Haven,
en Blanding imellem en Park og et Krat.
Vi kom til en Bæk — dèr standsed han brat.

»Her sprang jeg over som lille Dreng
og mødtes med Naboens Søn derovre —
nu er den Bæk bleven dyb som en Flod,
for han derovre er Russer — god,
nu er den Bæk som den strideste Tragt,
der aldrig kan brydes af nogen Magt,
hverken Mands eller Kvindes,
for den Jord er min, men den anden er Fjendens.

Jeg gik i Helsinki en Formiddag —
Gaden var fuld af Folk, som stod stille
og Gruppevis drøftede samme Sag —
Det sang omkring mig i Talens Sus:
»Det er den fine gamle Hofraad,
der gaar som Agent fra Hus til Hus!«
Tasken, han bærer, er tung som hans Sorger —
alt tog de fra ham, hans Stilling, hans Hjem! — —
Men der, hvor den gamle Hofraad gik frem —
Tak være Finnerne!
dèr blottedes Hovderne — æredes Minderne.
Det, som er Jydernes Grænsevagt,
Livet hos Manden, Sjælen hos Kvinden,
at de vil ikke prisgive Landet til Fjenden,
det er nu ogsaa Finlands Magt.
Mod Russens hele brutale Styrke,
mod Volds og Urets jerntunge Aag
sætter vi op vort skønne,
elskede finske Sprog!
Den Pæl blev ej skaaret, som rammer det ned,
det Sværd blev ej slebet, som naar til dets Indre!
»Hug dig igennem en Myggesværm —
at én bliver dræbt, gør ej Sværmen mindre.
Som tusend surrende slanke Myg,
der dansende synger sig Sange,
summer sig Ordene ind i vor Sjæl

med Sprogets fineste Klange —
træd dem med Sporer, hug dem med Hæl,
tving dem til Tavshed, bryd ind og stjæl!
ej lader Sværmen sig fange —!

GERD (ivrig.) Suomis Sang!
Mere! Mere!

FIN. Suomis Sang
er i Bølgernes Leg — —
Sagtelig klukkende
smaaler og sukker de —
Kølen omvuggende
springer de, dukker de!
Blinkende, trillende,
skinnende, spættede,
farvespillende,
farvemættede —
i gulhvid Mimosa
og carmoisin,
i fineste rosa
og rødeste Vin —
guldgylden farvet,
lysviolet,
i vældende Farver
af Solens Palet,
med tusendstemmig
skiftende Klang
sukker i Luften,
vugger fra Havet
Suomis Sang —!
Favnende i
et uendeligt Rum
sydende, brydende
Dønningers Skum
bristende Brændingens

brydende Klang
suser fra Strømmen,
bruser fra Havet
Suomis Sang —!

GERD (aandeløs.) Videre! Videre!

FIN. Altid — hvorsomhelst vi samles
trindt paa Marker og i Huse
i de unges, som de gamles —
er der En, der sidder stille
og fortæller
gamle finske Sagn, som varmer
Hjærteroden — —
helst med nogle Børn paa Skødet
og en Kreds i Flok om Foden.
Men naar Aftenklokken tier,
standser hver en Suomi Søn,
tager lydløst af sin Hue —
Kvinden standser i sin Stue,
beder i den samme Stund,
tyst, med sammenpresset Mund
og i Løn
for sit Fosterland en Bøn —!
Bønnen er som Sol og Dug
over hele Finnefolket —

GERD (sagte.) Før var det bestandig Tuk,
som stod først i mine Bønner — —

FIN. Landets Døtre, Landets Sønner,
har hver Dag paa samme Time
kun én Tanke —!
Den er som et Hav af Kræfter —

GERD (folder Hænderne.)
Gud! Jeg lover dig — herefter
skal staa intet uden Finland!

TUK (som nogle Øjeblikke har staat og set paa Modellen, slaar den haardt i Gulvet.)

FIN (farer op.) Hvad er dette!

TUK (begynder rolig forfra igen.)
Ser Du, Fin!
Jeg vil hæve hele Skatten
op med Renter —
jeg vil ikke øge Tallet
af de tusend smaa Talenter —
derfor slaar jeg ned for Fode
hvert et Kunstværk, som jeg gjorde,
der var ikke af de store.

FIN. Rig, den som fik Raad dertil!

TUK. Jeg er fattig, om Du vil —
men vi Mænd af Haugeslægten
kræver meget,
sætter gærne alt paa Spil
til det sidste fra det første —
— nøjes ikke
selv med mindre end det største.

FIN. Storhedsvanvid!

TUK. Kan saa være.
Endnu venter Violinen,
Skatten i dens knuste Skød,
paa sin Ejermand i Slægten —
endnu er den ikke død — —
Mesterskabet maa vi vinde,
før Forbandelsen kan svinde. —
(arbejder videre.)
Gamle-Fruen hun var stor —
hun var den, som skulde hævet
Skatten af den sorte Jord.
Hun var forud som bestemt

til det Maal, der gemmer Lønnen —
men blev standset
i en haabløs Kamp for Sønnen.
(lader Haanden synke.)
Max var Krøbling og Talent,
havde Kunstnerevnen inde,
men blev knækket,
vingestækket,
før han naade Kunstens Tinde.
(langsomt.)
Kunstens Tinde
det er den, som jeg vil vinde —
ligemeget om den over
varme Hjærters Lig skal gaa!
Tinden ser jeg foran staa —
lige til jeg den kan naa,
slaar jeg alt det smaa i Gruset —
kun det store skal bestaa! —
(modellerer videre i Tavshed — Pludselig.)
Fin, hvad siger Du?

FIN. Jeg tier.

TUK. Men hvad tænker Du?

FIN Jeg tænker:
Stakkels Kvinde, som dig vier!
Hun vil fryse
mellem alt dit kolde Marmor.

TUK. Jeg har Marmor Du har Finland.

FIN. Finland er et Væv af rode,
levende og varme Hjærter.
aabne Arme
blot fra Navnet strommer Varme.

TUK. Kunsten, Fin den store Kunst,
som saa faa faar Lov at mode,

den er som en Tempelgaard,
hvor de store Aander gaar,
levende, skøndt de er døde —
lagt i Mulde — — —

FIN. Mænd, som Du og jeg, vi skulde
aldrig binde Kvinder til os.

TUK. Førend Aar og Dag er omme
vil Du selv ha' Gaard og Hus,
Barn og Kvinde —

FIN. Ingensinde!
Jeg vil aldrig gifte mig —
Alle Kvinder,
Tuk, de binder.
De, som har de store Maal,
maa gaa ene,
spænde hver en Viljens Sene,
give alt, hvad Troskab véd,
Liv og Kraft og Kærlighed
for det ene!
Der er ingen Religion
til paa Jorden uden Troskab —
der er ingen Elskov givet
uden Troskab!
Der er intet Maal for Livet
uden Troskab!
Og min Troskab, det er Finland.

TUK (lytter.) Hvad var det? — Det lød som Graad.
Er her nogen ?

FIN (farer sammen.)
Aa, vi glemte Gerd i Krogen!

TUK (gaar hen til hende.)
Lille Gerd! Din Kind er vaad —
Hvad er hændt dig?

GERD (holder Armen for Ansigtet.) Ikke noget.
Jeg blev træt,
faldt isøvn — — hvis jeg har grædt,
var det blot isøvne — —

TUK. Kære!
Sad Du ikke gemt i Krogen
for at lære?

GERD (forvirret, da Tuk bøjer hendes Arm tilside og ser hende ind i Ansigtet.)
Jo — jeg gjorde.

TUK (vender sig brat og slaar Modellen i Gulvet igen.)
Hug ihjel!

GERD (brister i Graad.)
Aa nej, Tuk! Den var saa herlig!
Og den ligned ham saa vel!

FIN. Du er stadig lig dig selv:
Alt som Dreng slog Du i Stykker,
helst, naar Glæden var som størst —
siden angred Du det først.

TUK (tager Ler i Haanden.
Siden — ja! — — Nu tredje Gang!

FIN (vred.) Nej — nu vil jeg ikke mere.

GERD (bønfaldende.) Bare denne ene Gang!
(Tuk modellerer igen. Gerd indtager sin forrige Plads. Fin staar tavs med Ryggen til hende.)

TUK (ser op — smiler.
Fin! Du talte Finlands Sag
slet — det skal Du altid mindes,
naar en Sjæl af Ild som hendes
ikke kunde holdes vaagen —

GERD. Tuk!

TUK. — Gerds Tanker dukker kækt,
hastigt som i Havet Maagen —

GERD. Nej, men Tuk — —

FIN. Jeg skammer mig.

GERD (springer frem.) Skam dig ikke!
for jeg var — jeg var jo vaagen —!

(Aftenen før Brylluppet. Ruths Værelse. RUTH staar foran Spejlet ifærd med at prøve Brudekjolen. Paa Bordet ved Siden af ligger Sløret. Paa Gulvet staar et Par smaa hvide Silkesko.)

RUTH (løfter Sløret.)

Hvor saadan en Brudedragt dog er fin
    og let og skær!
Bare det brusende hvide Slør,
    som ligger her —
bare den Silkesyning der
    paa Strømperne to
og de ganske bitte, elfenbenshvide
    smaa Silkesko —
Bare det tindrende hvide Slæb
    med Silkesøm
i fløjelsbløde Folder! — Jeg synes, det er
    som en fager Drøm —!
        (fæster Valmuer i Haaret.)
Han sendte mig nylig Valmuer ned — —
    »Til det sorteste sorte Haar, jeg kender«,
stod der i Kortet, som fulgte med
    Og nedenunder:
»Jeg venter derude, indtil Du kalder — —«
        (Valmuerne drysser.)
Hvorfor sendte han mig Valmuer — ? (Valmuer falder.)
    Nede i Haven
dèr gror Valmuer, skinnende røde —
    hans Far har fredet om dem,
    siden hans Mor døde. — —
        (langsomt)

Han ridsed en Dag med en Pennekniv
i et Valmueblad og stirred paa Riften —
saa lo han til mig og sagde:
»Først elsker man Blomsten — saa elsker man
Giften —«
Der var noget i hans Øjne, jeg ikke forstod,
som gør, at jeg faar Lyst til at tage hans Blomster
og træde paa dem alle — træde haardt med min
Fod!
(kaster Blomsterne, men tager dem hurtig op igen.)
Aa nej! aa nej! Jeg mente det ikke!
Jeg kysser den hellere med min Mund,
— den dejlige, dybe Farvebund,
som rødmer saa fort og brister saa brat!
Den er ligesom en Tanke, han har sendt mig
i Nat — —

TUKS STEMME (udenfor.) Maa jeg komme?

RUTH. Ja, straks!
(stikker i Skoene.)
I søde, bitte smaa Silkesko!
Jer elsker jeg mest — i Jer vil jeg danse!
(danser.)
Vent bare et Øjeblik, saa skal jeg standse.

TUK (aabner Døren udefra, men standser blændet.)
Det rødeste Blod mod det sorteste Haar!
Det skæreste hvide mod det dybeste røde!
Hvor de Farver dog staar!

RUTH (danser imod ham.) Er jeg smuk nu, Tuk?

TUK. Du er mere end smuk —
Du er fuldendt dejlig — — hvide Vestalinde,
Ypperstepræstinde !
Hvor er Sløret?

RUTH (rækker ham det.) Her!

TUK. Jeg fæster det blødt — —
Se, mellem mine Fingre græder de faldende
Valmuer rødt —!

RUTH. Tag dem hellere bort —

TUK. Nej, nej! lad dem sidde —
Jeg elsker den hastige Farveskiften —

RUTH. Og Giften?

TUK. Ja, Giften ogsaa — — men den kommer sidst.
Dans ud igen. Lad os unde os Frist —
Hvor dejlig Du er i din unge Pragt!
Ingen har Magt
til at gøre saa festlig skøn som Lykken.
(slynger Armene om hende.)
Du dejlige Ungdom — jeg knuger dig fast
til mit fattige Bryst!

RUTH. Naar Du kysser som nu,
er Livet en eneste jublende Lyst!

TUK (slipper hende.)
Stol aldrig paa Lykken.

RUTH. Jeg stoler paa dig!
Dèr, hvor Du er, er Lykken for mig.

TUK (nikker.) Slipper Du mig, saa slipper Du alt.

RUTH (vender sig.) Hvad var det?

TUK. Kun et Valmueblad, som faldt.
(drager hende ind til sig.)
Ræk mig din Mund
Kys mig, som Du alene kan kysse!
(slipper hende.)
Og lad dem saa drysse — lad dem saa drysse

RUTH (angst.)
Tuk! Hvad er det? — Du bliver saa bleg —
Hvad staar Du og tænker?

TUK. Lad dem saa drysse, de gyldne Drømme,
de bløde Lænker
og alle de lysende Tanker, Du tænker — — —

RUTH. Tuk! Du er syg —

TUK. Nej, kold og haard,
som den, der ikke kender til Medynk
med den, han slaar.

RUTH. Slaa til da, Tuk! og pin ikke længer.
Har Du noget at skrifte, saa sig mig det frit
alt, hvad Du har lidt,
og alt, hvad Du har syndet — Jeg tilgiver gærne!
Selv har jeg jo villet,
Du skal vælte den Sten, som har skræmt mig
saa tit.

TUK. Tænkte Du aldrig, den Sten var saa tung,
at den kunde dig knuse?

RUTH. Jeg er modig og ung —
Jeg har Tro for os begge — men Stenen maa bort.

TUK. Den Tro, som flytter Bjærge, evnede det ikke —
din kommer tilkort.

RUTH. Maaske der har været
en, Du maatte svige, for at give dig til mig —?

TUK. Aldrig har jeg elsket andre end dig.

RUTH. Maaske Du gik om med en hemmelig Angst:
at det knugende Tungsind, hvoraf Du har lidt,
skulde arves i Slægten —?

TUK. Det tænkte jeg tit.

RUTH. Frygt ikke for det! Jeg skal blæse det bort
som Huse af Kort —
Hele mit unge Liv vil jeg give — —
Friskere og gladere end Lærken mod Sky
skal Du blive!

TUK. Hele dit unge Liv vil Du give — — —!
Den Tanke er ligesom Opstandelsens Fro — —
Den Kærlighed, som ofrede alt, kunde frelse
Slægten fra Forbandelse og Kunsten fra at do —!

RUTH. Kunsten er mig intet. Det er dig, jeg vil
frelse,
dig, jeg vil berede et lykkeligt Liv.

TUK. Du siger, Du kan ofre saa giv da nu, giv
Samlivet synes dig den højeste Lykke —
Du staar ved dets Dør —
kast det nu bag ved din Ryg som en Skygge,
saa vil jeg tro dig — men heller ikke før.

RUTH (bleg.)
Det er Vanvid, Du taler. Mener Du det?

TUK. Ja.

RUTH (bleg.) — Som Livsfangens Dør
lukker sig bag ham, saa lukker dine Ord
for alt, hvad jeg har elsket og stridt for paa Jord.
(Bittert.) Men tro saa blot aldrig, i hvad siden der sker,
at den, som kan kræve det Offer af sin Hustru,
kan elske hende mer.

TUK. Aldrig har jeg elsket dig hojere end nu!

RUTH. De Ord er en knyttet Haand i mit Ansigt.

TUK. Ingen kunde elske mig saadan som Du

RUTH. — Og saa var jeg god
til Offerdyr for dig! — Mit varme Blod
det levende unge, som rinder i Aarerne,
kan vel blive lunkent ved at saltes af Taarerne —
og alle de dejlige Drømme, jeg drømte,
dem naar Du jo nok at se dødsensdømte!

TUK. Der gaar Sagn om en Synd, som forbandede
Slægten —
der maa Offere til, skal Forbandelsen fly.

RUTH. Der maa nye Slægter — jeg er den ny.

TUK. Der maa Offere først — baade store og dyre
og tunge af Vægt.
Der har altid været Styrke i Haugernes Slægt,
der har altid været Trods,
og én Gang har der været den Tro, der flytter
Bjærge
— men Offervilligheden manglede os.

RUTH. Og nu ofrer Du mig!

TUK (nikker.) — det dyreste, jeg har —
dig, Ypperstepræstinde —
hvide Vestalinde — —!

RUTH. Tuk! Slaa til! Træd haardt med din Fod!
Gør noget ondt! eller græd — græd Blod!
Men se ikke paa mig, Du, med de Øjne!
Sig, Du er syg, og at det, Du har sagt,
er dit syge Hjærnespinds Løgne!

TUK. Forbandelsen fulgte mig, fra jeg var Dreng
Gamle-Fruen vidste det — fra hende har jeg arvet
en knækket Violin og en sønderbrudt Stræng.
Den store Kunst gik os alle forbi
naar den én Gang har naat sit Maal i Slægten.

saa har vi endelig spillet os fri!
Men førend det sker, slaar vi meget ihjel.

RUTH. Ja. Du slaar ihjel, saa Du aldrig vil evne
at hele det igen —
For sent vil Du finde, hvor Ondet har sin Rod
— for sent vil Du huske:
Slægtens Frelse ligger i det fremmede Blod.

TUK. Ti stille! Det har stridt i min Sjæl til det sidste,
og det strider der endnu —
for den Vej var den lyseste, jeg vidste.
Den kræved intet Offer for dig eller mig,
den bar os ind i Hjemmet med de lunede Stuer,
hvor Lyset allevegne sig samlede om dig.
I Drømme gik jeg Vejen saa lykkelig fri —
men naar jeg var vaagen,
følte jeg altid det umulige deri —
Det er ikke Vejen at gaa Offeret forbi.
Jeg ved, at Du er Lykken — den eneste for mig.
Fra jeg tog din Haand i din døde Fars Hus,
og Du listed mig ved Siden saa stille som en Mus,
øgedes Lykken med hver Dag, jeg dig kendte
Men aldrig har den evnet at gøre mig fri
eller større som Kunstner — aldrig faat Talentet
skabt om til Geni!
Sorgen er større — den har rigere Rente —
den har vildere Evne — —

RUTH. Og Du kan ikke vente,
til Sorgen bliver sendt? Du maa selv gaa og hente
en Sorg saa stor,
at den helt sønderriver to Menneskers Indre —!
Kan Offerguden ikke nøjes med mindre?

TUK leger med Sløret om hendes Nakke.
Husker Du en Aften for mange Aar siden

i din Fars gamle Sted —
da jeg midt under Legen sprang op i en Kiste
og bad dig følge med — ?

RUTH. Jeg trode — at det, Du da krævede af mig,
var først at leve Livet —
siden at dele ogsaa Døden med dig.
Aa, da var det let at byde Lykken Farvel!
Men nu staar Du her paa min Bryllupskvæld
og kræver af mig, at jeg skal dø, før jeg har levet!
Det Bud er forfærdeligt — — hvor staar det skrevet?

TUK. Ved ikke — Men tro paa min Kærlighed, selv
om den synes dig mindre end det ringeste Fnug!

RUTH. Jeg vil tro paa den, Tuk!
fordi den Tro er min Viljes Under —
slipper jeg ogsaa den, gaar jeg under.

TUK. Mine Breve — vil Du læse dem?

RUTH. Hvert eneste, Du skrev.

TUK. Ogsaa naar jeg skriver det haardeste, Du kender
naar jeg truer og lokker dig i selvsamme Brev?

RUTH. Din Offergud, Tuk, har blodige Læber -
han piner og martrer, førend han dræber.

TUK. Haardt kan man spænde en Stræng, før den
brister

RUTH. I sprænger den helst

TUK (nikker.) Det er derfor, vi mister
Aa, da jeg saa, hvad Du her havde samlet!
Det var ligesom tusende fine Ringe —
som Haab af dit Haab og Liv af dit Liv —

RUTH. Og dog saa lod Du mig drømme mig Viv
og byde til Bryllup saa mange, jeg vilde —
dog saa talte Du tidlig og silde
om Brudedragten! — Husker Du, Tuk!
den kunde aldrig blive for smuk —!
Du talte paa Skromt med Degnen og Præsten —
Ha! ha! ha!
Og saa fik Du klædt mig ud til Festen!

TUK. Le ikke, Ruth!
Det er, som lo Du mit Hjærte itu —
Det skærer min Hu, som den rustne Kniv
skærer Ens Kød i smaa bitte Trevler,
at se dig gaa her og drømme dig Viv!
Men indtil det yderste maatte jeg gaa —
Jeg maatte se
dit Brudeslørs blændende hvide Sne —
Jeg maatte sende dig Valmuer røde
med dryssende Blade
og se deres glødende Kronerade
dryppe som Blod fra dit sorte Haar
mod det hvide Lin —
jeg maatte føle din Mund mod min
og brændende brændende hedt den kysse —!
(Lægger Haanden over Øjnene.)
Og lad dem saa drysse — lad dem saa drysse — — —

RUTH (staar et Øjeblik raadvild — springer saa hen til ham og tager Haanden fra hans Øjne.)
Lad mig se dine Øjne! — Tuk, i de Øjne
er hele din stakkels saarede Sjæl —!
Hvorfor slaar Du altid ihjel for dig selv?

TUK. Ja, sig mig det, Du!

RUTH. Bliv hos mig endnu!
Du er syg, jeg er sund — saa glem alt det stygge.
Hvad er Menneskestorhed imod Menneskelykke!

TUK. Den er ingen til Trøst.
Men der er noget sønderrevet dybt i mit Bryst —
min Sjæl er som ristet over brændende Gløder —
aldrig blir der Fryd af et Samliv som vort,
saa længe den bløder.
Spørg Fin —

RUTH. Staar Modellen af Fin endnu?

TUK. Den staar — men jeg ved, det er ikke den rette.

RUTH (heftig.)
Lov mig, hvis Du hugger et Værk efter dette,
et, som bestaar,
at Du aldrig lader mig se det og aldrig
nævner det for mig, naar Brev jeg faar!

TUK. Hvorfor —?

RUTH. Fordi — saa vilde det være,
hver Gang jeg stod og saa paa det, Tuk,
eller bare jeg tænkte paa det, som følte
jeg over min Nakke et Øksehug,
som stod jeg og saa paa Liv af mit Liv,
Kraft af mit Legeme lige til Benet
og stirred mig kold paa den Aareflod,
hvori mit eget levende Blod
var bleven forstenet.

TUK. Du faar tungt ved at glemme.

RUTH. Jeg glemmer aldrig.
For saa vidt, Tuk, er jeg ogsaa Finne —
at jeg kan holde ud, kan jeg ikke vinde.

TUK (med en pludselig Tanke.)
Aa, om jeg vidste!
Kan Du holde ud til den yderste Frist —?
Jeg synes, at saa maatte Du vinde tilsidst.

RUTH. Tuk! Lad det Ord ogsaa blive dit sidste.

TUK (griber hende i sine Arme — kysser heftig hendes Mund, Kind og Øjne — springer saa mod Døren, holder begge Hænder for Øjnene som for at tvinge sig selv til ikke at se, men standser paa Tærskelen og tager dem pludselig bort.)

Ruth, hvor Du er dejlig!
Sløret hvide Folder din Silkefod kysser — —
Det drypper af Blod i den dybe Sne — —
Og de røde Valmueblade — se,
hvor de dog drysser — hvor de dog drysser — —!

(Nogle Timer senere. Havestuen. JACK HAUGE, FIN og GERD sidde tavse og trykkede hver i sin Krog af Stuen.)

JACK. Hvad slog Klokken, Gerd?

GERD (farer op.) Far, elve!

JACK. Gerd maa ikke saadan skælve.

FIN. Vidste nogen, naar ved Arbejd
bedst han stod og fløjted Sange,
om i næste Øjeblik
han gik bort for Tider lange.

GERD (lytter anspændt.) Hys! Gik Porten ikke nu?
Fin, se efter!

FIN (gaar til Døren — ser ud — kommer tilbage.)
Du er altfor lydhør, Du!
Hvor er Ruth? Spørg heller hende.

JACK. Ruth har haft saa travlt derinde,
siden Brudekjolen kom.

GERD (springer op.)
Er den kommen! Aa — det skulde
bare jeg vidst noget om!

JACK. Gaar Du, saa kom snart tilbage.

GERD. Trapperne i fire Spring
skal jeg tage. (Ud.)

FIN. Om i hele Finland — nej!
jeg har set en liden Kvinde
let som hende,
kæk og veg i samme Stund!
Hun har Barnets bløde Mund,
hun har Kvindens varme Øjne,
straalerige og forfløjne.

JACK. Ikke sandt? Hun er som Solskin,
Varme over frossen Jord —
lille Gerd — som ligner Mor — — —
(De sidder begge tause i nogle Minutter.)

GERD (river hurtig Døren op udefra.)
Tuk er — (standser.) Far!

JACK (farer op.) Hvad er han, Gerd!

GERD (aandeløs.)
Rejst — for lange Tider! — Far!
(klynger sig til hans Arm.)
Aa, jeg er saa angst! Han gør da
ikke noget ondt paa sig?
(med et Skrig.) Gør han, tror Du?

JACK. Nej, nej, nej!
Aa, men Ruth? — Hvad, hun?

GERD. Ja, jeg —
I forstaar — jeg vilde liste —
Jeg stod udenfor paa Taa,
hviskede: Er Kjolen kommen?
Men hun svared — (brister i Graad.) »Baade kommen,
prøvet, set og lagt i Kiste — —!«

FIN (lægger uvilkaarlig Armen om hendes Hals.)
Lille kære

GERD (hulkende.)
Aa, jeg kunde neppe spørge:
Ved Du, hvor — hvor Tuk kan være? —
(tørrer Øjnene.)
Først saa hviskede hun nej —
men saa lo hun højt og sagde:
Tuk — han er nok rejst sin Vej.
Jeg til Døren i et Spring —
vilde ind — hun holdt i Laasen.
Jeg stod ude,
hørte noget som en Ring
falde klirrende derinde,
hørte hende
bukke sig og tage den,
gaa og gaa igen derinde —
Tog saa Mod til mig igen:
Kære, giv mig Lov at komme —
Slip mig ind,
blot en lille bitte Tomme!
Men hun stængte haardt med Foden,
sagde bare: Kald paa Fin.
(Fin gaar stille ud. Gerd vender sig og ser paa Jack, som staar ved Vinduet med Ryggen bøjet og stirrer ud. Han ligner en gammel Mand.)

GERD (imod ham.) Far — Du siger ingen Ting.
Tal dog til mig — Dine Hænder
er saa kolde —
Og hvor dine Kinder brænder!

JACK. Gerd — vi Folk at Haugeslægten,
vi har dybt i vor Natur
noget, som vi ikke kender,
som behersker vore Kræfter —
Vi gør alle
i en given Stund af Livet
noget, som vi siden efter

bittert angrer — men for silde.
Far har gjort det, da han vilde
tvinge Mor
til at holde op at spille —
Mor har gjort det, da i Bønnen,
med sin Viljes stærke Under,
hun tvang Kunsten frem i Sønnen,
men forkrøbled ham for Livet —
Max har gjort det, da han tog
helt den Haand, som halvt blev givet —
Jeg har gjort det, da jeg vilde
egenmægtig Døden kalde —
Tuk har gjort det som vi alle —
Angrer han, er det for silde
— aldrig vil han mere vinde
det, han har forspildt i hende.

GERD. Far! Jo, naar hun har tilgivet —

JACK. Lille Pige,
ved du ikke —: ingen Kvinde
tilgir den, der vrager hende.

EN PIGE (i Døren.)
Brev til Herren —
(Gerd springer mod Døren — snapper Brevet.)

JACK. Skynd dig — luk!
(Famler med Convolutten — ryster paa Haanden og kan ikke faa den op.)

GERD (bedende.) Far, maa jeg? Det er fra Tuk!
(Aabner Brevet — læser langsomt.)
»Til Far og til Gerd! Til Fin — og til hende,
Keruben foran det Paradis,
hvorfra jeg har lukket mig ude,
men hvor Lykken evigt er inde! —
Jeg rejser til Udlandet — lægger mig ind
til Observation paa et Hospital

for syge Sind.
Jeg vil dog vide, om alle de Tanker,
der jager mig op i Angst og Skræk,
skyldes en Disposition i Slægten,
som ingen evner at rydde væk,
eller om det staar fast, de Dele,
at der er noget i Stykker i Slægten,
noget, som det blir min Sag at hele —!
Naar jeg er udskreven, gaar jeg igen
som Pilgrimmen til Canossa
videre, videre hen — —
Hjem vil jeg aldrig Vejen finde,
før jeg har staat i den Tempelhal,
hvor den store Kunst sidder inde.«

GERD (sænker Brevet.)
Dette har han gjort for hende —
at hun aldrig skulde staa
som forsmaat i andres Øjne,
ingen Medynkstanker faa — —
Aa, han har saa saar en Sjæl,
— var han ogsaa haard mod hende,
han var haardest mod sig selv.

JACK. Han er helt fra Vid og Sans —

GERD. Ikke saadan, som Du mener.
Men —

JACK. Du tænker?

GERD (med brændende Kinder.)
Gamle-Fruens Arv er hans.
Far! Jeg tror, han er den rette — —

JACK (imo hende.) Ti, for Guds Skyld!
Hvem har talt til dig om dette?
Du, som var din Mors Barn,
bare slægtede paa hende!

GERD (smiler.) Far, en Smule Haugeblod
maa vel ogsaa i mig rinde —
noget af den stærke Vilje,
noget af den vilde Kraft —
den har Mor vist aldrig haft —
Husk, at den gør rankt af krøget
— den er god til mer end Strøget
af en gammel Violin —
jeg har ogsaa Brug for min.

JACK. Du —! Javel — — (ser paa hende.)
Hvor lidt vi kender
vore egne Børn, naar først
de har sluppet vore Hænder —!
(falder i Tanker — vender sig pludselig.)
Gerd! hvor er Du?

GERD (som er smuttet bort et Øjeblik, kommer tilbage.
Jeg fløj op til Ruth med Brevet.

JACK. Naa, hvad gav saa Ruth til Svar?

GERD (da Fin kommer til.)
Ved det ikke — spørg ham, Far!

FIN. Hun? Hun lo blot — — »Tuk er klar —
han blir snart igen udskrevet.«

GERD. Jamen Fin, hun misforstaar
Eller saa hun ikke Tanken
da — den blode Tanke bagved
og paa hende?

FIN. Der, hvor dybest Saar man slaar,
nytter ikke at forbinde.

GERD. Men han elsker — elsker hende!

FIN. Ingen, som fik kær en Kvinde,
kaster hende haanlig fra sig
som et Blomster fra igaar.

GERD. Hvis i Sjælekamp han staar,
ved ikke, om han kan vinde,
er han modigst, om han gaar.

FIN. Du er god til Forsvar, Kvinde!

JACK. Naa, men Ruth?

FIN. Jeg spurgte hende,
om hun vilde med til Finland,
men hun sagde —

JACK (spændt.) Naa?

FIN (bortvendt.) Hun sagde:
:Fin — her bor jeg —
Jeg har ikke Hjem paa Jorden
uden der, hvor han har hjemme.
Meget kan jeg lære, tror jeg,
bare ikke det, at glemme.
(Jack skjuler Ansigtet i sine Hænder. De vender begge Ryggen til Gerd.)

GERD (staar et Øjeblik tavs — slaar saa Hænderne sammen.)
Nej, hvor Trofasthed er Glæde!
(Ser fra den ene til den anden.)
Græd I kun! — Der findes ogsaa
det, hvorover Mænd tør græde.

FIN (vender sig — ser paa hende — Pludselig stærkt:)
Jeg maa rejse!

JACK (rækker ham Haanden.) Jeg er gammel —
jeg behøver unge Kræfter,
savner en, som følger efter —
her er Arbejd nok for to.
Bliv her, Fin — slaa dig til Ro!
Gode Vilkaar kan jeg byde —

FIN. Altfor gode
  for det Arbejd, jeg kan yde —
  og dog ikke gode n o k,
        aldrig — nej!
  for Alverdens Guld er intet
        mod Suomis Land for mig!

JACK (nikker.) Vel — saa rejs! (ser sig om.)
  Hvor blev hun?

                  FIN. Gerd!
  Aa, hun smutted bort som Solen,
        bedst den skinner —

JACK. Dêr er hun igen — med hede,
        røde Kinder!

GERD. Jeg sprang ned i Atelieret
        for at se, om Finland stod der —
  om den ej som alt det andet
        var i sidste Øjeblik
        slaat i Stykker, før han gik —
                  (triumferende.)
  Men den stod der, Fin — den stod der!

JACK (sagte.) Savnede Du ellers noget?

GERD (om hans Hals, hviskende.)
  Cremoneseren var borte,
  hængte ikke paa sit Sted —

JACK (tungt.) Jeg har tænkt, han tog den med —
  at den fulgte som hans Skygge — —
  Den vil altid være der,
        hvor vi handler
  tvers imod vor egen Lykke.

GERD. Nej men Far!

JACK (som før.) Jeg har nok Ret.
(højt.) Børn, Godnat! — Jeg er saa træt.
(gaar mod Døren — Gerd følger.)

FIN. Gerd! Giv Haanden, før Du gaar!

GERD (springer tilbage — tager hans Haand mellem begge sine.)
Gud ske Lov, at Finland staar!
Jeg vil dele mine Bønner —
en for Tuk og en for Finland.

FIN. Faar jeg ingen?

GERD. Finland faar dem —
Du er Finland.

FIN. Send mig Brev —

GERD. Naar Du vil svare.
(smiler.) Kære, skriv om Finland bare!

FIN (ivrig.) Alt, hvad Du har Lyst at kende —
Sagn og Sange,
Folkeviser skal jeg sende —
Bud paa Bud og Brev paa Brev! —

GERD. Aa ja, gør det!

FIN (bortvendt.) Du maa ikke —
ikke glemme — den, der skrev.

GERD (i Døren.) Jo, naar Solen Jorden brænder
aarevis, men ej den tør —
naar ved Vinter Kornet modnes,
og ved Sommertid det dør,
har jeg glemt dig — ikke før!

FIN. Du er lystig —

GERD. — som Du selv.

FIN (bliver staaende og ser paa hende.)
Gerd — Farvel! —
Naar jeg i de lange, lyse
finske Nætter
i den aabne Dør mig sætter,
nynner sagte mangen Gang,
vil din Barnestemmes Klang
altid jeg ved Siden høre — — —

GERD (nikker til ham.)
Fin — det er Suomis Sang.

MELLEMSPIL

Den lystige Vind
farer ud, farer ind
i kaade, boltrende
Bukkespring,
i hastige Sving,
i Ring, i Ring,
gennem Gaard, gennem Hus,
over Krat, over Rev —
farer ud, farer ind,
fanger Bud,
fanger Brev —:

Breve i Mol,
med Sus af Regn
over tætte Skove,
med Brus af Storme,
Hvirvel af Sandflugt
og Skum af Vove —

Breve i Dur,
med Glans af Sol
og Duft af Viol,
som ingen kan slippe —
titusend Violer
i et eneste Knippe —!

I

Og det var den liden Regndryp,
hun sneg sig henover Rude —
hun græd for Sorgen der indenfor,
hun græd for Kulden derude.

Og det var den liden Regndryp,
hun kendte ej Talens Trøst —
hun sneg sig over en bøjet Kind,
hun fælded sig mod et Bryst —

Ak, kunde jeg tage din Kvide,
det Savn, som suger derinde,
jeg lod dem rinde i Sandet ud —
lydløse skulde de svinde.

Ak, kunde jeg tage din Vaande,
den Sorg, som kender ej Ord,
jeg risled med dem saa langt saa tyst
ind under den sorte Jord — —

Og det var den liden Regndryp,
hun sneg sig henover Rude,
hun græd for Sorgen der indenfor,
hun græd for Kulden derude — —:

RUTH (til Tuk.)
Ved Du, hvad Du tog fra mig?
Ved Du, hvad ondt Du har gjort mig?
Intet forstod Du,
havde jeg ogsaa spurgt dig —!
Ved Du, hvad Du tog fra mig —
bitte smaa bløde Arme,
som skulde min Nakke tvinge,
vevre smaa varme Fødder,
som skulde imod mig springe!
Ved Du, hvad ondt Du har gjort mig —
har Du forstaat det?
Mit inderste Liv har Du traadt paa,
haanet, forsmaat det!
For dette med Barnet, ser Du,
det ligger saa tyst
som den dybeste Urgrund i Kvindens Bryst,
som den stærkeste Magt —
men det faar ikke Liv, før han har det vakt.
Der ligger en Tone og tier —
et Væld ligger bundet derinde —
det er ham, som faar Tonen til at klinge!
det er ham, som faar Vældet til at springe —!

Du dejlige unge
tindrende glade
solmættede Fryd,
hvi brast i mit Liv
din Lovsangs Lyd!
Nu kan Solen
skinne i Glans
Fugle kvidre
over Sankt-Hans,
Skoven bære mig
Blomst og Blad,

Engen skænke mig
  Dug af Fad,
aldrig mere
  bliver jeg glad —!

TUK (til Ruth.)
Der stod en Eg i Skoven
saa ung og stærk fra Rod til Top,
der kom et Lyn fraoven
og rev den med Rode op.

Der stod en Bøg ved Siden,
fra Ungdomstid var Egens Ven,
men siden Egen fældtes,
da sygnede Bøgen hen. —

Jeg sidder saa tit i Skoven
paa Egestub ved Alfarvej
og ønsker, det Lyn, som ramte,
maa ogsaa ramme mig —!

RUTH (til Tuk.)
Altid naar Dagens Konge
afkaster sin Straalebro,
føler jeg Mørkets Aande
    og gruer for Nattens Ro —
    ak! den lange Nat —!

Mens Timer skride, og Mørket
tættes om Hus og Hjem,
jeg lister paa bare Fødder,
    ta'r Brudedragten frem —
    i den lange Nat.

Helt op fra Foden til Knæet,
saa langt mit Øje kan se,
breder jeg den til Brystet,
dèr lyser den hvid som Sne
i den lange Nat.

Som Ild mig Aarerne brænder –
og aldrig finder jeg Ro,
før under mit Hoved ligger
de hvide smaa Silkesko —
i den lange Nat.

Langsomt, mens Timer rinde
sorgfyldte som de kom,
ligger jeg der og tænker
det samme om og om
i den lange Nat —

Vaagen, mens andre sove
under det samme Tag,
ligger jeg ganske stille,
indtil det gryr ad Dag —
ak! den lange Dag — — —

Nu leger Vaaren sit Farvespil
Knopperne sprænges
Alverden er grøn, naar Vaaren vil,
men alt det skønne er ikke til
for den, der længes.

Nu lokker mig Livets Frydespil
Dagene længes.
nu følges de ad, som helst det vil,
men andres Glæde er ikke til
for den, der længes.

Nu ringer de Klokker med sagte Spil
    Dagene længes —
nu flokkes de Ensomme, hvor de vil —
    Kirkegaardsfreden er endnu til
    for den, der længes — — —

GERD (til Tuk.)
Tuk — der er noget, som Du skal vide,
fordi Du tænker paa det saa tit,
som Du tænker paa Gamle-Fruen —:
Det var mig, som arvede Buen!
Den laa i det gamle Syskrin, Du ved,
jeg fik efter Mor — men om Mor har gemt den,
eller om Farmor selv har bestemt den
for mig — det er noget, jeg ikke forstaar.
    Vidste hun ikke Gamle-Fruen,
at den, der fik Violinen
fik ogsaa Ret til Buen —
Husker Du, hvordan Du sad en Gang
og spændte Strængene fast i Rammen
og limede Stumperne varligt sammen
med rørende Taalmod — Led efter Led!
Hver eneste Flis, som Du rørte ved
blev et helligt Kar — for den Violin,
den var dit dyre Reliquieskrin.
Helst vilde jeg spurgt, hvad Du tænkte dermed,
men jeg følte, jeg ikke turde — —
Du føjed den sammen saa fint og smaat
som en Tusendkunstner — saa sagde Du blot,
mens Du hængte den hen paa sit gamle Sted:
Nu kunde man spille den, hvis man turde.
Jeg brød ud: Hvorfor tør Du da ikke, Tuk —?
Er det — for Gamle-Fruen?
Men Du vendte dig bort og svarede kort:
    Jeg har ikke Buen.

Tuk! Nu ved Du, hvor Buen er.
En eneste Gang —
den Dag, Fin kom, og det blev Vaar i mit Hjærte,
følte jeg en pludselig voldsom Trang
til at høre Slægtsviolinen spille
og synge til den — Suomis Sang!
Da hented jeg Arven fra Gamle-Fruen
og listed mig ind, hvor Cremoneseren hang —
Men hver Gang jeg nærmede mig med Buen,
var det som alle Strængene sprang! —
Jeg ved, at Du vil sige, det var Slægtsaandens Skyld,
som er i Violinens søndrede Dele —
Jeg ved, hvad Du tænkte — at det, hun slog itu,
var det Helligbrøde at hele —
men jeg tror nu alligevel, der kommer den Tid,
naar taalmodig vi bier,
da Slægtsviolinen spiller igen —
hvordan? — ja hvad ved jeg! — som gamle Melodier
— ikke noget Mesterspil med Evighedsrost —
bare Spil for Mennesker, som trænger til Trost — —

Ja, nu siger Du vel, at jeg er taabelig og dum
og misforstaar det hele.
Siden har jeg jo ogsaa forstaat,
at den gamle Violin, som blev knust af et Hjærte,
der forblødte i Kamp for den store Kunst,
tør nu kun spilles af en, som har naat
den Pris, som ingen tør dele — —!

TUK (til Gerd.)
Tak, lille Gerd, for Kærlighed,
for stille og varm Fortrolighed!
Med dine springende Tanker
siger Du mere, end selv Du ved — —
med dine unge, hastige Ord
gætter Du flere Gaader,
end selv Du tænker og tror.

RUTH (til Tuk.)
Hvorfor ligner jeg ikke de andre,
som skaffer sig Livets glade Ret,
og danser sig fri —!
Hvor dejlig let det maa være
at se paa Livet som de!
I vore flygtige Dage,
hvor Troskab ejer saa liden Magt,
skifter man Ægtemage
saa let, som man skifter Dragt —
saarer man stundom sig selv dermed,
saa danser man over det ømme Sted —
man er ung, man har Livets vaagne Sans,
der er nok, som byder En op til Dans,
hvorfor skulde man standse —?
Men jeg!
hvorfor kan jeg ikke danse —?

Hvad er der sket mig? — Det samme,
som sker saa mange hver eneste Dag,
at det, de trode var Lykke,
blev et Bedrag.
Nutidens Kvinder er kloge,
klogere end de selv det ved —
Nutidens Kvinder forstaar den Kunst

at glemme til stor Fuldkommenhed —
de døver Øret for Længselens Stemme —
        men jeg!
hvorfor kan jeg ikke glemme!

Der sørges en Maaned, der sørges i to,
og saa er det glemt det hele,
saa bliver Sorgen en kedsom Gæst,
hvis Selskab ingen vil dele —
saa flagres der ud til Leg og Lyst,
for Livet er kort, og Blodets Røst
lokker En til at prøve —
hvorfor skulde man ogsaa tøve!
Hver Sjæl har nok i sin egen Ve —
        bare le! bare le!
med de sorgfulde græder dog ingen — —
        Men jeg!
hvorfor kan jeg ikke le —?
Ligner jeg mon den Kvinde,
man læser i Folkeviserne om,
som kun kunde elske én, og som
maatte dø, da han skiltes fra hende —?
Hvorfor kan jeg ikke suge
som Bien derude mig Honning
fra tusende Blomstermunde?
hvorfor er der kun én, hvis Kys
mig mætte kunde —?
Véd ikke selv, om jeg hører
til de daarlige Jomfruer eller de kloge
— véd kun, den Draabe af Olje,
som holder min Sjæl til at vaage,
er dyr som den af Rosens —
Ak, jeg elendige Taabe!
Hundred Pund visnede Blade maa til
for at skabe én eneste Draabe — —!

TUK (til Ruth.)

Dit Brev har jeg faat og sender dig Svar.
Endnu er jeg paa Sindssygehjemmet —
men Hjærnen er klar.
Det er nærmest en liden Spas, jeg har,
maaske af de syndige,
men det morer mig altid at drille de kyndige.
Her holdes jeg for en rolig Patient,
med en fiks Ide, men fornuftig Tale —
Jeg har Lov til at færdes frit, hvor jeg vil,
blandt de mere gale.
Af dem har jeg særlig søgt Kunstnerne op —
— de interesserer mig *con amore* —
jeg føler et aandeligt Slægtskab her
mellem faldne store.

Der er Maleren — ham, som aldrig gaar træt
i Arbejdet med en fingeret Palet,
men maler bestandig ud i det blaa
noget, som i Kataloget skal staa
med det talende Navn: »Det evige Intet —!«
Der er Digteren, som med Pathos gaar rundt
og deklamerer
eller studerer
de sjældne Typer, han møder her,
men altid kommer til det Resultat,
at de ikke er fire Jamber værd —!
Der er Musikeren med det lange Haar
og den spinkle Vækst,
som med brændende Iver søger en Tekst
til Operaen, han aldrig skriver —
Der er Skuespillerinden, som gaar og driver,
men straks glider ind, hvor hun vejrer Død
og sætter sig ned ved Sygesengen —
for at lære at dø en naturlig Død!

Men over dem allesammen staar Lægen,
som altid gør Instrumenter i Stand —
han gaar med højtidelig langsomme Skridt
og døver sit Øre for Graaden og Skrigene —
han foretager kirurgiske Snit,
de eneste aldrig fejlende — han
        dissekerer Ligene —!
Ham vil jeg tage Studier af —
ham vil jeg hugge en Gang i Marmor,
naar mit sidste Haab danser ned i sin Grav! —

Man skrev mig ud en vakker Dag
paa glittet, fint Papir saagar,
fra Daarekisten bagved Mur
til den, som ingen Mure har.
Jeg vandred paa min Fod afsted —
jeg trængte til at gaa og gaa
bort fra den Lidelse, jeg bar,
og bort fra den, som bag mig laa.

Men aldrig kan man gaa fra Sorg,
og Savn har intet Skjulested
for sine tunge Tankers Flok,
dem bærer man i Randslen med.

Ruth! Ruth! Dejlige Ruth!
Jo længer jeg fjærner mig bort fra din Vej,
        jo højere elsker jeg dig!

RUTH.

Ved ikke, hvordan det har været i Dag,
men jeg syntes, det var Helg —
Stormen har pustet saa vildt og stygt
        fra sin Blæsebælg —

huiende Løvet i Bunke den trilled —
men for mig var der kimende Klokker, der spilled,
for mig var det Helg!

Ved ikke, hvordan det har været i Nat —
der var stængt for min Dør —
men Døre sprang op paa viden Gab,
som aldrig før,
blegnende Skygger strøg bort i Klynge,
og hele Livet tog paa at synge
som aldrig før —!

TUK (til Ruth.)

Jeg arbejder rastløs ved Dag og ved Nat —
jeg slaar med min Hammer, saa Gnisterne sprude,
men aldrig naar jeg den gyldne Skat.
Naar jeg er træt,
staar jeg og ser paa de brustne Strænge —
jeg lægger mit Øre saa tæt saa tæt
til den haarde Bund
og lytter til Klang fra den Tonemund,
som sang et Aarhundred en Kunstnerslægts
tungsindige Melodier —
men jeg lytter forgæves — Cremoneseren tier.

Den store Kunst har sin egen Hu —
Den store Kunst ganger langsomt —
den har ikke naat mig endnu.

Var Offeret for ringe? — Blev det halvvejs paa
Skrømt,
ikke noget levende, mere noget drømt —?
I alle dine Breve dæmrer et Haab,
bag alle dine Taarer smiler det stille:
Vi to kan ikke skilles, selv om vi vilde —!

Jeg maa drive dig ind i den yderste Nød —
jeg maa tvinge dig til at give slip paa mig — fuldtud
for Liv og for Død!
Jeg er det skyldig —
ellers er Offeret ikke gyldig.

Ruth! Dejlige Ruth!
Jeg frister dig til Frafald — der er Magter i min
Sjæl,
som tvinger mig til det!
Jeg er ond mod dig, Ruth, skøndt jeg ikke vil det,
Men glem ikke, Du!
jo mere jeg piner og martrer dig nu,
des vildere elsker jeg dig!

— Jeg sender dig hver Dag Hilsen,
hvert Ord er som Gift for dig og mig!
Jeg drager først frie Aandedrag,
naar Posten er gaat, og Brevet paa Vej —
Men naar det er borte, hugger jeg løs
paa en Marmorblok —:
en blaalig skinnende, tusenaaret,
vældig Kolos —
en lænket, rasende Tantalos —!

RUTH.
Tuk, Du er syg —
Som syg Mand drager Du Verden om —
Aa, gid Du vilde tage mod Lægedom!

Det at være glad,
det er det herligste Styrkebad!
Det er Sol, det er Varme,
aabne Arme
ud til Alverden!
Men er Du ej glad,

blev Jorden dig tom,
da kan Du søge
til Sundhedsbrønde
Alverden om,
og Du vender tilbage
syg, som Du kom.

Sorg kan styrke sin Ejers Fod,
men Længsel skærer,
filer, filer i Hjærtesaar,
dyber dem ud fra Aar til Aar,
tærer — tærer — —

Sorg kan løfte En højt paa Ryg
i frygtløs Ilen —
favne saa fast og bære saa trygt
i Graad med Smilen —
Længsel knuger som Gavens Sten
— ejer af Livets Evne kun en:
at kalde paa Hvilen —!

Længsel er Sot paa Hvermands Vej —
Og Tuk — Du længes jo — Du længes som jeg —!

TUK.
Har Du hede Tanker,
søg med dem til anden Strand —
Har Du varme Længsler,
se, om der de svales kan —
mine ligger bundne
i iskoldt Marmorland —!

RUTH (til Tuk.)
Du sendte mig Hilsen igen i Dag
seks nye Linjer — seks Svøbeslag —!

Jeg drømmer saa tit om Natten,
naar Pulsen banker hed,
jeg ligger dernede bag Kistelaag,
hvor først Du kaldte mig ned,
— jeg føler det isne omkring mig,
men selv er jeg ung og hed —
da gribes jeg af en knugende Angst,
at jeg er lagt levende ned.
Saa bitterlig kold er den Brudeseng,
som redes i Jordens Skød —
da gribes jeg af den Tanke,
at jeg er en levende Død —
Men over mig skinner Solen,
tusende Liv bærer Blomst, sætter Frø —
og jeg rejser mig op — jeg vil ikke dø!
ikke for al den Ære,
som nogen i Verden ved,
ikke for Gods og ikke for Guld
og ikke for Kærlighed!
for Livet selv er den største —
den højeste Herlighed!

TUK (til Ruth.)

Jeg vidste det forud!
Du kunde gaa med til Kistens Bund —
men under Jorden? Aa aldrig, aldrig!
Du slap i den Stund.
Virkelig Troskab varer
langt, langt ud over Dødens Vande —
men Mennesker kræver den ikke
længer end Lyn kan rande.
Alt ondt kan Kvinden dele med Manden,
men Døden kan de færreste dø med hinanden!

RUTH (til Tuk.)
Under Jorden — død — begravet —'
Ved Du, at Du slaar til Krøbling
baade dig og mig med Kravet —?
De trøster os med — i et andet Liv,
dér faar vi Bod for al jordisk Smærte —
Men først maa vi dog have levet
et helt fuldt Menneskeliv i vort Hjærte,
vi kommer jo ellers som Krøblinge der,
som Halte og Blinde,
der aldrig kan Livets Mening finde —!
Engle kan juble saa højt, som de ville —
med Mennesket kommer den dybeste Tone:
Moderens kaldende Røst paa sin lille.
Men kaster Du Livets dyre Skat
i Grams for Vrimlen,
Du kommer som Krøbling, Du kommer som Halt
og Blind ind i Himlen.

TUK (til Ruth.)
Nyd Du Glæden, hvor den findes,
slid Du Silken, hvor den spindes —
Graven passer ikke dig.
Lev og nyd! Drik Sol! Forgæves
venter Du et Liv paa mig.

RUTH (til Tuk.)
Jeg spørger dig ærligt — er din Kærlighed død?
Den synes saa fattig, saa fuld af Elende,
og den var dog en Gang saa rig og blød!
Hvor ung jeg end er, jeg har Kraft til at vente,
men aldrig lader Du skinne et Haab
— altid øger Du Sorgens Rente —
for det, at Du siger, Du elsker mig højest,

naar Du piner mig, mest, — det ved Du jo godt —
det lyder for mig som en hæslig Spot. —
Tuk! sig mig ærligt, hvad jeg skal tro
om vort sidste Møde?
Jeg lader mig hellere straks slaa ned
end langsomt pines og prikkes til døde.

— —

TUK (til Ruth.)

Du er Middel — ikke Maal —
som den smukke, sorte Bille,
Zoologen spidder stille
paa sin sikre, fine Naal!

Du er Middel — ikke Maal —
som det Lem, Kirurgen prøver,
naar i Kød han Kniven øver —
Bare lid og bare taal —!

RUTH (til Tuk.)

Du har spændt din Bue for højt — den er bristet!
Det er ikke med mig som med Slægtens Violin,
der gaar igen bestandig — trods alt, hvad den har fristet — —
Hjærtestrængen — min — den er bristet!

GERD (til Tuk — nogle Maaneder senere.)

Kære Tuk!
Far blev pludselig syg i Aftes
imorges drog han sit sidste Suk.
Vi sad ved hans Seng, baade Ruth og jeg.
Jeg spurgte, om jeg skulde hilse dig
Han svarede ikke.

han laa, som han lyttede, hele Tiden — —
Jeg tror, at han tænkte paa Mor — for siden
sa' han: Hun synger! Hør, hvor hun synger,
saa det lysner i alle Rummene tomme!
Og Max spiller til!
Men Mor staar tavs, som hun ventede en,
der først skulde komme — —
Det var de sidste klare Ord,
vi hørte ham sige —. Ak Tuk! kom hjem,
naar vi lægger ham ned ved Siden af Mor!
Her er saa forfærdelig tomt og trist,
i det store Hus —
jeg synes, at blot din Nærhed trøster — —
Tuk — skriv saa, at Du kommer snart!
Din lille bedrøvede Søster.

TUK (til Gerd.)
Jeg ser en Skikkelse, rank og stor
staa stirrende udover Tidens Strøm —
hun faar aldrig Fred i den kolde Jord
før Skatten er hævet med Renters Rente —
Gamle-Fruen maa stadig vente
Opfyldelsen af sin Kunstnerdrøm — —
Gerd! Lille Gerd! Bed mig ikke komme —
husk, jeg er bunden —
der er langt endnu til den store Kunst,
jeg vender først hjem, naar d e n er funden.

GERD (til Tuk.)
Fy, skam dig, Tuk! at Du skrev saa stygt,
saa rigtig væmmelig, koldt og ondt!
— Ja, nu har jeg gnedet Fingrene rundt,
først i Øjnene saa i Brevet —
Jeg kan ikke forstaa, hvad det er, Du har skrevet.

Hvordan ser det ud, Du stort vil kalde —?
Tre prægtige Værker, har Du sendt hjem,
— købte af Kunstmusæerne alle —!
Der er sort af Folk i den Sal, hvor de staar,
man trænges omkring dem fra alle Sider,
det er ikke Glemselens Kaar, de faar.
Jeg blev saa betagen, Tuk, da jeg saa dem —
jeg følte det næsten, som sank jeg i Knæ.
Tantalos havde jo dine Øjne,
og dine Hænder, haarde som Træ!
Men Lidelsen i hans martrede Træk,
den var saa forfærdelig, Du, at jeg pressed
Øjnene sammen og skreg: Tag den væk! —
Der stod en fin gammel Kunstkender bag mig,
— jeg hørte ham sige: »Et ægte Geni
saa fri i Detaillerne — storladen — prægtig —
for alt forlorent herlig befriet!
Han mangler bare en Prik over I'et.
Maaske det er det, som Du kalder den store,
evige Kunst?
Jeg ved det jo ikke — men gid jeg gjorde!

Ruth vilde ikke se dine Værker —
hun sagde, det var som at stryge den Kniv,
der havde forødt hendes eget Liv,
og spurgte med saadan et underligt Smil
af bitter Ve,
om man ogsaa forlangte, at dødsdømte Fanger
først skulde Guillotinen se —?
Tuk! Hvis din stakkels forpinte Sjæl
har en barmhjærtig Tanke inde,
saa kommer Du hjem og gør godt igen,
hvad Du èn Gang forbrød mod hende
En Mand har slet ikke Lov til at handle
samvittighedsløst mod en Kvinde
Maaske det var fejl, at jeg skrev, hvad jeg skrev.

Ruth vilde blive saa vred, saa vred,
hvis hun saa mit Brev —
men jeg ved ikke Raad — jeg staar magtesløs her —
det blir Spot, naar jeg trøster —
Tuk! Aa, pak din Koffert og kom!
kom hjem til
din lille Søster.

RUTH (til Tuk Aaret efter.)
Man sidder hen en vakker Dag
som døvet, sløvet af et Slag —
saa møder man, i Skyggen gemt,
en Mand, som man en Gang har kendt
og siden efter atter glemt —
Man saa ham paa sit første Bal,
og husker, han en Gang har sendt
et Brev, som man har læst og brændt,
den Tid, man dansed yr af Vaar,
henover andres Hjertesaar.
Men har man glemt, han husker end,
han rækker Haanden En igen —
han ejer Livets vaagne Sans,
klar, som den findes, kun hos Manden —
og han vil nøjes med den Rest,
som man har reddet ud af Branden,
naar blot, naar blot, man bliver hans —!

Hvad er det, som paa mig stirrer
i Angst og Fryd Ve,
som et stort, hedt straalende Øje,
mit eget ikke tør se —?
Jeg vender mig og vil flygte,
mit Hjerte isnes derved —
da er det, som noget græder,
dér, langt, langt af Led —
da er det, som Øjet brister

bag vigende Taageslør — —
jeg vender mig angst imod det —
det straaler igen som før.

Jeg er ikke ond — ikke troløs heller —
jeg er blot levende, varm og ung,
og Ensomheden er mig saa tung —
det er Livets rigeste Indhold, det gælder!
Jeg kaster mig bort —
ikke fordi mit Sind er haardt,
kun fordi mine Tanker er hede
og presser det dryppende Blod mod mit Hjærte —
— skal jeg leve, maa jeg drukne min Smærte!

Han kommer i Morgen — han tager den Plads,
som en Gang var din —
han lægger sin stærke Arm om mit Liv
og sin Kind til min;
han kysser mig Panden, han kysser mig Munden —
— husker Du, den Gang Du gjorde det, Tuk —?
Livet er meningsløst i Grunden —!

— Han er kommen og gaat — jeg er ene, som før.
Jeg standsed ham selv, da han stod for min Dør.
Jeg havde jo ligget den hele Nat
vaagen og lidt,
saa havde jeg tænkt paa hans første Kys,
men Kysset var dit —!
Saa havde jeg tænkt paa hans varme Røst,
der mødtes med min,
underlig klangfuld og dyb og stærk —
men Røsten var din —!
Da tog jeg hans Haand i min og sagde:

Jeg kan ikke, *kan* ikke leve
med nogen anden Ven —
ikke blandt levende Sjæle
og ikke blandt døde Mænd!
Hellere lever jeg ene
i Sorg og Savn og Pine
end fulgt af trippende Fødder smaa,
jeg kun paa Skrømt kalder mine. —

Han blev i en Time, han blev i to,
saa gik han bedrøvet sin Vej —
da var det ham klart, at jeg aldrig
kan tilhøre andre end dig. — —

Der stod en Sjæl foran dig,
det var saa ung og blank en Sjæl —
Du skulde skrevet paa den,
den stod jo dér og bød sig selv —
Men Du! Du traadte kun paa den,
hug Blod af den med din Hæl —!

Der staar en Sjæl foran dig,
den er saa syg, den er saa træt —
Du stjal den Lykken af Livet,
og blodig Graad saa har den grædt —
den skreg imod dig — saa tav den,
for nu har den blødt sig træt —!

Tuk! Husk paa:
Jeg gik dog tilsidst i Kisten med dig —
saa dødsenstille jeg hos dig laa.
Jeg ved, at jeg stritted imod til Blodet,

men sidst saa sejred min Kærlighed,
og jeg kom og lagde mig lydig ned
        i den kolde Kiste — —
Jeg ligger endnu paa samme Vis
og føler mit varme Hjærte briste
        og blive til Is.
Jeg mærker en Duft af Fyrretræ
og malede Brædder — og skimter en Lysning
af Brudedragten over mit Knæ.
Og pludselig mærker jeg noget vaadt,
noget koldt, som at rinde begynder,
— da bliver jeg rolig — jeg ved jo godt,
Du skar min Pulsaare sønder —
Saa ligger jeg tyst bag Kistelaag
og ængstes ej mer derinde,
jeg føler mit eget Hjærteblod
imellem Fingrene rinde — — —
Og naar den sidste Draabe
er rundet i Jorden ned,
tilhører to brustne Hjærter
hinanden for Evighed — !

II

Fru Solskin sidder i Bure
bag Skyernes Sølverlad —
Hun flænger i Øst, hun flænger i Vest,
da skilles Skyerne ad —
Se dig ud, Fru Solskin!

Alle de stakkels Spirer,
som frem af Mulde gik,
de haver sig næsten blinde set
alt efter et Solskinsblik,
— se dig ud, Fru Solskin!

Alle de Hjærter, som længes
og lagdes i stride Baand,
alle de Sjæle, som frøs i Sorg,
de længes at kysse din Haand —
Se dig ud, Fru Solskin!

FIN (til Gerd.)
Du spørger, hvorfor jeg saa længe tav stille? —
Ak, kunde jeg skrive, som helst jeg det vilde!
Men Du taler om Finland b a r e om Finland!

I Dag har jeg fulgt den første Flok
forviste om Bord —
en Patricierslægt — i trehundred Aar
Ejer af samme finske Jord —
forarmet maaske, men stolt af sin Byrd
og sit Raceblod,
aller stoltest, fordi den var finsk
med hver eneste Trevl af sin Hjærterod.

De gik med hinanden langsomt og tyst
som Mennesker gør, naar de følger til Jorde —
en Kvinde strøg tavs en Taare væk —
ingen af Mændene tog til Orde.
En otteaars Purk gik allersidst,
holdt i Haanden sin Mor,
han stritted imod af al sin Kraft,
vilde ikke om Bord:
»Jeg har mit Hjem, som Russen har sit,
ingen Tyranner skal drive mig fra det —
for Jorden er min — og Folket er mit!

En russervenlig Matros, som gjorde
Tjeneste just i det Øjeblik,
voved en uforsigtig Replik:
»De smaa maa bøje sig for de store.« —
Men Drengen gav Svar
med et dygtigt Slag af sin knyttede Næve:
Russerbarbar!
Jeg hørte ham endnu ved Rælingens Rand
rasende, tænderskærende sige:
Jeg vil blive her i mit eget Land!
for hver skal ha' Lov at beholde sit —
og Jorden er min — og Folket er mit!« —

GERD (til Fin.)
Skriv mere, Fin — skriv mere om Finland!
Jeg læste med brændende Hu, hvad Du skrev,
og næppe var det til Ende,
saa længtes jeg mod det næste Brev.
Du ved, jeg synger kun sjældent —
men hver Gang det blæser op henad Høst
til en rigtig rygende Storm af Nordøst,
saa gaar jeg i Skoven og synger
omkap med mit eget syngende Blod,
mens knækkede Grene strøs for min Fod:
Hör! de höga furor susa!
Hör, de djupa strömmar brusa!
Det är Suomis sång —!
Öfverallt en röst oss bjudar,
öfverallt en stämma ljudar:
Det är Suomis sång —!
Broder, egar Du ett hjärta!
i dess tjusning, i dess smärta
hör blott Suomis sång —
hör blott Suomis sång —!«

FIN (til Gerd.)
Nu har vi to Aar i Træk
vekslet med hinanden Breve!
Aldrig om os selv vi skreve,
Finland drak hver Draabe Blæk. —
Kære! Lad mig ærligt sige:
Det er dig, jeg tænker paa
i de lange, lyse Nætter,
dig, hvis Billed ind jeg fletter
i de tusan sjöars Blaa!
Det er dig, jeg hilser frit,

naar jeg staar i Folkesværmen —
Du er Blomsten, Du er Bærmen,
Du er alt, hvad der er mit!
Det er dig, jeg taler til!
det er dig, jeg hylder, hylder!
Du er Solen, som forgylder,
spaar os, at vi sejre vil!
Halvt et Barn Du mod mig kom,
gav mig Haand, før Du blev Kvinde —
Aa, Du Sjælens Sjæl derinde,
Du er alt, jeg drømmer om — —!

GERD (til Fin.)
Kära, gamla, finska Bror!
kækkeste blandt alle Finner!
Har Du glemt dit Visdomsord
om os stakkels, svage Kvinder —?
Det er os, som bare binder —!
Det er os, som maa af Vejen,
hvis man har en Sag at vinde —
hvem tør hæftes af en Kvinde —!
Liv og Lys i Stuen inde
ofrer man Suomis Land,
hvis man er en trogan Finne — —!

FIN (til Gerd.)
Kære, lille, tapre Gerd,
kækkeste blandt alle Kvinder!
Har Du glemt den Dag, Du sad
i en Krog med vaade Kinder —?
Ak! Du faldt maaske igen
ned fra din Begejstringstinder!

Liv og Lys i Stuen inde,
trogna Tankers Varetægt
ofrer man sin Stolthed kækt,
hvis man er — en ægte Kvinde!

— — —

GERD (til Fin.)
Jeg elsker det Land mod den evige Sne —
tralali! tralala! —
Jeg er saa styrtende himmelglad!
for hvad? — ja, for hvad?
Ved Du det maaske —?

—

FIN (til Gerd.)
Jeg ved kun det ene,
at nu er der Fryd over al min Vej!
Lille Gerd! Hvornaar maa jeg hente dig?

GERD (til Fin.)
Jeg bliver hos Ruth de første Aar —
for Ruth har ikke andre end mig —
Fin! — Skriv til mig, at Du forstaar,
jeg dog ikke svigter — — —

— — —

FIN (til Gerd.)
En faar blive der, hvor En tror, En har Pligter.

GERD (til Fin.)
Fru Solskin sidder i Bure
bag Skyernes Sølverlad —
hun flænger i Øst, hun flænger i Vest,
da skilles Skyerne ad —
Se dig ud, Fru Solskin!

Fru Solskin ganger af Bure,
hun hilses med Jubelrøst,
hun knuger den hele kolde Jord
fast til sit varme Bryst!
Se dig ud, Fru Solskin —!

(Tuks Atelier i Rom. TUK staar midt paa Gulvet, i Færd med at modellere. PAOLO, en nøgen, brun Italienerdreng, staar Model for ham. Paa Væggen lige overfor hænger et Billede af Ruth — over det en Buket af Evighedsblomster — neden under Gamle-Fruens Violin — I Skyggen i Hjørnet Gamle-Fruens Portræt.)

TUK. Paolo! ret dig! Du staar jo og nikker.
Er det en Holdning for Abrahams Søn!
Stiv Knæene, Dreng, og gør Gavn for din Løn!

PAOLO. Maestro, jeg kan ikke mer — jeg er svimmel.

TUK. Hvad! — Er Du svag?

PAOLO (grædefærdig.)
Signor' — jeg har ikke faat Mad i Dag —
og nu har jeg staat i fire Timer —

TUK (lægger Mejslen.) Er det virkelig fire!
Naa — saa kom frem — —!
Paolo fik jo i Gaar en Lire.

PAOLO (stikker i Klæderne.)
Ja — men Mor tog den, da jeg kom hjem.

TUK. Her er en anden — Gaa — spis dig mæt!
Men skynd dig tilbage.

PAOLO (ved Døren.) Er Maestro ikke en Smule træt?

TUK. Ikke en Smule!
Mit Blod er som Ild, naar jeg tager fat.
Arbejd! Arbejd! Der kommer den Nat,
da ingen kan arbejde, staar der jo skrevet —
og Du ved, jeg ser ikke klart imod Nat
det gælder at nytte de lyse Dage — -

PAOLO (smutter ud.) Om et Øjeblik er jeg igen tilbage.

TUK (gaar frem og tilbage i Atelieret — bliver staaende foran Ruths Billede.)
Underligt — for siden d e n Idé
greb min Tanke fat,
har jeg ikke haft Ro hverken Dag eller Nat!
Siden jeg saa hende for mig i Drømme
som Hagar landflygtig, i snehvidt Lin,
med Drengen Ismaels Haand i sin,
har jeg staat her og stirret,
snart paa hendes Nakke og snart paa hendes Kind,
til der dansed mig tusende Sole for Øjet,
og jeg trode, jeg var blind —!

I Gruppen derhenne begynder de at leve,
de faste, unge Former, den mejslede Hage
og den dunede Kind —
Hun standser og vender sig med tvivlraadigt Sind,
som tager hun Maal af sine inderste Kræfter
og Drengen gaar langsomt — modstræbende efter.
Saa træt ser hun ud, mens hun strider sig frem
med hans Haand i sin — — — —
(støtter Panden imod Væggen.)
Jeg har prøvet hende o v e r hendes Evne —
langt over hendes og langt over min — — —
(Staar stille i nogle Minutter — River sig saa løs og begynder ivrig at udforme Gruppen, men standser pludselig og lader Haanden synke.)
Gamle-Fin var en kløgtig Mand —:
Han vidste, det eneste sikre
Haandværk viden om Land
for Mand som for Dreng —
var det, at høvle de Brædder,
som luner Støvet den sidste Seng —!
(gaar hen til Vinduet.)

Jeg husker i disse Dage,
hvor Minderne er saa nære,
et lille bitte Gulduhr,
hun altid plejed at bære.
Det ligned det varme Hjærte,
hvorved det trofast laa —:
aldrig vandt det og tabte,
og aldrig gik det i Staa — —

(en Lirekasse spiller nede i Gaarden — Tuk lukker hurtig Vinduet.)

Jeg ved ikke noget, der saadan
kan haane et Menneskes Liv
som Tonerne af et gammelt,
sprukkent, falskt Positiv!
Her kommer ellers kun Cithar og Fløjte,
Guitar, Violin —
Den fattigste Stymper bliver en Konge,
saa snart han synger til Mandolin —
men den, som drejer paa Lirekassen,
er en Plebejer.

(kaster nogle Sølvpenge ud af Vinduet.)

Der! Jeg ser helst, at Du ikke drejer.

PAOLO (i Døren.) Ak, Maestro!

TUK. Naa, hvad blev der af Sviren?

PAOLO. Mor stod nede paa Trappen
og snappede hele Liren.

TUK. Fy føj da!

PAOLO. Jeg havde glædet mig saadan
til dejlig, fed Maccaroni
med fin Olivenolie paa
og en Osterand

TUK. Naa og hvad fik Du i Stedet?

PAOLO. En Haandfuld Ris med Vand.

TUK. Stakkels Paolo — Livet er fuldt
af bitre Skuffelser uden Frist!
Saa mangen fed Maccaroni
blev tørre Ris tilsidst.
Kan Du staa igen?

PAOLO. Hvor, Maestro?

TUK (peger paa Ruths Billede.) Hos hende.

PAOLO (ser beundrende paa det.)
Aldrig saa jeg saa dejlig en Kvinde!
Maestro — fortæl om hende!

TUK. Staa stille!
Saa fint som et Billed af Guldmosaik
skal jeg male dig hende.
(Sagte og ligesom han talte til sig selv.)
Aldrig hørte jeg en Stemme,
der saa mygt sig kunde føje,
lade som en Vaand sig bøje,
som et Aandepust fornemme —!
Aldrig saa jeg slige Øjne,
der sekundvis kunde lyse
og sekundvis atter fryse
sammen over Livets Løgne —!
Aldrig har som her jeg funden,
løndomsfuldt og uden Lige,
Livets Digt, det gaaderige,
lagt i Linjerne om Munden!
Ak! men hør, hvad jeg dig raader:
Spørg ej Stemmen, blød og bøjet,
spørg ej Glimtene i Øjet,
spørg ej Læbens tusend Gaader!
Ser fra Øjet Du i Hjærtet,
vil Du se en Blodstrøm rinde

fra et aabent Saar derinde,
som har saaret, brændt og smærtet! — —
Faa er de, som Sorgen fatter;
Livet møder den med Løgne —
Røb Jer aldrig, bløde Øjne!
sænk Jer over Gaaden atter!
Vær til Tavsheds Lod forpligtet,
underfulde Mund, hvorover
Taaren bagved Smilet sover —
luk dig atter over Digtet — —!

PAOLO.
Maestro! dit Sprog er saa smukt i Sorg —
Det synger, som der var Violintoner i det!
(peger paa Cremoneseren.)
Den dér har Du sagtens spillet en Gang.

TUK.
Aldrig har jeg rørt med min Haand ved en Bue,
aldrig har jeg lokket fra Strængene en Klang —
klingende og springende, som Sang af en Bue
spiller mine Tanker, fra da jeg var Dreng
paa en ène ste Stræng! — —
Paolo!

PAOLO. Maestro!

TUK.
I tre lange Aar
har jeg ikke talt i Fortrolighed til nogen —
Du, Italieren, som lidet forstaar
uden Klangen af min Røst,
Du skal være min Fortrolige — for dig vil jeg skrifte.
(Med et pludseligt Omslag.)
Paolo!

PAOLO. Ja, Signor!

TUK. Du kan skifte.

PAOLO (skifter Stilling.)

TUK (arbejder videre i Tavshed.)
Kom nærmere Dreng! — Staa længere fremme!

PAOLO (bønlig.)
Tal til mig, Maestro! Jeg forstaar dig kun halvt —
men jeg elsker Musikken i din Stemme.

TUK (nikker langsomt uden at svare — — Pludselig.)
Ved Du, hvad det er at blive kronet?

PAOLO. Nej, Maestro —

TUK.
Det er at leve den Dag, da Lykken
bydes En hel —
— samlet — indtil den mindste Del!
Og ved Du, hvad det er at blive stødt fra sin Trone,
voldsomt og haardt?

PAOLO. Nej, Maestro —

TUK. Det er, naar man odsler sin Lykke bort
og danser efter en Djævletone —!
Er Kongedragten først pjaltet
og Slottet revnet fra Gulv til Tag,
saa rejser man Afgudsaltre
for det, man ejed sin Kroningsdag!
Men har man bot under fyrstelig Pragt
i kongeligt Hus —
og pletted man selv sin Kroningsdragt,
rev Slottet i Grus,
saa kan man ligge i lange Nætter
kalde, kalde — og ingen svarer
ingen ved Hovedgærdet sig sætter —

da svider de Saar, man slog saa haardt —
og ikke Ens hele Liv forslaar
til at angre dem bort — —!

PAOLO

Maestro — tal mere!
Din Røst har en Klang saa dyb og saa fin —
den ligner min døde Brors Mandolin —
(efter et Ophold.)
Maestro! Jeg falder i Søvn, naar Du tier.

TUK (farer op.)

Hej, Paolo! — Hvor er Du født?

PAOLO.

I Venezia!

TUK.

Saa kender Du godt San Marcos Dom.
Du har tøvet ved Porten, før Du gik ind,
og stirret dig blind
paa Tempelpragten og Skønhedsglansen.
Du har bøjet dit Knæ for det gyldne Skrin,
hvor de gemmer Monstransen —

PAOLO.

Det har jeg gjort de hundrede Gange!

TUK.

Det hvide Brød i den gyldne Monstrans,
Du knælede for under hellige Sange,
det har han stjaalet — han, som først
blev daaret af Violinens Klange —!
Han skød igennem det rene Blad,
saa den hellige Hostie skiltes ad —

PAOLO (korser sig.)

Det var en Dødssynd — en Dødssynd, Signore!
— en af de store — —

TUK (nikker.)
Den har haft sine Følger ned i vor Slægt.
Den ændrede Kaarene —
den gjorde, at Kunstnerblodet, vi fik,
blev til Ild i Aarerne!
Det blændede Øjet, det knækkede Ryggen
— og hvor det randt hedest, der dræbte det
Lykken.

PAOLO ser uforstaaende paa ham — Peger paa Ruths Billede.
Sig mig, hvem *hun* er, Maestro!
Hun er saa vidunderlig dejlig
med Haarets skinnende sorte Væld!
Hun ligner et gammelt Billed
i Sancta-Croces Kapel.

TUK.
Hun! Ja, hun er det hvide
Offerdyr i vor Slægt —
vi prøver paa hende, hvor meget
en Menneskesjæl kan lide.
Der er intet for pinefuldt —
og intet for haardt! —
Hende maa jeg hugge i lysende Marmor,
før jeg gaar bort.
Efter et Ophold.
Paolo!

PAOLO. Maestro!

TUK.
Tag Blomsterne bort!
Jeg synes, de skygger for Halsen og Kinden —
Eller maaske var her mørkt forinden —
Vejret er graat

PAOLO Nej, Solen skinner.

TUK.
Snak! Du ser jo paa Arbejdet dér —:
der falder ikke et Straaleskær
henover Gruppen —! Selv ved jeg ikke,
hvordan jeg har kunnet arbejde her,
under stadigt Graavejr.

PAOLO.
For Maestro føler,
ligesaa meget, som Maestro ser.

TUK (farer op.)
Hvad er det, Du siger?

PAOLO.
Jeg har lagt Mærke til sommetider,
at Du føler dig frem, mens Fingrene glider.

TUK (hæst.)
Dreng! Tag Blomsterne bort, har jeg sagt!

PAOLO (rækker ham Evighedsblomsterne.)

TUK (stirrende.)
Men — — men Skyggen er ikke svunden!
Det maa være, fordi — — (haardt) Vend Billedet om!
Jeg kender ikke det Træk ved Munden.
Det bankede —

PAOLO (springer til Døren.)
Her! — Det var Posten, der kom.
Der er Brev til Maestro — fra Danmark —

TUK (griber efter det.)
Skynd dig!
Det er længe siden, det sidste kom —
det, som jeg aldrig svarede paa — —
Kom nærmere Lyset! — Lad Vinduet staa!
Er Du vis paa, Solen skinner derude?

PAOLO. Ja, Maestro —

TUK. Jeg synes, det var, som der steg
en tæt, tæt Taage op mod min Rude.
Brevet —! Linjerne danser for Øjet —
Maaske jeg skal sidde lidt mere bøjet —
jeg er vel syg —
det maa jeg jo være — (bleg.) Eller — eller — —!
(pludselig.)
Maaske den Feber, hvorom Du fortæller —

PAOLO.
I den er Øjnene store og klare
og hede som Ild — men dine er matte.

TUK (holder Brevet tæt op til Øjnene — men lader det atter synke. — Forstenet.)
Jeg ved, at Lyset kan dø for andre — —
At det dør for mig, kan jeg ikke fatte —!
(sidder længe ubevægelig med Blomsterne i den ene Haand og Brevet i den anden.)

PAOLO (rører sagte ved hans Arm.)
Maestro!

TUK (farer op.)
Umuligt! Drengen er træt
og taler isøvne — Tænd Lys!

PAOLO. Midt paa Dagen!

TUK.
Gør, som jeg siger —! (da Paolo tænder.) Det ændrede Sagen.
Straks var det, som Linjerne skiltes en Smule —
Men nu — — nu løber de sammen igen.
Læs Dreng! — Det er sandt — Du kan ikke læse
men Underskriften, stav mig til den!
Der staar vel et *R*, et *u* og *th*?

PAOLO. Nej, Maestro! der staar et G. og et H.

TUK.
Tænd flere Lys! jeg vil selv se efter!
Ved den stadige Stirren paa Billedet dér
har mit Syn forbrugt sine Kræfter.
I ugevis har jeg forsømt at tænke
paa andet end dette — — det maa have en Ende!
Jeg har ikke haft fat i en Bog, i et Blad —
det er ligesom jeg og Gruppen derhenne
knap et Sekund kunde skilles ad.
Men dette med Øjnene — lille Ven,
det maa være en pludselig Sygdom,
som hastig kommen, hastig dør hen.

PAOLO.
Jeg har længe mærket den komme,
snigende — snigende paa — —
Men Maestros Fingre er ligesom Øjne —
de føler alt, hvad vi andre saa.

TUK (rejser sig — hans Kinder er askegraa.)
Paolo — gaa!
Der bor en Øjenlæge ovenpaa — —
Men sig, jeg er syg — og sig, at det haster!
Det er altid en Spore —

PAOLO. Jeg springer, Signore!

TUK (ene.)
Mit Liv er givet hans Dom til Pris.
Mister jeg Synet,
Saa tappes mit Hjærteblod draabevis,
saa mister jeg Livet Tomme for Tomme — —
Nej, nej! Hvorfor skulde det komme?
Fik jeg ikke nok af Forbandelsens Vægt
i Sorger og Saar, jeg aldrig faar lægt,
i Tvivl og Spørgsmaal, jeg sent faar klaret —?

Hvorfor rejser sig Hammer og Mejsel
i Mørket og hugger imod mig Svaret —!

Andre slog Du saa dybe Saar —
Vunden brænder end hedt bag Arret —
hej, nu kommer den Tid, da Du
skal i Persekarret!
Andre støbte Du i din Form,
suged af Hjærteblod som Iglen —
hej, nu kommer den Tid, da Du
skal i Smeltediglen —!
Du formed saa fast, Du formed saa blødt,
Du gjorde det levende, hvor det var dødt.
Ha! ha! ha! — Og haa! haa! haa!
Du glemte at forme det dyre Liv,
hvis Indehaver er Mand og Viv!
Sløv var den seende Kraft i dit Sind
— Du var født — født blind — —!

kaster Blomsterne, som han har holdt krampagtig fastknuget i Haanden.

De hvisker saa underligt i min Haand,
de gule Evighedsblomster, jeg fletted
med Silkebaand — —:

Du samled saa flittig, Du bandt saa net —
Du lagde i Krans os tungt og tæt
om din Elskedes Billed —!
Med selvisk Hjærte og selvisk Mod
tapped Du alt hendes røde Blod —
Du tænkte: En Haandfuld visne
Blomster det stilled — —!

(gaar hvileløs frem og tilbage paa Gulvet — staar stille foran Ruths Billede.

Forunderligt, at jeg skulde stirre mig blind
paa det dejlige Billed, jeg altid mindes!
Mine Tanker stirrede jeg blinde paa mig selv
mine Øjne stirrede jeg blinde i hendes!

PAOLO (i Døren.)
Maestro! Lægen, som Du har kaldt,
er med tilbage!

LÆGEN. De ønsker, Signore?

TUK (imod ham.)
Vished, for alt!

LÆGEN
(undersøger omhyggelig hans Øjne og prøver deres Sekraft.)
Jeg mærker, De endnu kan skelne klart
mellem større Former — kun svagt mellem mindre.
— Ser De mig tydelig, Træk for Træk?

TUK.
I grove Omrids — ikke i fine —
Nuancerne glider bestandig væk.

LÆGEN. Har De mærket det komme?

TUK. Hver søvnløs Nat
har jeg syntes, mit Syn var sløvt — men det klaredes
næste Dag, naar jeg atter tog fat.
I det sidste halve Aar af mit Liv
læste jeg aldrig, endsige skrev — —
Saa var det i Dag — jeg fik et Brev —
Linjerne løb saa underlig sammen
ved hvert et Ord — —

LÆGEN. Er der Blindhed i Slægten?

TUK. Blindhed i Slægten!

LÆGEN. Far eller Mor?

TUK.
Nej — (Pludselig.) — Men jeg havde en blindfødt Bror.

LÆGEN. Tak. — Ja, saa ved jeg, hvad jeg bør vide.
Det var godt, at De kaldte mig — Hvis De skal
. hjælpes,
er det paa Tide.

TUK. Jeg bér Dem blot om et ærligt Svar.

LÆGEN. Nuvel — naar De vil - Det er Stær, De har.

TUK (tumler tilbage.) Det - Vil det sige, jeg bliver
blind?

LÆGEN. Paa ingen Maade —
saa pludselig plejer det aldrig at komme.

TUK. Af særlig Naade
er der dem, der dør langsomt — Tomme for Tomme!

LÆGEN. Jeg tror, at ved Skaansomhed, Hvile og Ro —

TUK. Ha! ha! — Ja, tilgiv, Signor', at jeg lo!

LÆGEN. Ved Skaansomhed holdes Ondet nede.
Dersom De anstrænger Synet et Aar,
er De blind om to.
Men dersom De opgiver Arbejdet nu,
har de Chancer for mange, mange flere.

TUK. Jeg foretrækker at leve et Aar
fremfor i ti at vegetere.

LÆGEN (trækker paa Skuldrene.)
Nuvel! Jeg har advaret.

TUK (imod ham.) Mand, er De gal!
Forstaar De da ikke, at *nu* maa jeg arbejde,
vildt, som en Guldgraver efter sin Skat
— som den dødsdømte gør det den sidste Nat!

LÆGEN (sagte til Paolo.) Af hvilken Grund,
ser han bestandig til Væggen derhenne —?

TUK (sagte.) Det undrer mig kun,
at den gamle Cremoneser ikke falder ned
med et skingrende Skrald —!
(knytter Haanden imod Gamle-Fruens Billede.)
Duk dig nu, Du! — Du skal! Du skal!
Det var noget udenfor Beregningen dette —
sin dyreste Lykke paa Spil at sætte,
og saa blive blind før Vejens Ende —!
(griber Mejslen.) Men bi! Jeg har Uger og Maaneder
tilbage.

LÆGEN. De foretrækker altsaa, lige som før,
at stampe mod Brodden?

TUK (nikker.) Lige til jeg dør.
Jeg gør endnu et Dødsspring efter Kunsten — den
store!

LÆGEN. Adio! — A revidére, Signore! (Ud.)

TUK (forstenet.) Blind! Blind!
Aldrig naar jeg Bunden af den Afgrund,
hvori jeg nu stirrer ind!
Saa dyb og saa vid, saa gabende stor,
som den møder mig fra det ene lille
ubarmhjærtige Ord! —
Synet var min Fryd og min Styrke,
Lampen i min Stue, og Kraften i mit Sind —
aldrig naar jeg Bunden af det Mørke,
som vælder med det Ord i mit Tankedyb ind:
blind! blind! — —
(synker sammen paa Gulvet — men springer straks op igen.)
Paolo! — Er Du herinde?

PAOLO (graadkvalt.) Ja.

TUK. Jeg synes, jeg hørte dig — — Hvad var det, Du gjorde?

PAOLO. Jeg — — — — Jeg hulkede, Signore!

(Samme Sted — en Uge senere. TUK arbejder rastløs. Gruppen er nu mere fremskreden. PAOLO er falden i Søvn i en Krog af Værelset.)

TUK. Jeg tvinger mig til med halvvejs lukkede
Øjne at forme i Ler,
saa længe jeg endnu ved, at jeg ser —
at naar jeg vil, kan jeg rette Forsøgene,
jeg famler mig til —!
Men aldrig har jeg følt mig saa fri for Baand!
Aldrig har jeg været saa sikker paa min Haand.
Jeg ser med en Kraft, jeg aldrig kendte —
Jeg føler, som sad den skabende Ild,
dens levende Attraa, med alt, hvad den vil,
i Spidsen af mine Fingre og brændte!
Før var jeg saa underlig blind og døv —
det er som en indre Sans bliver klaret
paa samme Tid, som en ydre blev sløv.
Jeg forstaar — som jeg aldrig forstod det før —
hvorfor den største Kunstner var døv,
da han skabte de Toner, som aldrig dør!
Ingen forstaar at male en Fest
bedre end den, der blev udelukket —
og ingen forstaar at beskrive Lys
bedre end den, hvis Syn blev slukket —!
Han sad som de store Ensomme sidder
paa Vagt om et Minde
og drak af dybe Skaaler derinde.
Han hørte et Brus fra det store Hav,
hvor andre saa Krus paa Overfladen —

saa var det, han digtede Asdurs-Balladen —!
Han sad som den Blinde og tænkte sig ind
i glødende Farvers Straaleskin — —
hans Tanker var ligesom Silkelarver,
der pludselig sprængtes — og ud af dem fløj
Fugle med alle Livets Farver,
flammet i Sol og glødet i Ild —
saa var det, Kreuzersonaten blev til —!
(Efter et Ophold.) Paolo! Paolo!

PAOLO farer op. Maestro!

TUK. Min Ven!
Nu maa Du vaagne. Det gælder at bruge
den Tid, vi har — jeg er gerrig paa den.

PAOLO gnider Øjnene. Maestro, fortæl det Eventyr,
Du begyndte igaar!
Det var om en Slægt af sydlandsk Rod,
med springende, hedt, uroligt Blod —

TUK nikker. — de maatte bestandig eje det store.
Det, at de vidste, der kom den Sjæl,
for hvem deres Stamfar solgte sig selv,
var Evnen og Kraften i alt, hvad de gjorde.
(langsomt og vemodigt.)
Der fødtes i Slægten en lille Dreng —
han fik Forjættelsen — eller Forbandelsen,
fra han var lille.
Den Dreng var en underlig søndret Sjæl —
han slog alt godt ihjel for sig selv —:
Vandt han i Slagsmaal, blev han ustyrlig
og bankede ærlig hver Pog, han fandt,
til alt var tabt igen, hvad han vandt.
Roste en Lærer ham for hans Flid
og klare Forstand,
sorged han straks for en Spandfuld Vand
til Is i Blodet.

tog »slet« i Opførsel som en Mand —!
Mødte der ham noget fint og kønt,
han elsked med hele sin varme Sjæl,
saa rev han det straks itu for sig selv. —
Hans kæreste Legeplads var paa et Sted,
hvor en gammel Ligkistesnedker bode — — —
(standser et Øjeblik, aabner Øjnene og stirrer paa Ruths Billede ligeoverfor.)
Snedkerens Datter var ung og glad,
med kulsorte Fletninger ned ad Ryggen —
hun dansed og sang, naar de fulgtes ad.
Tit lo hendes Øjne, og tit var de vaade —
Han bad — og hun gav ham sit Hjærtes Tro
paa barnlig Maade.
Men han! Til Svar? Hvad tror Du, han gjorde?
— Han sprang i en af Kisterne ned
og spurgte, om hun turde følge til Jorde —!

PAOLO. Hun løb vel sin Vej for at blive fri?

TUK. Nej, Du! Hun pressede Øjnene i — —
Saa lod hun sig glide
stille i Kisten ned ved hans Side —!

PAOLO (korser sig.) Jesus Maria!

TUK. En Dag blev der tomt i Snedkerens Gaard
og koldt og tyst i Rummene triste.
Kun Høvlens Hvinen fra Værkstedet lød —
Den gamle Ligkistesnedker var død,
og en af Svendene høvled' hans Kiste.
Hun laa over Tærsklen og græd, som før
han aldrig havde set Mennesker græde —
— han dristed sig næppe nok til at træde
indover Tærsklen til hendes Dør.
Men pludselig lagde han Armen fast,
skøndt kantet og haard,
om hendes fine, sitrende Skuldre

og drog hende hjem til sin Fars Gaard.
»Dit Hjem er nu mit. — Hun klynged sig fast
til hans Arm, under bævende Smil og Sukke.
»Er det — fordi Du vil savne mig Tuk?
Han vidste, det var! Men den straalende Ild
i de Øjne, den maatte han slukke.
Saa sagde han koldt og slog sine ned —:
»Det er, fordi jeg har kendt dig saa længe —
og saa — Du ved,
din Bror og jeg var Venner som Drenge.«
Hun slap hans Haand,
Graaden sad ham i Halsen af Smærte,
den bitre Anger sled i hans Hjærte —
han laa og hulked, da Natten kom,
og sloges vildt med sig selv i Blinde —
men det var ham helt umuligt at finde
de Ord, som gemte paa Lægedom.

Da hun var voksen, kom han en Dag
og saa hende gemme et gammelt Uhr
paa sit varme Bryst.
Først kyssed hun det med selsom Lyst
og holdt det i Haanden fast og varm —
saa lod hun det langsomt glide
ned paa sin nøgne Barm.
— Hvad er det, Du gemmer? — Fars Uhr! — Lad mig se!

Nej, nej! Hun knuged sin Haand omkring det,
midt imellem at græde og le.
Men jeg vil! — Han skød heftig Haanden ned
paa det hvide Bryst og rev Uhret op
— der var Skinsyge i hans Kærlighed.
Det var gammelt og slidt — han aabned og saa —
Det gemte et Billed' af ham som Dreng,
og en Lok af hans Haar laa ovenpaa !
Hun vendte sig bort hun var rod og vred

nu vilde hun gaa.
Da greb han hende! Han kyssede blindt
hendes Mund, hendes Haar, hendes Øren smaa,
men mest hendes lille, varme Bryst,
som dækked saa tro, hvad det gemte paa.

Og Dagene gik —
han rev sine Følelser op med Rod,
staalsatte sin Hue, stensatte sit Hjærte —
Den evige Magt, som gav Mennesker Liv,
ved, hvad det kosted for Smærte!
Der var aldrig en Glæde, saa ung og saa kaad,
uden at han kom og forstyrred dens Hvile —
der var aldrig en Gang, hvor han saa hende smile,
uden at han vendte Latteren til Graad —!
Hun dansed og sprang gennem Livet hen
paa unge, raadyragtige Fødder —
hans Tungsind havde slaaet dybe Rødder —
hun lo det bort — det kom altid igen.
Hun bøjed ej Ryg en eneste Gang —
jo sygere Tanker hans Hjærte knuged,
des sundere gik hun ved Siden og sang.
Se, da forstod han, hun slap ikke ham,
om han saa sled hende Tomme for Tomme —
og da — da var det, han lod det komme,
det onde — det grusomme — uden for ham!
Han vidste, Forhaanelser tilgav hun ikke —
Han gav hende Roser, og lod Tornene stikke,
han skænkede Vin, og gav Gift i at drikke!
Alle Forhaanelsers Højdemaal
tog han og brygged til en drivende Edder
i Livs-Lykkens diamantslebne Skaal —!
Du husker Historien om Abraham, Dreng,
som ofrede Isak — ?
Drengen gik selv og bar Brændet paa Ryg,
saa rørende tryg.

Hun ogsaa — —! Alle de fine Ting,
hun havde siddet ved Nat og vævet
i Sting paa Sting,
hun bragte dem villig til Offerstolen!
Hun stod derinde i Aftensolen
og snørede Skoenes Silkebaand — —
Han løftede Kniven — Men ingen Herre
fra Himlen rev den ud af hans Haand!

PAOLO (forfærdet.) Maestro! Dræbte han hende!

TUK. Ja —

ikke som Italieneren dræber,
med et Dolkestik — i et flygtigt Nu —
men langsomt, langsomt — Tomme for Tomme!
— Jeg ved ikke, om hun er død endnu —
men én Gang dør hun af det, det ved jeg.

PAOLO (sidder et Øjeblik skræmt i sin Krog — vover sig saa frem.)
Solen er nede — Maa jeg gaa hjem?

TUK (heftig.) Ja, gaa! gaa! gaa!

PAOLO (tøvende.) Hvis Maestro er vred, vil jeg hellere staa.

TUK. Vist ikke. Gaa hjem — Og vær glad og fri!

PAOLO (ser paa ham med vaade Øjne.)
Hvorfor vil I ikke hvile?

TUK. Fordi

jeg arbejder bedst, naar de indre Syner
drager forbi — —

PAOLO (imod ham.) Aa, for San Marcos Skyld!

TUK (studser.) San Marco!

(nikker.) Javel — San Marco — —

PAOLO. Maestro — husk, det er Synet, det gælder!

TUK (uden at standse Arbejdet.)
Jeg ofrer det tusende Gange heller,
end jeg slipper mit Maal!
(nikker over til Violinen.)
Jeg drypper mit eget Hjærteblod
i en underlig Skaal —:
Dens Bund er af Marmor, dens Sider af Ler —
Men Laaget har Form af den gamle
Cremoneserviolin, Du ser — —

PAOLO (i Døren.) Vil Maestro ikke, at jeg skal tænde?

TUK. Jo, tænd i Olielampen derhenne —
tænd Lys i alle Lampetterne med!
De maa skinne for mig i Solens Sted.

PAOLO (sagte.) O, Signor mio!

TUK. Vent! Giv mig Pen og Papir, før Du gaar!

PAOLO (gør det — tænder — og lister ud med et sagte:) Adio!

TUK (gaar hen til Bordet — famler efter Pen og Blæk.)
Jeg vil skrive — Men hvad skal jeg skrive —?
Min Ven! min Ven!
Jeg ofred tre Aar af din Ungdom —
nu ofrer jeg mer end den —
nu giver jeg mine Øjne hen — —!
Min Ven! min Ven!
For al dit Hjærtes Ømhed
giver min Kærlighed Saar igen —
og endda kræver jeg af dig,
at du skal tro paa den !
Tænk ikke, at Helved er langt herfra!

Alt Helvedes Kryb med sugende Munde,
lever i dette: at ville, ville,
men ikke kunne —!
(Skriver:)
Førend mit Øjes Lys bliver slukt
i den dybe Nat,
skriver jeg til dig, Du eneste kære,
som jeg har forraadt, forstødt, forladt! —
Først tog jeg Livets Lys fra dig,
som havde Lykkens Guldskat inde —
saa tog Du Livets Lys fra mig,
da paa dit Billed og paa dig
jeg stirred mine Øjne blinde!
Men noget af en Livets Mening
tror jeg deri at finde,
og underlige dybe Spor
tilbage til den Dødes Ord. —
Var det maaske et ægte haugesk Træk,
at fra mig selv jeg straks skød Ofret væk
og fandt, at som nu Livet formed sig,
Saa maatte Offerdyret være dig —?

Der var i min Sjæl en Uro —
en Storm — en jagende Vildhed!
Fra Øjets Sekraft blev sløvet,
begyndte den store Stilhed.
Tænk dig, at Stilheden øges
med aldrig anet Styrke!
Tænk dig, at Mulmet tættes,
saa kender Du Dødens Mørke! —

De lysende Dun, der var om din Kind,
jeg mærker dem, naar jeg sover —
De vugger i glødende Sol mig ind,
og da driver Sorgerne over.

Du stirrer saa underlig vemodsfuld,
saa tit Du i Drømme mig kysser —
og da er det altid, som noget sner —
som Æbleblomster, der drysser — —

I alt, hvad der lever, ser jeg noget, der dør — —
Jeg hader Naturen, som jeg elskede før —!
De grønne Kviste neje sig tyst
paa silkebetrukne Blade:
    Hvorfor, hvorfor
satte Du ikke Blade?
De duftende Blomster røre min Haand,
mens Bien summer om Sommer —:
    Hvorfor, hvorfor
satte Du ikke Blommer —?
Og Fuglene haane med kvidrende Mund,
alt medens de næbbes dernede —:
    Hvorfor, hvorfor
bygged Du ikke Rede —?
Men Kirkegaardslaagen smælder i Storm
og hviner min Sjæl i Møde:
    Hvorfor, hvorfor
leved Du ej, før Du døde — —?
(Standser et Øjeblik — Med en pludselig Tanke:)
Gerd! — Lille Gerd! — Hvad var det, hun skrev —?
Jeg har jo ikke faat læst det Brev — — —
(Famler paa Bordet, til han finder det — sætter alle Lysene i en Halvkreds og holder Brevet ind under den — læser langsomt.)
  Kom hjem nu! — — Ja, Du forstaar mig vel —:
Det kunde jo ellers være, de Saar,
Du gav, slog ihjel.
Ak Tuk! Der kommer den Dag, Du forstaar:
Der er ingen Vækst i de Sorger, man tager —
der er kun Vækst i de Sorger, man faar —!«

TUK (synker hulkende sammen over Brevet.
  Lille Gerd — jeg forstaar.
(farer op.)

Jeg er angst, hun er død!
Det er, som hun skriger paa mig langt borte
i den yderste Nød!
(samler de skrevne Ark og holder dem ind i Lyset.)
Den Hilsen, jeg fik, var saa simpel og klar — —
I fire ærlige, simple Linjer
sender jeg Svar — — —
(Skriver langsomt:)
Ruth! Jeg er halvvejs blind — men jeg kommer! — —
Ruth! Jeg har syndet imod Himlen og mod dig!
Den svidende Anger i Hjærtet mig brænder
Jeg er ikke værd, at Du kalder mig din Mand —
men gør mig til en af dine Venner — —!

INTERMEZZO

Der stod mellem Romas Mure,
nær Forums mormorne Krans,
en Billedhugger og skabte
i lysende Nætters Glans.

Der hang højt over hans Hoved,
som paa en fredlyst Plet,
en gammel fin Cremoneser
under et Kvindeportræt.

Med halvtillukte Øjne,
som naar en Søvngænger ser,
bored han sine Fingre
dybt i det vaade Ler.

Han følte, hvordan det bæved —
blev levende under hans Haand!
Og pludselig skabte han noget,
som undrende greb hans Aand.

Alt det, hans halvblinde Øjne
aldrig mer skulde se,
alt det, som han s k u l d e levet,
rejste sig, hvidt som Sne!

Det levende Liv, han skabte,
der sang ham i Blod og i Marv,
blev skinnende Marmorstotter
til sene Slægters Arv.

Han sank i Knæ, da han saa det,
saa levende, som det var tænkt —
sprang op og styrted imod det
med hver en Nerve spændt!

Han rendte Panden mod Væggen,
hvor Violinen hang — —
Det lød i den dybe Stilhed,
som Cremoneseren sang — —!

(Hjemme i Danmark. En Grøftekant — blaa af Violer — udenfor et lille Ledvogterhus. RUTH sidder paa Grøftekanten — ved Siden af hende Ledvogtersken — en endnu ung Kone — mager og forslidt, fattig klædt. Et Par Alen fra hende sidder hendes tre Maaneders gamle Barn i Græsset og pludrer).

RUTH.

Jeg er saa træt — lad mig hvile her —
min Søster er lidt tilbage.
Vi er paa Fodtur i disse Dage.
(ser sig om). Aa, lad mig blive her. Her er Sol —
og Viol! — Ja, Viol,
saa Sanserne daares! (aander dybt.)
Aldrig i Verden noget jeg fandt
saa levende som en Grøftekant,
naar det vaares!
Bare jeg lægger mig ned, hvor jeg stod,
saa myldrer der Biller frem for min Fod,
og røde Mariehøns blænder —
tunge Skarnbasser kravler paa Straa,
skøndt de neppe kan gaa —
tusend smaa Myrer vimser omkring
og dækker i Hast, som ingen Ting,
mine Hænder!
Skruptudser, Snegle og Mælkemus
og smaa bitte Fluer, de holder et Hus,
som Jorden var deres alene!
Lærkerne synger til Stærefløjt —
bagved er Skovbrus og Bølgesprøjt
mellem Stene!

KONEN (spottende.)
Ja, De kan nu lægge det altsammen ud
saa det klinger saa kønt — (peger paa Signalet.) Min
gamle Klud
derhenne — den er maaske ogsaa noget?

RUTH (med lysende Øjne.)
Signalet »Fri Bane!« Ja, det kan De tro!
Den er Fanen, jeg svinger idag foran Toget!
(springer op.)

KONEN.
Giv Dem blot Ro —
der er Tid til at hvile —
Toget kommer først om et Kvarter!

RUTH (urolig.)
Maa jeg saa ikke — blive her mer?

KONEN.
Jo, mænd maa De saa!

RUTH. Jeg skal ikke sinke —
Der er nogen, som jeg skal vifte til.
De forstaar — det er sidste Gang — — Jeg vil
bare vinke — —

KONEN (pludselig opmærksom.)
Hvem venter De paa?

RUTH. En Kvinde og Mand,
paa Bryllupsrejse til fremmed Land,
i Kor af Sangfuglerøster —

KONEN. Hvad hedder de ellers —?

RUTH (ler sagte.) Hun hedder »la vie« —
og han »la bonheur!« — — Jeg vifter, fordi
de to er noget, som drager forbi
til fjærne, fremmede Kyster.

KONEN (gaar nærmere.)
De har haft megen Sorg, kan jeg se. —
Er han død, Deres Ven?

RUTH (nikker.) Ja, død, maaske.

KONEN.
Da er saamænd Damen lykkelig fød! —
Jeg vilde blot ønske, at min var død!
Han svirer og drikker op hver en Skilling,
jeg surt fortjener til Føde og Klæ'r —

RUTH (med et Blik paa Barnet.)
Men han er dog Far til Barnet der.

KONEN.
Ja, det maa nok Damen sige én Gang
og ogsaa to!
Aa, alle de Nætter, jeg aldrig fik Ro
for Barnet, der skreg —! det var, som jeg sprængtes!

RUTH (presser Hænderne mod Brystet.)
Naar man tænker paa, hvor man selv har længtes — —!

KONEN (lægger Haanden paa hendes Arm.)
De skulde gøre, som Folk derhjemme:
Naar Sorg ganger ud, ganger Glæden i By —
Hvorfor har De ikke søgt Dem en ny?

RUTH (tonløst.)
Fordi — jeg har aldrig evnet at glemme.

KONEN. Det er dumt

RUTH.
Ja, man staar sig ved flygtigt Spil —
men man bliver nu det, som man skabtes til
(Rejser sig.)
Nu er Kvarteret vel næsten omme?

KONEN (lytter.) Ja, nu maa det komme.
(peger ud.) Dér er det!

RUTH (aandeløs.) Hør, hvor det suser!
Se, hvór det gnistrer og syder og bruser
som Kogleri —
det store larmende Liv, der farer
forbi, forbi —!

KONEN (løber frem.) Signalet!

RUTH (river det fra hende.) Fri Bane! Fri Bane!

KONEN.
Almægtige Gud! Hun kaster sig ned!
Hjælp! Hjælp! — Hun slap over! — Nej, nej, hun
gled!
(skriger.) Min Fane! Min Fane!

GERD (kommer i fuldt Løb fra den anden Side og skyder hende voldsomt tilside.)
Væk! — Væk fra Banen!
Et Menneske dør — og De raaber paa Fanen!

RUTH (ligger blødende paa Skinnerne. Toget er gaat over hendes højre Arm og Fod.)

GERD (kaster sig over hende.)
Ruth! Hvor kunde Du! Hvor kunde Du!

RUTH (stønnende.)
Vær barmhjærtig imod mig — Gud! Lad mig dø!

GERD (springer op.)
Du faar ikke Lov! Nej, Du faar det ikke!

RUTH (jamrende.)
Bare lad mig ligge! Bare lad mig ligge!

GERD (staar et Øjeblik raadvild — bøjer sig saa over hende og hvisker:)
Ruth! Tuk har skrevet —

RUTH (uden at høre paa hende.)
Jeg kunde ikke elske mere end En — —
Jeg kunde ikke leve uden at elske —
Det maatte vel volde mig Dødsens Men — — —

GERD. Ruth! T u k h a r s k r e v e t.

RUTH (løfter Hovedet.) Hvad skriver han om?

GERD (stammende.)
Det staar saa underlig skævt og smaat —
Han — han skriver blot:
Ruth! — Jeg er halvvejs blind — men jeg kommer!«
Og nedenunder — (brister i Graad.)
— Aa, Tuk er haard som sin egen Dommer! —
Ruth! Jeg har syndet imod Himlen og mod dig —
den svidende Anger i Hjærtet mig brænder —
Jeg er ikke værd, at Du kalder mig din Mand —
Men gør mig til en af dine Venner!«

RUTH (gør en Bevægelse som for at rejse sig.)
Sig ham, jeg vil være hans Øjne!
Sig ham, jeg vil være hans Arm og hans Fod!
(Synker jamrende sammen.)
Aa, alt det Blod! Alt det rindende Blod!

LEDVOGTERSKEN (kommer tilbage med en Trolje, trukket af to Jernbanearbejdere.)

GERD (styrter imod dem.) Aa, Gud have Lov!
Er der langt til Stationen?

KONEN. Nej, ganske nær!

GERD. Og derfra med Toget til Byen?

KONEN. En Time.

GERD. En Evighed, hvor der lides som her!
Kan Du taale, vi løfter dig, Ruth?

RUTH (svagt.) Jeg m a a!
Før bad jeg kun om at forbløde —
Nu v i l jeg leve, til jeg har set
ham, for hvis Skyld jeg døde!

(Hun løftes op paa Troljen. Et hvinende Smærteskrig undslipper hende.)

GERD (brister i Graad.)

RUTH (med dirrende Stemme.) Græd ikke, Gerd!
min lille trofaste, gode Søster!
Giv mig hans Brev —! det trøster.
Jeg føler mig blot saa træt, saa træt
af alt det Blod, som bestandig rinder —!
Og jeg bliver saa kold i mine Kinder — —
Gerd! — Lille Gerd, hvor er Du?

GERD. Her!
Jeg gaar og holder din Haand i min —

RUTH.
Det er kønt af dig, Gerd — Jeg ser dig ikke,
men jeg føler dit Haandtryk — Giv mig lidt Vin!

GERD (fortvivlet.)
Hun dør! Hun dør mellem Hænderne paa os!
Aa, Gud! hvor er der dog Hjælp at finde?

EN AF ARBEJDERNE.
Der bor en Læge tætved Stationen.

GERD.
Saa skynd Jer! Skynd Jer! Han maa forbinde!

RUTH (vaagner op ved Smærten.)
Sagte — gaa sagte — det skærer som Knive —
Jeg er ikke død — jeg er endnu i Live!

Jeg husker hver Time, hver Dag, jeg forliste —
(løfter Hovedet.)
— Gerd! Husk paa,
at jeg ikke faar en for snever Kiste—!

GERD.
Aa, nej, nej, nej —! Bliv liggende stille
med Hovedet nede.

RUTH (stirrer paa hende.)
— Jeg holder mest af de store, brede — — —
Kan Du huske de smaa,
som Far var saa vred, naar han høvlede paa?
Saa svulmede Aaren ham rød i Panden —
»De gerrige Sjæle!« sagde han saa —
»De under ikke hinanden
Plads til at smuldre paa!«

GERD.
Tænk ikke paa det — men tænk paa Tuk!

RUTH.
Det skærer i Armen som Øksehug —
Det filer og saver igennem Kødet!
Og det drypper — det drypper mig ned i Skødet!
(Angst.) Aa, dæk mig dog ikke med Savsmuld, Tuk!

GERD (da Troljen i det samme holder udenfor Lægeboligen
Endelig! — Skynd Jer! — — Benet er koldt. —
Nej vent! — Tag forsigtig!

BÆRERNE. Hun mærker det ikke —
Hun tabte Bevidstheden, da vi holdt!

(En Enestue paa Hospitalet. Vinduerne staa aabne ud til Haven. Ruth ligger paa en Seng midt i Værelset — hun stønner højt, medens hun blunder. Gerd sidder paa en Træskammel med Benene trukne op under de foldede Hænder og Hovedet hvilende paa sine Knæ. Af og til, naar Ruth stønner højere, farer hun sammen.)

RUTH (i Søvne.) Fin! Tag mig med —

GERD (springer op.) Hvad siger Du, Ruth!

RUTH (vaagner.)
Jeg tror, jeg drømte om Finland eller
om Farfars gamle Sted —

GERD (gaar hen til Sengen.) Ja vel, nu mindes Du Hjemmet.
Før talte Du aldrig om det, Ruth!

RUTH (drejer Hovedet bort.)
Det trætter dig sagtens — det er jo saa fremmed.

GERD. Ak nej! For mig er det kendt og kært.
Stod jeg en Dag deroppe,
jeg kendte de tusan sjöars land
med alle de blaanende Fjeldetoppe
og alle de brusende Elvestrømme
fra tusende vaagne Drømme!

RUTH (gør et forgæves Forsøg paa at rejse sig.)
Hjælp mig!

GERD. Hvad vil Du?

RUTH. Rejs mig op!

GERD (angst.) Nej, nej! — Det øger kun Pinen.

RUTH synker stønnende tilbage. Bittert.
Der er noget, jeg altid maa tænke paa,
naar jeg lider —

GERD. Hvad da?

RUTH. Violinen!
Jeg tror, at hvis den ikke var, saa kunde
jeg endnu faa Lov til at frelse Livet,
men der er Forbandelse over den Slægt,
som fik Cremoneseren givet —
den Slægt maa dø ud — dø ud til Grunden.

GERD. Den dør ikke, førend Maalet er vunden.
Men læg dig nu rolig ned igen
Du bliver saa varm —

RUTH (ophidset.) Jeg vil se min Arm!
Det svider og brænder saa stygt i Saaret —
Du skjuler noget for mig — Du gør!

GERD bleg. Ruth! At Du tør!
Du ved, Du er skaaret

RUTH. Ligemeget — jeg vil se, hvad det er

GERD. For Guds Skyld, Ruth!

RUTH arbejder sig med voldsom Anstrengelse op paa den raske Arm.
Jeg vil ikke narres!
Slaar Tæppet til Side, stirrer ned. Dumpt:
Bare et stort, tomt, gabende Rum —
og en Kodstump, som skal til at arres!

GERD holder Haanden for Øjnene.

RUTH ser paa hende, er lige ved at briste i Graad, men slaar ud i en vild Latter

GERD.
Le ikke! Le ikke ! Aa Ruth, hold op!
Hvorfor jamrer Du ikke og skriger?
— for Graad det tungeste viger —
Men Du ler — og Latteren skriger!

RUTH.
Synes Du ikke, Du lille Gerd,
at Livet er lystigt i Grunden —?
Her har jeg stridt med et sugende Savn,
til Dødens Udvej blev funden.
Nu kommer han hjem, som voldte min Ve,
og nu skulde Brylluppet stande —
nu er jeg Krøbling, — han kan ikke se!
Saa frit kan os Slægten forbande,
ha! ha! — ja! ja! — forbande!

GERD (brister i Graad.
Aa Tuk, som snart vilde komme!

RUTH. Ha! ha! — ja! ja!
Han rejste med »Kisten und Kasten schwer«
— da han kom — var de alle tomme —!

GERD. Aa, at Du ogsaa kunde gøre det, Ruth!
Knuse dine dejlige Fødder og Hænder!

RUTH. Ti stille, Gerd! Nu taler Du med
om noget, Du ikke kender!

GERD. Jeg ikke! Jeg ved kun et eneste Sted
for al min Glæde og Smærte,
dér er min Hjemstavn, dér er min Ven,
og der er mit bævende Hjærte!

RUTH. Du! - - Hvor?

GERD. I Finland.

RUTH. Det skjulte Du godt
for alle nyfigne Blikke — — —

GERD (skjuler Ansigtet i Hænderne.
Jeg sagde det blot,
fordi Du mente saa koldt og smaat,
at Kærlighed kendte jeg ikke.

RUTH. Vèd Fin, hvad Du tænker? Sender han Brev?

GERD. Det er ikke en Uge, siden han skrev.

RUTH. Om hvad?

GERD. Om Finland.

RUTH. Gerd, er Du gal!

GERD. Jeg skal sige dig, Ruth — den Sag er saa stor,
at den skjuler alt andet —
men bag den er det, vor Kærlighed gror.

RUTH (ligger længe stille og stirrer paa hende — løfter saa Hovedet.
Gerd, blev Du aldrig fristet?

GERD. Hvortil?

RUTH. Til at kaste dig bort i Taagen —
— ikke din Sjæl — men dit Legeme, Gerd —
fordi det syntes dig intet værd,
naar det ikke gav Liv til nogen!

GERD. Jeg ved, hvad Du mener — jeg ved, hvad det var —
men jeg tænker paa Fin, naar jeg strider!
Min Sjæl og mit Legem er hellige Kar,
de venter paa ham alle Tider.

RUTH (nikker langsomt. Lille Gerd, Du har Ret
Hos dem, hvis Sind er saa mangedelt
kan Sjæl og Legeme skilles helt,
som Billedet skilles fra Rammen —
hos de helstøbte hører de sammen.

GERD sagte. Du kunde ikke skille dem selv — —

RUTH. Nej, nej,
det kunde jeg ikke —
Jeg knækkede sammen forinden.

GERD. Det er fejgt at flygte for Fjenden.

RUTH. Maaske — — Du skal ikke forsværge,
at der ikke ogsaa kan komme den Dag,
da Du flyr over alle Bjærge.

GERD. Det gør jeg aldrig!
Fra jeg var lille —
naar nogen forfulgte mig — vendte jeg om
og stod stille.

RUTH. Det er sandt — det husker jeg nøje.
Jeg saa dig saa tit med en banket Trøje
og tit med et blodunderløbet Øje,
men aldrig flygtende — Den, der slog løs,
blev gærne flov og løb, mens han mumlede
lidt om en Pokkers tapper Tøs!

GERD bøjer sig over hende.
Ruth! Jeg ved, at hvis jeg var dig,
saa vilde jeg leve! — Jeg vilde — vilde —
— der var intet for mig, der hed for silde,
hvor det gjaldt ham!
Om jeg var enøjet, halt eller lam,
døv eller blind,
tilsidst saa fanged jeg Lykken ind
for ham og for mig!

RUTH heftig. Ja, Du maaske nok — men ikke jeg!
Jeg kan ikke nøjes med kummerlig Drikke
i Stedet for Vin!
Jeg kan ikke leve paa Lykkens Ruin,
det evner jeg ikke!

GERD. Kære, vent til han kommer!

RUTH (bittert.) For sent —!

GERD. Der er noget, som Du ikke forstaar.

RUTH. Hvad er det?

GERD. Vi kræver bestandig Vaar
men vi kan ogsaa nøjes med Sommer.

(RUTH vender Hovedet til den anden Side — og svarer ikke. GERD gaar frem og tilbage i Værelset, standser pludselig og lytter til Skridt paa Gangen udenfor — løber saa hastigt ud og lader Døren staa aaben bagved sig. — TUK kommer langsomt henad Hospitalsgangen med Paolo ved Haanden.)

GERD (flyver ham om Halsen.)
Tuk! Tuk! — At Du skal finde os her!

RUTH (som ikke har mærket, hun er gaat, taler højt og bittert ligesom før.)
Jeg under ham det saa vel, naar han kommer —
— jeg under kam det af Hjærtens Lyst —
alle de Blomster, som aldrig blev Blommer —
al den Glæde, som aldrig blev Trøst —
Jeg under ham det saa vel, naar han kommer.

GERD (forvirret.) Hun ved ikke af, at Du er her —

TUK (lægger Haanden fast over hendes Mund.) Hys!

RUTH. Jeg under ham det saa vel, naar han
kommer —
Alle de trippende Trin i Døren
af Barnefødder, som ikke bier —
og al den sukkende Sang i Luften
af Barnelatter, som pludselig tier —

TUK (stønnende.) Ruth! Ruth!

(*GERD* skyder ham over Tærskelen og lukker sagte Døren efter ham.)

RUTH (uden at dreje Hovedet.)
Ødet er hele den lyse Sommer —
Jeg under ham, hvad der kan lides —
jeg under ham det saa vel, naar han kommer.

TUK (kaster sig over hende.)
Intet af alt, Du mig under,
er for haardt til mig, naar jeg kommer!

RUTH (jublende.) Tuk!
Er det dig! — Aa, Du eneste kære —
den bedste, mine Øjne kunde se!

TUK (bævende.) Hvor blev dine bitre Haansord henne,
de haarde Bebrejdelser over din Ve —
de svidende Svøber, som nok skulde naa mig — ?

RUTH. Glemt! — jeg glemte dem, da jeg saa dig!

TUK. Hvor blev den Iskulde, jeg fortjente —
jeg, som ødte dig Lykkens Stund!

RUTH (klynger sig til ham.)
Den svandt ved det første Kys af din Mund!

TUK. Hvor blev den store, retfærdige Vrede,
som lagde dit Hjærte i snærende Baand?

RUTH. Den døde ved det første Tryk af din Haand!

TUK (ser op.)
Begge mine Øjne, Gud! Begge mine Øjne,
tag dem og gør dem blinde!
Giv mig blot Lov til at sone
mine blodige Synder mod hende!

RUTH (bortvendt.) For silde kommer Du, Tuk — for silde!
Nu er Dørene lukte.
Ak, kunde jeg være dine Øjne —
dine straalende Øjne, som snart er slukte!

TUK. Jeg kommer tilbage som den, jeg drog ud —
en blind Mand, Ruth — som elsker en Kvinde!
Forskellen er kun, at da var det min Sjæl,
nu er det mine Øjne, som er blinde.

RUTH. Aa ti!

TUK. Jeg ved, at med hver en Arbejdsdag
blir Mørket tættere om mig
jeg ved, at hvert eneste Timeslag,
det er som en Strid under sænket Flag —
Jeg følte med svidende Styrke,
at laa der for mig en Solskinsdag,
saa fulgte et Liv i Mørke.
Men hellere skabe et eneste Værk,
som evig bestaar,
end øge de hundrede smaa Talenters
Tal fra Aar og til Aar —!
(Da Ruth tier.)
Forstaar Du — at jeg vidste, mine Øjne blev blinde,
naar jeg ikke skaanede Synet?

RUTH. Jeg forstaar.

TUK.
— at jeg vidste, jeg saa aldrig saa dine skinne —?

RUTH (nikker uden at svare).

TUK. Hvorfor siger Du ikke af al dit saarede
Hjærtes Trang,
at det var som at ofre dig anden Gang!

RUTH. Nej — for saa grænseløst elsker jeg dig,
at jeg kunde ofre dig Tomme for Tomme
og Led efter Led, fra Hoved til Hæl,
uden at min Kærlighed blev ringere selv!
Der er kun ét, som jeg aldrig kunde ofre,
et, jeg vil beholde i al Evighed — din Sjæl!

TUK (jublende.)
Min Sjæl og mit Legeme er begge to dine!

RUTH. Nu griber Du efter min fulde Haand — —
Og nu er den tom!
(Ser paa ham.)
Sa' Gerd dig ingen Ting, da Du kom?

TUK. Gerd! — Nej! Hvorfor?

RUTH (løfter sig stønnende paa den raske Arm.)
Tuk! Ræk mig din Haand,
saa vil jeg skrifte dig Synderne mine —
alt det, jeg gjorde i Angst og i Pine — — —

TUK (lægger Haanden over hendes Mund.)
Ruth! ti stille! — de Synder er mine —
mine alene!

RUTH. Andre maaske, men ikke den ene —
det Synderegister er bare mit.
Vi siger saa tit,
et Menneske er, hvad det fødes til —
men det er nu ikke sandt — for Tuk,
et Menneske er, hvad det vaagent vil.
Naar Modet er stærkt, saa er Viljen vaagen,
naar Modet er svagt, gaar man under i Taagen.
Og jeg har nu ikke det stærke Mod.
Du husker jo nok, fra vi legede hjemme,
hvor Kisterne stod
uhyggelig store og hule og tomme!
Jeg sprang imellem dem Dagen lang,
men naar Skumringen kom, saa var Trygheden
omme.
Ved den første blode Skygge, som strøg
gennem Lagerrummet,
gik al min Dristighed op i Røg.
Jeg husker, Du tog mig en Gang paa dit Skød

og spurgte, hvorfor jeg dog var saa bange?
Og jeg sa' — jeg har tænkt paa det mange Gange —
For jeg hader alt, hvad der minder om Død!
Aa, hvor var jeg dog angst, da i Kisten jeg laa!

TUK. Og jeg! Hvor var jeg dog styg og raa!

RUTH. Der kom den samme Aften en Kvinde —
husker Du hende —?
Hendes Fod var saa træt, hendes Øjne i Brand —
hun søgte med skælvende Hænder
en Kiste ud til sin Mand —!
Far sang højt derinde,
han stod og tømrede en, da hun kom —
endnu var den skinnende hvid og tom — — —

TUK pludselig opmærksom.
Ja, ja — men det var jo dig, Ruth!
som vi skulde tale om.

RUTH. Det er ogsaa mig. Stirrer fremfor sig.
Jeg blev saa grænseløs ensom, Tuk,
da jeg misted dig.
Havde jeg kunnet glemme,
saa havde jeg været en andens Viv
og levet et helt, fuldt Menneskeliv —
men jeg evnede ikke at glemme
og hørte dog altid Livets
friske, brusende Stemme.
Den unge, sortklædte Kvinde
i Ligkistelageret hjemme,
hun havde vist ogsaa ondt ved at glemme

TUK. Det havde hun vist

RUTH. Din Far og din Mor
de fandt hinanden saa lykkelig let
til Trods for et saarbart Minde

og derfor blev deres Samliv lyst.
Men Børnene — de blev blinde!

TUK. Du har Ret — jeg har tænkt paa det samme —

RUTH. Jeg svor
den Gang, Du forlod mig — Jeg vil ikke dø,
før det hele, fulde Menneskeliv
i min Sjæl sætter Frø!
Saa usselig halvt vil jeg aldrig have levet,
at ikke det ene, lille Ord: Mor
kan staa paa min Gravsten skrevet!

TUK. Ruth!

RUTH. Du har været i hvert Aandedræt,
jeg tog,
i hvert eneste Slag, som mit Hjærte slog —
det var dit, Tuk! dit!
Men Barnet var der ogsaa — dit Barn og mit!
Det lo i mine Drømme, det græd, naar jeg stod op,
det greb med sine smaa, bitte Fingre om mine,
— dets Øjne spurgte duggede, hvorfor det var
stumt —
At møde de Øjne var en svidende Pine!
Det legede og lokkede og trak i min Kjole,
hver Gang en Pusling kom trippende forbi,
og hver Gang en Krøltop kom fløjtende fra Skole!

TUK (skjuler Ansigtet i sine Hænder).

RUTH (stigende). Tuk! Du tog fra mig det dyreste paa Jord
og i Evighed med!
for dér, Tuk — bliver man aldrig Mor!
(Efter et Ophold.)
Saa gik jeg derud, hvor Togene bruste —
Jeg kastede mig vidløs paa Skinnerne ned — —

TUK (med et Skrig). Ruth! Ruth!

RUTH. Min Arm og mit Ben blev begge knuste.

TUK (hæst.)
Ti! — Sig, det ikke er sandt, hvad Du har sagt!

RUTH (drejer Hovedet til den modsatte Side.
Tuk — kan Du tilgive mig? — Det var Fejghed —
— Aa, men jeg var i Fortvivlelsens Magt
- og ikke i din.

TUK (bittert.)
Violin! — Violin! — —
Hun tænkte, hun tog Forbandelsen bort,
da hun knækkede Buen
og brød Violinen itu for sin Fod —!
Men Forbandelsen staar, hvor den altid stod — —

RUTH.
Tuk! Jeg tror — i en Slægt som din,
er der altid nogen, der ofres —
der er èn, som Grunden maa bygge —
som med sin store, ensomme Sorg,
er Borgen for Slægtens Lykke.

TUK afværgende. Nej, nej!

RUTH. Gud vælger dem enkeltvis ud —
— dem, som han slaar de dybe Saar.
De er ligesom Slægtens sorte Faar — —

TUK opfarende
Hvad bryder jeg mig om de andre!
Det er dig og mig, som skal leve vort Liv!
Det er dig og mig, som er Mand og Viv

RUTH. Aa nej — ikke nu!
Jeg, der har danset som den flygtige Raa,
hoppet og sprunget og svunget mig paa Taa!

TUK. Jeg skal bære dig, Du —
bære dig saa varligt, som den ømmeste Mor!

RUTH. Vilde Du det virkelig!

TUK. Ruth! Om jeg vilde?

RUTH. Men jeg kan ikke, Du!
Mit Krav til Livet er helt endnu —
det er sundt og herligt og stærkt og frodigt —
jeg kan ikke nøjes med Stumperne nu!
Jeg kan ikke se mine Altre brænde! — —
Aa jeg har levet saa ond, saa ond
en Nat i Nat —
I den var min Dødskamp — nu er den til Ende —!
Først vilde jeg *leve* for hver en Pris,
blot leve med dig,
om Du saa var blind og Krøbling jeg!
Men pludselig blev det mig skærende klart,
at aldrig kunde det Liv jeg leve,
der var mig fra Sønderlemmelsen spart.
Leve som en værkbruden Stakkel,
eller som en Krøbling for Fode dig ligge —
nej, Tuk! Det evnede jeg ikke! —
Og jeg slæbte mig frem i fortvivlet Bøn
for Menneskenes Søn!
Jeg bad ham for hans store Barmhjærtigheds Skyld,
for hans evige Kærlighed til alle de faldne,
at jeg maatte frelses fra de Vanføres Liv!
Og han hørte mig — Gud være lovet, at jeg følte,
han hørte og forstod!

TUK (fortvivlet.) Nej, Ruth!

RUTH. Jeg mangler Livets syngende Mod.
Men kan jeg ikke danse paa min spændstige Fod,

saa gør jeg, som Du gjorde, da jeg var lille,
jeg springer i den Kiste, der staar mig saa nær,
og spørger — har Du Mod til at følge mig der?

TUK.
Baade Attraa og Mod for alle mine Dage!

RUTH feberhed.
Dér oppe, hvor os skænkes af Himmeriges Vin,
vil jeg evig fylde min Sjæl med din!
Hvad Livet end lagde os imellem af Sorg,
af bittert og tungt, af sorgfyldt til Randen,
dér vil vi evig gaa op i hinanden.
Giv mig din Haand!
Du beder ikke om, at jeg maa leve? Vel, Tuk?
Du løser mine Baand!
Midt i din store, ensomme Sorg
er Du min Befrier —

TUK. Jeg husker paa »Gamle-Fruen« — og tier.

RUTH ser paa ham.
Tuk! Hvor jeg elsker dig! — Læg din Arm
ind under min Nakke!
Hvor dejligt at mærke den friske Luft
af din lodne Frakke!
Jeg staar igen med smaa hvide Sko
og røde Valmueblade, der drysser
to og to
Her, Tuk — under min Nakke,
der ligger de Breve, jeg skrev og skrev,
og aldrig sendte dig — hvert lille Brev
skal vidne for dig, mens det trofast taler,
hvor jeg elskede —

TUK. Na, ti! — Det er Tantaluskvaler!

RUTH (rejser sig — stirrer paa ham.)
Men bagved alt det, som jeg aldrig fik skrevet,
lyder et eneste Angestskrig —:
Jeg fik aldrig levet!

TUK (sidder og knuger Hænderne fast sammen uden at se op. Sagte:)
Mit unge Blod, mit varme Blod,
som al din lyse Herlighed
saa lidt forstod —
gør Bod! gør Bod —!

RUTH. Hvad siger Du, Tuk?
Du sidder, som saa Du ind i dig selv — —

TUK (nikker.) Underligt, hvad man alt kan se,
naar man stirrer ind i sin egen Sjæl—!

RUTH (udbrydende.)
Dér var de igen! — Dine Øjne —
din Sjæls Øjne, Tuk!
Det er, som jeg kunde dem fange —
som holdt jeg dit Hjærte her i min Haand
og kyssede det tusende Gange,
med alle dets bitre Vunder
og alle dets blødende, svidende Saar — —
Du har et Blik i enkelte Stunder,
hvis Mening man først gennem Aar forstaar.
— — Tuk!

TUK. Ja, Ruth!

RUTH (løfter Hovedet.) Tag Brevene frem!
I Nat skal Du sidde og læse dem —
saa vil jeg ligge og bilde mig ind,
mens jeg ser paa den skarpe Profil af din Kind,
at vi er kun to, i Verden vide

TUK (tager dem). I kære smaa Breve, saa rene, saa
hvide!

RUTH. Naar jeg er død, skal Du lade dem glide
ned ved min Skulder og under mit Knæ —
tæt til mit Bryst — og i mine Hænder —!
Jeg kan ikke lide den Lugt af Træ — —

TUK (krøller Brevene sammen i Haanden. Han staar bortvendt, med Hovedet sænket imod Brystet.)

RUTH. Tuk — Hvad gør Du?

TUK (uden at vende sig). Jeg sorger mig stærk.

RUTH (iagttager ham længe —. Pludselig — med et voldsomt Udbrud af Bitterhed):
Riv en Sjæl i Sønder!
Flæng itu dens Bryllupssærk!
Prøv og sæt den sammen,
det blir dog Stykkeværk —!

(Sygeværelset, sent paa Aftenen — RUTH er falden i Søvn. TUK rejser sig forsigtig, tænder tre Lys paa et Bord i Hjørnet af Værelset og breder varligt Brevene ud, et for et — læser famlende.)

Jeg har ikke gyldne Gemmer
for det, jeg kærest fik —
jeg har kun en lille Æske
af gammel, fin Mosaik.

Dér ligger de Side om Side,
hvert Brev, hver Hilsen, jeg fik —
Led efter Led, som Stene
i en levende Sjæls Mosaik!

De slutter sig tæt til hinanden,
som Mund til kyssende Mund,
ligesom Stenene gør det
i Laagets kunstfærdige Bund.

De føjer sig trofast sammen,
der bliver et Billed deraf —
jeg elsker, jeg elsker det Billed,
de smaa Mosaikker mig gav —!

Der staar en gammel, gammel Gaard
med frønnet Egerod,
med Hyld op ad sin hvide Gavl
og Vedbend om sin Fod.

Dér mødtes vi ved Vintertid,
naar Sneen fyged ned,
og naar de lyse Nætters Glans
ind over Haven gled —

Dér gav jeg dig min hele Sjæl,
hver Tanke i mit Bryst,
min glade, unge Foraarstro
paa Sommer og paa Høst! —

Jeg kommer aldrig mere ind,
hvor Hyldebusken staar,
for Blod af hvert et Fodefjed
vil dryppe, hvor jeg gaar — —!

Jeg ribber mit Bryst for de fineste Dun —
— Dun, saa blodige røde,
som Edderfuglenes Silkefjer,
naar de bløde!

Jeg giver dig dem til det Barn af Ler,
Du danned i Former bløde,
da som en èneste bristende Stræng
mit Hjærte slog det i Møde!
Dine Børn er jo alligevel døde — — —

Jeg drømte, at jeg stod
i min Barndoms gamle Have
og ledte efter Frugt
paa min Ungdoms ranke Træ.
Solen brændte stegende
i Humlerankers Læ
Træet laa dér fældet.

som rykket op med Rode,
— de røde, røde Æbler
laa strøt det for Fode!
Det var vel kun en Drøm,
mens Nattens Timer led,
dog skjalv mig Graad i Øjet,
da jeg vaagned derved — —!

Jeg husker en stille Aften,
et lysblaat tindrende Sund —
Hveen, som en gylden Stribe
mod Himlens mørkeblaa Grund —
hundrede Baade ude
med skinnende hvide Sejl
— ved Kysten tusende Bøge
i Havets lysende Spejl!
Vi sad i Baaden alene,
drak Skaal af perlende Vin,
min havde jeg tømt til Bunden,
Du sad endnu med din,
Du løfted dit Glas —: At jeg aldrig
har Lykkens Bæger tømt! —
Hvorfor ligner jeg ikke de Drømme,
mit Land og jeg har drømt —!

Jeg lægger dem hen,
Blad for Blad,
Sange fra en, som har mistet
og aldrig mere blir glad! — —

Du sagde en Gang, da vi sammen
paa Kirkegaarden stod:
for mig skal E n kun græde,
men hun skal græde B l o d!

Du sagde en Gang, da vi talte
om Savnet efter de Døde:
for mig skal En kun længes,
men hun skal længes tildøde. —

Nu svider Savnet mit Hjærte
og griber, som Ild, det fat!
Elskede kære, nu græder
jeg Blod for dig hver Nat!

Nu brænder i røde Flammer
mit Hjærte dit i Møde —
Elskede kære, nu længes,
nu længes jeg selv tildøde —!

Det blaaner med Duft af Viol om min Kind,
og blaanende Minder over mig drysses — —
Det skærer, som Knive, igennem mit Sind —
jeg ser to Unge, som kysses — —!

En Duft af Muldjord og Grode
et Væld at krøllede Bregneskud
efter den sidste Bløde —

I Skoven den sagte Susen
af Grantoppes hviskende Lyd
og udenfor Havets Brusen —!

Fra Granernes blanke Naale
rinder der blinkende Draaber ned
i Snerlernes fine Skaale —

I al den Muldjord og Grode
føler jeg kun et svidende Savn,
— for Hjærtets Bregneskud døde —!

Der var et lille Hus,
hvor to alene mødtes — —
der var et lille Hus,
hvor Hjærteblod der blødtes.

Der er et lille Hus,
hvor Vildvin Døren lukker —
der er et lille Hus,
der nu staar tomt og sukker!

Det er Aften — sent i Skærsommer!
Jeg staar og lytter til Træernes Sus,
og under min Fodsaal knirker
det hvide Havegrus —

Den røde Lampeskærm lyser
over en gammel Stenkulspei —
ak, men de to i Stuen
er ikke dig og mig!

Jeg gaar i Maaneskinsnætter
igennem en gammel Have,
hvor Buksbomhækkene dækker
over de Dødes Grave.

Der sidder en Mand og en Kvinde
tilsammen i Arbejdsstuen —
men Du er ikke Manden,
og jeg er ikke Fruen!

Svundne er alle de rige,
de varme Solskinsdage —
svundne de lyse Nætter
for aldrig at komme tilbage —!

Jeg synes mig selv en fattig Kvind,
som ejer ej Gaard eller Fæste —
i Kongernes Gaarde, der rider man ind
med Spand af fnysende Heste,
jeg ager kun smaat —

Den Dør, jeg lukker, er trang og lav,
og Nøglen jeg længst forliste, — —
den Jord, jeg ejer, er Plads til en Grav
og Smuld, kun Smuld til en Kiste —
et Hvilested blot!

Men Roser vokser der af min Jord
i Dødens duftende Have, — —
thi aldrig vokser saa rigt et Flor
af Roser, som over Grave —
det mindes jeg godt —!

Et eneste Ord,
Du sagde en Gang,
en eneste Sang,
jeg hørte dig synge,
kan kalde paa mig
langt borte fra
med din Stemmes Klang,
som evig den i
mit Hjærte klinger —
Du, min Længsels Vunde,
hvor højt Du springer —!

En Bog, Du har læst
og talt om tit,
en Linje, Du skrev,
kan volde, jeg hører
igen dine Skridt —

og føler dit Haandtryks
varme Stød — — —
Du min Længsels Vunde,
forbløð dig — forbløð!

Jeg ligger ganske ene
imellem Engens Blommer,
og det er Sommer ude,
den stærke, varme Sommer!

Du stakkels, vilde Kløver,
som visner ved mit Ho'de —
Du stakkels, vilde Kløver,
jeg ved, hvor først Du gro'de!

Hvor var Du ung og saftig,
hvor var Du lys og modig!
hvor var Du stærk og kraftig
og sund og frisk og frodig!

En Kuldebyge slog dig —
da var det, at Du døde —
Den stærke, vilde Kløver,
den lever kun i Grøde! —

Brudedragten —
kender Du den —
naar man tager den paa
for den eneste, kæreste,
dejligste, som man vidste —
og naar man lægger
den ned i en Kiste!

Moderglæden —
kender Du den —
naar man leger med Dukker
og siden med Børnene —
ser, hvor de andres kan danse —
og naar man dækker
sine egne med Kranse —!

Rind Du, rind Du Graad i mit Bryst —
aldrig Du rinder ud!
Spind Du, spind Du Traad uden Trøst!
aldrig Du spinder ud!
Spind med bitter Kvide og Ve,
Anger for tusend Aar,
Dages Kamp, som ingen tør se,
Nætternes slagne Saar! — — —

Èn Gang, èn Gang rinder Du ud,
Graad — under Jordens Skød!
Èn Gang, èn Gang spinder Du ud,
Traad — i den tavse Død!

Hilset vær, med Frydeskrig mødt
Dag, da jeg jubellér!
Dag, da Hjærtet pint og forblødt
aldrig skal længes mer — —!

TUK (synker hulkende sammen over Brevene.)

RUTH (vaagner ved Lyden — ser sig forvirret om.)
Er jeg — — er jeg endnu ilive — ?

TUK (paa Knæ.) — Kan Du tilgive?
Du gav den Førstefødselsret
til Liv og Sjæl og Aand.
jeg solgte for en ussel Ret
af Lindser i min Haand — !

RUTH (stryger med Haanden over hans Haar.)
Græd ud, græd ud som lille Kai
i Eventyret, Tuk!
saa vejres al din bitre Skyld
i Luften hen som Fnug.
Maaske Du fik en Djævlesplint
en Gang i Øjet inde,
men faar Du bare grædt den ud,
kan aldrig mer den blinde.
Og husk, saa paa, at Slægtens Skyld
er kun til Hælvten din —
Forbandelsen, Velsignelsen
var Slægtens Violin!

TUK. Forbandelsen — den har jeg mødt —
den fik hver Kunstnersjæl,
som dræbte paa sin Kunstnervej
Livslykken for sig selv — —
Hvor blev Velsignelsen?

RUTH. — At den,
som blev til Sejr bestemt,
han fik i Arv den store Kunst,
som aldrig bliver glemt.

TUK. Den Kunst, den har Du hadet, Ruth,
fra Du og jeg var smaa.

RUTH. Ja, for der var det i dig, Tuk,
den aldrig maatte faa!
Og der var det, selv naar jeg gav
den gladelig det hele,
det inderst inde i din Sjæl,
jeg aldrig kunde dele!

TUK. Ruth! Om Du havde kunnet det,
det ved jeg sikkert nu —

jeg havde aldrig elsket dig
saa favnedybt som nu!

RUTH (stryger sin Kind mod hans Haand.)
Jeg ligger her og drømmer, Tuk,
— drømmer med vaagne Sanser —
jeg drømmer, saa Hjærtet i mit Bryst
af Jubel synger og danser!
I hundrede ensomme Nætter,
som nu er svundne og omme,
har jeg ligget og drømt det samme —:
hvordan Du en Gang vilde komme
og give mig Livets fulde Lyst,
hvordan jeg vilde vaagne ved din Stemme
og sove igen med min Kind til dit Bryst —!
(vemodigt.)
Nu har jeg flyttet mine Drømme
over til Astrallivets Kyst
— nu ligger jeg kun og tænker paa,
hvordan Du tilsidst vil komme,
hvordan jeg skal høre dine spændstige Skridt,
naar Hviletiden er omme —
hvordan jeg skal kende din Stemme —
dens dejlige, dybe, malmfyldte Klang,
som jeg aldrig i Verden kan glemme —!
Tuk! — Selv om mine Hænder var trætte,
selv om mine Haar var hvide,
sorte blev de i samme Stund,
Du stod ved min Side!
Selv om mit Legeme var bøjet,
det ranked sig fluks og blev stærkt og sundt,
saasnart Du kyssed det Øjet!
(Smiler stille.)
Husker Du, hvad Du sagde en Gang —:
Ruth Hauge skal blive en gammel Kone
med hvide Haar.

der lyser om Tindingen som en Krone! —
Og husker Du, Tuk, hvormed Du begyndte
dit første Brev ? —
»Min frejdige, fine, sortøjede, lille
finnakkede Kæreste,« var det, Du skrev — —

TUK (stønnende.)
Aa Ruth! Vær barmhjærtig! Sig, Du vil leve!
og blive hos mig!
Er Lykken da ikke netop for dig
som Livsens Drik?

OVERLÆGEN (i Døren.)
Undskyld bare et Øjeblik! (ser paa Ruth.)
Er De vis paa nu — at De ikke vil?

RUTH (løfter Hovedet.) Vissere nu end nogensinde.

OVERLÆGEN. Jeg synes, De spiller et dristigt Spil.
(fjerner sig.)

TUK (farer op.) Ruth! Hvad var det, han sigtede til?

RUTH (lægger sin raske Arm om hans Hals.)
Kom nærmere — nærmere! — Hvor Du er smuk!
— Jo, ser Du — han saa paa Benet i Morges — —
der er gaat Koldbrand i Saaret, Tuk.

TUK. Ruth!

RUTH. En Amputation kunde frelse mit Liv,
det siger de alle — men aldrig i Verden
vilde jeg give dig en Krøbling til Viv!

TUK (imod hende.)
Ruth! det er ikke sandt — det var dig,
dig selv, som ikke kunde!

RUTH. Du har Ret — jeg evned det ikke,
af tusende saare Grunde.
Men kræver Du det —

TUK. Jeg har ingen Krav.
Ruth! Min Ruth! —
Dejlig vilde Du være som Viv,
for dejlig til at leve en Krøblings Liv!
Dejlig som Mor til en jublende Flok,
for dejlig til at humpe om ved en Stok,
hvor Børnene springer!
Jeg stryger ikke Støv af dine Vinger —
jeg kræver ikke, at Du skal Livet bevare — —

RUTH bevæget. Jeg vidste det Du lod mig fare.

TUK. Din Kærlighed er vældig i Kravet —

RUTH (smiler.) — som din!
Violin — Violin — —!

TUK farer sammen — men svarer ikke.

RUTH (sagte.) Lov mig, at jeg maa leve,
naar kun min hviskende Skygge glider
over den dejlige Jord, hvor Du lider —
leve i Værker, skabt af din Aand,
i klingende Marmor, hugt af din Haand!

TUK. Saa længe en Stribe af Lys jeg ser,
vil jeg kalde dit elskede Ansigt
frem af det vaade Ler,
hugge dig ud af min Tankes Skød
om hvert et Hug saa klinger
som Malmen over en Død!
Men naar mine Øjne er blinde,
saa vil jeg lukke mig selv og dig
i Mørkesalen inde,
sidde med Ler mellem Fingrene hede

og famle mig frem til de kendte Træk,
som aldrig udviskes, aldrig dør væk,
hvor tæt det saa om dem sneede
med Blomster i Vaar, med Blade i Høst,
med Sne i Vinteren hvide — — —
da lukker jeg ude den mindste Støj
fra dem paa den anden Side —
jeg føler din Skygge omkring mig glide
med sagte Sus,
og da bliver Mørkesalen saa lys,
da ranker den sig for mit blinde Øje
og bliver et skinnende Brudehus!

RUTH. Bliv ved! Bliv ved!
Min Sjæl har tørstet saa længe —
jeg er ræd, den skal tørste i Evighed!

TUK. Der findes vel Sted, hvor de mødes
ude bag Soleranden,
de, som kun undte hinanden det godt
og saaredes selv, naar de saared hinanden
— de stakkels forrevne Sjæle,
som vilde hinanden kun Lys og Fred
og maatte dog Lykken stjæle
fra hinanden, saa de blødte derved!

RUTH (ryster paa Hovedet.)
Man skiller ikke et Menneskeliv
i to — de levendes og de dødes —
der er en Sammenhæng imellem dem, Tuk —
Kun halvt har vi levet, naar helt vi mødes.
Og alligevel — Du!

TUK. Ja, elskede Ven!

RUTH. Tuk! Du maa ikke blive gammel
— din Sjæl maa aldrig blive gammel —
for saa kender den mig ikke, naar vi mødes igen.

TUK. Jeg lover dig, Ruth, med din Haand i min:
Hvor længe min Ensomhed saa skal vare,
min Sjæl skal være ung, naar den mødes med din.

RUTH (stryger sin Kind mod hans.)
Jeg ser dig, naar Du skal fare
ad Dødens lukkede, tavse Sti — — —
Du presser de blinde Øjne i —
Du føler den svælgende dybe Sø
og gaar alene som Hjorten —
alene for at dø —! (stigende.)
Men Tuk, hvis Sjæle kan favne
hinanden i Dødninglin,
saa favner din flygtende Skygge min!
(smiler.)
Det hedder jo ellers, at der er vi lige
i Følelser og Tanker, i Samliv og Kaar,
men det er nu noget, som jeg ikke forstaar
for sletter den evige Skaber sit Særpræg
i en eneste Sjæl,
saa sletter han det evige, saa sletter han sig selv! —
Aa, de smaahjærnede Stakler,
som mener, de kan nivellere alt,
lige fra Livet paa den usle Asfalt
til Livet bag de evige Solefakler —!
Hinanden lige!
Som det, der gør Mennesker til Sjæle paa Jord —
Kærlighed imellem en Mand og en Kvinde,
Kærlighed imellem et Barn og en Mor,
er døde Værdier i det himmelske Rige —!

TUK (stirrer paa hende.)
Aa, Ruth! Hvor ser Du dog dejlig ud!
Aldrig har jeg set dine Kinder saa røde,
og aldrig dit Blik saa vidunderligt at skinne!
Ruth! — Jeg vilde ønske, mine Øjne var blinde!

(Klar Septemberaften i Hospitalshaven. — Vildvinen skinner rød opad Muren. — Vinduet ind til Ruths Værelse staar aabent. — GERD sidder paa Bænken lige udenfor — hun holder et aabent Telegram i Haanden.)

GERD (læser.)

Jeg kommer i Aften — Men Gerd — lille Gerd!
jeg tager dig med, naar jeg vender tilbage! —
(slaar Hænderne sammen.)
Har man kendt Mage!
Han spørger ikke en Gang, om jeg vil!
Han vil ganske simpelt komme og tage —!
(danser henad Havegruset.)
Du godeste Gud, hvilken Jubel —
grænseløs for alle mine Dage!
(standser og ser op.)
Den gyldne Maane deroppe bag Sky,
den ser slet ikke ud som i Aftes:
den er bleven saa forunderlig ny! —
De hvide Draaber af Duggen,
jeg følte som Taarer i Græsset trille,
nu ler de ganske stille.
Den sagte Susen i Løvet,
jeg hørte som Suk gennem Luften fare,
nu blæser den højt Fanfare!
Og Uglen i Havens Gange,
som varsled saa stygt om Grav og Død,
nu synger den Livsens Sange!
(strækker Armene vidt ud.)

Jeg giver mig helt i dit Værge,
Du dejlige, unge, straalende Liv!
Mod dig er vi alle Dværge!

(Danser.)

Tralala! tralalej!
Syng, Grus, under Foden!
Min Ven er paa Vej!

Tralala! tralali!
Skin, Vildvin, om Foden —
min Ven gaar forbi!

Tralali! tralalej!
Han kommer — han ser — og
han vinder — aahej!

(Standser — forfærdet.)

Hvad er det, jeg gør!
Her danser jeg ør
og glemmer, at han lider,
og glemmer, at hun dør!
Har de ikke ligesaa stor en Ret
som han og jeg
til at blomstre og gro, skyde Knop, sætte Frø
og følges paa Vej!
Har de ikke ligesaa stort et Spand
af Kærlighed
og ligesaa stærk en Livsens Trang
til Samlivs Fred! — —
Det gør mig saa bitterlig, bitterlig ondt,
de skal skilles ad —
Aa, men jeg kan ikke gøre for,
at jeg er saa glad — —!

(Danser videre — staar stille ved en Rosenbusk, plukker Hyben og stryger dem mod sin varme Kind.

Jeg vælger mig Hyben hin røde!
Hyben i Vinter og Efteraar —
skinnende blanke Frugt, som slaar

altid min Sjæl imøde
med Duft fra Æble og Humlegaard —
Jeg vælger mig Hyben hin røde,
Hyben i Sol og i Sommer —
ikke i Regn bag Spindelvævstraad,
ikke Hyben i Graad,
Hyben i Sol og i Sommer!
Højt, højt over mit Hoved,
tæt i min Haand og tæt for min Fod
Hyben, røde som Rosenblod!
Og naar saa Vinteren kommer
Sange, hede som Hybengløð,
rødnet, glødnet af Hybenlød —
Hyben i Sol og i Sommer!

(Springer gennem Havegangen — men standser pludselig og ser mod Vinduet.)

Inde bag Muren, hvor Vedbend gror
om Vinduet tæt
tegner sig mod det hvide Gardin
en mørk Silhouette —
Der gaar han med halvvejs blindet Syn
og fastlukket Mund
lydløst frem og tilbage, saa tit
hun falder i Blund.
Tuk, som havde det Blik, der gik
til Ben og Marv!
Tuk, som fik Farmor Hauges Aand
i bitter Arv — — —!

(Springer op paa Bænken.)

Jeg vil sige ham alt —

(Banker sagte med Fingeren paa Ruden.)

Tuk!

TUK (aabner Vinduet paa Klem.)
Hvem er det?

GERD. Det er mig, som har kaldt.

TUK. Hvorfor?

GERD. Jo, fordi —
der er noget, som jeg maa sige dig —

TUK. Gem det,
til alt er forbi.

GERD (ivrig.)
Nej, for Du skal vide, Du er vred paa mig, Tuk,
naar vi skilles ad —
mig, som har gaat her og været saa glad,
saa forfærdelig glad!

TUK. Glad! — Men hvorfor?

GERD. Slip Vinduet op,
saa staar jeg paa Taa —
Kom nærmere til! — Det maa hviskes, kan Du
da nok forstaa. (med Munden tæt til hans Øre:)
Fin kommer — Jeg telegraferte om Ruth —
Men han svarer — han svarer —

TUK. Naa, kommer det frem?

GERD (skjuler Ansigtet med den ene Arm.)
Han siger, at han tar mig med, Tuk,
naar han rejser hjem.

TUK. Dig! — (bøjer sig ud over Karmen og forsøger med Haanden under hendes Hage at løfte hendes Hoved op.)
— Lille Gerd! Tag den Albu væk,
saa Maanen kan skinne lige ind
i de glade Træk. (ser hende ind i Øjnene.)
Hvor dejligt at se den Fryd, dèr lyser!
Det vil varme mit Hjærte at tænke paa,
hver Gang det fryser!

GERD (slynger Armene om hans Hals — brister i Graad.)
Aa, Tuk — at jeg skal leve i Sol,
mens Du og hun staar ude i Skygge! —
Hvorfor siger Du ikke, at Du hader mig, Tuk,
for al den vældende Lykke!

TUK. Din Lykke holder just Slægtens fast
som Ankertouge. (Stryger langsomt med Haanden hen over Panden.)
Saa var det dog kun af Navn, at jeg blev
den sidste Hauge.

GERD. Den sidste Hauge —!

TUK. Slægten dør ikke ud med mig —
den lever i dig,
den yngste, den friskeste af os alle!

GERD. Jamen Tuk, Du skal vide, hvor jeg var styg:
Jeg loved mig selv for en Time siden,
at jeg skulde være din glade Myg,
som Du plejed at kalde mig, da jeg var lille —
summe omkring dig, naar Du var træt,
og surre, naar Du var sorgfuld og stille —
Men der kan Du se, hvor jeg dog er slet!
Siden han skrev — der var ikke en Tanke
om, at jeg kunde!
Jeg følger ham gennem de haardeste Skær
og over de dybeste Grunde.
Kalder han, brister de andres Krav
som Spindelvævstraad — de blir Luft for mig!
Og Du ved dog, hvor jeg har elsket dig —

TUK. Det er godt som det er — det er ham, Du skal følge.
Styrmanden ser, naar han staar ved sit Ror,
og Stormen pisker den vrede Bølge,
ikke til Siden, kun frem paa sin Vej —

alt andet blir smaat mod det Maal, han skal
ramme!
Og Gerd, det var just det stærke ved dig,
at Du gjorde det samme.
Du gav dig helt —
vi andre gav os bestandig delt.
Selv Gamle-Fruen tog snublende Skridt —
Og dog tænker jeg tit:
Hun var den eneste ranke i Slægten.

GERD (ser paa ham.)
Du blir' rankere nu — (nikker.) — — gennem
Ensomhed.
Eller sagde Du ikke selv en Gang:
Man maa være ensom for at kunne skabe — —
Saa vidste Du vel, hvad der var at tabe.

TUK. Gerd!

GERD betagen. Du er som en Bjærgværkskonge,
saa vældig og kæmpestærk!
Du øver i Grubens Gange
et helt stort Livsensværk.
Dig lokker ej Vaarens Blommer,
ej Sommerens Blomsterkuld,
saalænge der er i Bjærget
en Aare af drevet Guld! —
Det ved de ikke, de mange,
som næred sig af din Aand,
hvad det har kostet at lægge
dem dette Guld i Haand —
Men Bjærgværkskongen han ved det — !
Ildfunker staar om hans Hæl —
han hugger med blødende Hjærte
sig Vej fra Sjæl og til Sjæl!

TUK stirrer frem for sig — forbi hende.
Ja — hugger sig Vej —

GERD (følger hans Blik.) Hvad tænker Du paa?

TUK (ser paa hende.)
— at der er det i min Sjæls Natur,
som der maa Slægtsblod til at forstaa.

GERD (nikker.) Netop —

TUK. Jeg maatte spilde mit Held
og øde min egen Glæde —
slaa ihjel, slaa ihjel!
Det var ligesom han, hvis hævnfyldte Tanker
neppe fik Form,
da han traadte sig træt paa en ussel Orm,
skulde en Gang kunne vaande sig i Smærte
med Foden paa et levende Menneskehjærte.

GERD. Farbror Max!

TUK. Netop han!

GERD. Aa, nej nej nej!

TUK (langsomt.)
Jeg tror, Mor tænkte paa Farbror Max,
da hun fødte mig.

GERD. Aa, Tuk!

TUK. Hvor stærk jeg saa var — og hvor ensom —
aandelig talt var jeg Krøbling, Gerd!
Jeg fik aldrig givet
de sundes frejdige Tro paa Livet,
den vaagne Sans,
som henrykt griber Lykken i Flugten
og fanger den ind i Krans paa Krans —
forfølger sit Maal, og øger sit Held —
jeg — slog ihjel!

GERD. Du skulde det vel — Du maatte det vel
— for at vinde dig Sorgens dybe Ro
til at synge din Ensomheds vældige Højsang —

TUK (bittert.)
— for dem, som fik Lov til at vandre to —!

RUTHS STEMME (indenfor.)
Hvem taler Du med?

TUK (vender sig hastig.)
Med Gerd!

RUTH. Kom ind!
Hvad siger hun til dig?

TUK. Hun taler om Fin.
Hun siger, han kommer —

RUTH. Han kom til vort Bryllup — Husker Du end,
hvor festligt hans Komme det gjorde —?
Nu kommer han vel for at fly mig til Jorde.

GERD (bøjer sig ind ad Vinduet — bønligt.)
Ruth! Du maa ikke være vred, at jeg skrev!

RUTH (spottende.)
Tænk, at Du fik Tid til at sende ham Brev!
Du ønsked vel fromt, at han ikke maatte komme —
ikke svare for brat —!
Hvornaar kan han ventes?

GERD (stammende.) Jeg tror — i Nat.

RUTH. Saa bliv, lille Gerd!
Det vilde være Synd, om Du ikke skulde blive! —
— Hvorfor græder Du, Gerd?

GERD. For hvert Ord, Du siger,
skærer mig i Hjærtet som Knive.

RUTH. Du maa ikke være vred!
Min Livskraft var saa vældig — min Lykketrang
saa stor —
Jeg syntes, at den spændte over hele Universet
mellem Himmel og Jord!
Nu er Livskraften svækket og Lykketrangen brudt —

TUK. Ruth! Aa, Ruth!

RUTH. Faret hen — faret hen!
Det er bare, naar jeg hører, at de andres skal leve,
at den pludselig staar op fra de Døde igen!
(blødt.)
Men jeg mener det ikke —
det er bare noget bittert og ondt i mit Sind,
som jeg ikke kan raade. — —
Derude, hvor Træerne af Soldug er vaade,
i det dejlige, lysende Maaneskin
skal I sidde med lykkestraalende Sind
og sige hinanden Goddag for Livet —
Herinde, hvor Natlampens osende Lys
flimrer og flakker,
skal vi sidde i Dødsnattens isnende Gys
og sige hinanden Farvel for Livet —!
Ingen forstaar det Skæbnespil —
Men han, som sagde til Solen:
rind op for den ene — gaa ned for den anden,
han ved vel ogsaa, hvorfra og hvortil.
Gerd!

GERD. Ja!

RUTH. Se Skyggen paa Havehuset!

GERD (vender sig brat.) Fin!

RUTH. Nu hørte jeg Skridt i Gruset.

GERD (slipper Vinduet og springer ned med et Jubelskrig.)

RUTH. Luk Vinduet, Tuk! Træk Gardinet for!
Lad saa Maanen skinne —!
Et er Lykken derudenfor,
et andet Sorgen herinde.

(Maanen glider frem bagved Skyerne og skinner klart over Haven.)

RUTH (stirrer derud — siddende halvt oprejst i Sengen.)
Gyldengul
glider Maanen fra sit Skjul,
spinder tæt
sit Straalenæt — —
Jeg er træt — — — dødsenstræt!

TUK (trækker Gardinet for Vinduet. Udenfor høres Lyden af Havelaagen, som slaas i med et Smæld.)

FIN (jublende.)
Portvagten gav Lov,
saa smutted jeg ind —
Gerd! lille Gerd!

GERD (farer ham om Halsen.)
Her har Du mig, Fin!

FIN. Saa spinkel og liden
for tre Aar siden,
saa barnlig af Sind,
knap Jomfru derinde,
nu fuldmoden Kvinde
med Dun over Kind
og Roser — vilde Roser,
hvor Læberne lukke
sig varligt til —!
Maa jeg plukke
maa jeg plukke?

GERD. Saa mange, Du vil!

FIN (kysser hende heftig.)
Det skulde Du ikke
lovet saa kæk,
husk, jeg har tørstet
tre Aar i Træk,
før Kilden blev funden —!
Jeg kysser af Munden
de søde, de bløde,
de skinnende røde,
smaa Hyben væk!
Aa Gerd! Jeg elsker
dit lyse Haar,
den lange Fletning,
som Livet naar,
de gyldne, de gule,
to vevre, smaa Fugle,
som hopper paa Ryggen
dig, naar Du gaar!
Jeg snor dem om Halsen
som Silkebaand —
saa under min Nakke
din brune Haand,
mens fast jeg dig kryster —
og tæt imod mine,
de underlig fine,
de bløde, smaa Bryster!

GERD. Du glemmer din Tro:
at stærkest er den,
som tør ensom bo.

TUK. Nej, stærkest er to,
som sammen bode — —
Aa, løft dit Ho'de!
Jeg kan ikke se, om
Du græd eller lo!

RUTH (lyttende.)
Hør Tuk — Derude
i Lindeskyggen,
dér danser Lykken
forbi vor Rude!
Og Vildvin gynger — —
Herinde synger
Døden, som gaar forbi
tyst sit Litani — —!
Hvad nu?

TUK. Jeg stænger.

RUTH. Ak Tuk! Du flænger
just, naar Du stænger
os fri for Livet —
for Livet, sprænger!
Livet, det banker paa,
ler ad Laas og Slaa!

FIN (udenfor.) Jeg knuger din Haand,
jeg kysser din Mund —
Hvor frisk er din Farve,
hvor tindrende sund!
Jeg kysser de søde,
de rosarøde,
smaa Øreflipper —
den kækkeste, kække
af alle kække
smaa Næsetipper!

GERD. Hvor tør Du! Jeg binder —

TUK. Det hjælper ej.
Ved dig er jeg standset —
kun dig har jeg sanset —!
Men Du faar ej danset
sammen med mig

GERD. Jeg danser selv over
den trangeste Vej —
jeg danser i Graven
med Betlerstaven,
har jeg blot Gaven:
har jeg blot dig!

FIN. Aa Gerd! Du lille,
velsignede Gerd! —

GERD (farer sammen ved en Lyd inde fra Sygeværelset.)
Hys! Ti stille! —

FIN (ser mod Vinduet.)
Hvor ligger hun? — Ruth?

GERD. Dérinde — Fin!

FIN. Den bliver saa vaad,
din varme Kind —!

GERD (bøjer Hovedet.)
Der sidder de inde,
mens Timerne glider
og lider — l i d e r — —
Og her har vi staat
og glemt dem, Fin!

FIN. Nej, nej! Blot ejet
vor Fryd udelt,
som de kun gør det,
der lever h e l t
og aldrig med Lykken
tusker og bytter,
men favner den, Du!
(pludselig opmærksom.)
Hvad tænkte Du nu?
Du staar, som Du lytter —

GERD (sagte.)
Der gaar i Slægten,
i Tuks og min,
til Tider Klang
af en Violin.
Med vidtaabne Øjne
og vidtaabne Ører
drages vi efter
den Sang, vi hører —
For Nogle spiller
til Strid den op —
andre til ensomme
Vidders Top —
enkelte, enkelte
spiller den sammen
til Husenes Stilhed
til Arneflammen.
Èn eneste kun,
siger Sagnets Gaade,
skal alle Tonerne
samlet raade —
men før det kan ske,
faar han mer at lide,
end nogen Menneske-
sjæl tør vide — —
(RUTHS Stemme indenfor.)
Tuk, Tuk — luk op! Lad Maanens hvide Skin
strømme i store, fulde Skaaler ind!
Aa, hvor jeg lider! — Tuk, luk Livet ind!

FIN (griber Gerds Haand, forfærdet.)
Gerd! Var det Ruth?
Ruths Stemme, der lød? —
Hun havde en Stemme
saa frisk og sød,
saa syngende blød —
(da Gerd nikker.)

nu skærer den haard
med Klang af Død —!
Kom Gerd! Vi to vil
gaa sammen ind —
Ak, n u forstaar jeg
din vaade Kind — —
Skynd dig!

GERD. Nej, Fin!

FIN. Det hedder, at Glæden
er Sorgens Trøster.
Ruth er min Søster: —
hun elsker den lyse
Lykke paa Jord — —

GERD. Men Tuk er min Bror —
hans Øjne er kun
til Hælvten blinde,
og han kunde dø
af saa saart et Minde.

FIN. Saa sætter vi os
paa Bænken dér,
til selv de os kalder. —
Men Duggen falder —
tag Plaiden her!
Og kære, tag Frakken!
Højt op i Nakken
og langt ned til Foden
lad mig den lægge,
til Varme for begge
de smaa Pusselanker —
(svøber hende omhyggelig ind.)
Fryser Du?

GERD. Nej, men —

FIN. Du sidder i Tanker — —
Saa hvil dog Nakken!

GERD (uden at se op — skælmsk.)
Jeg sidder jo bare
og kysser Frakken —
med Ansigtet nede
i Kraven begravet — —
Aa, hvor den lugter
af dig og af Havet!

RUTH (lyttende.)
De sidder paa Bænken udenfor Vinduet —
hører Du, Tuk! —
Hvor Luften er frisk, og hvor Natten er smuk!
Sig, de skal komme — Men køl først min Pande
den er saa varm —
Sig, de skal staa i den aabne Karm.
Jeg vil se dem, se dem — men ikke for nær.
Kald først paa Fin

TUK (tøvende.) Er Du nu ogsaa stærk nok, Ruth,
til at lukke dem ind?
Husk paa, det er som et løssluppet Kor
af tusend jublende Fuglerøster.

RUTH.
Der findes jo ogsaa den Gift, der trøster —
den Pragt, der baade kan smykke og døde —
Valmuer — — Valmuer røde!

TUK (stønnende.) Ruth! — Ruth!

RUTH (stirrer paa ham.) Husker Du dem?
Deres Blade var røde, som en flammende Ild,
da de voksede frem.

hede af tusende Læbers Kysse — —
Og saa lagde Du til:
Lad dem saa drysse! — lad dem saa drysse! — —
(Da hun ser Udtrykket i Tuks Ansigt.)
Aa nej — jeg er ond! — Kald paa dem!

TUK (gaar til Vinduet — bøjer sig ud.) Kom Fin!

FIN (springer op paa Bænken.)
Tak! Tak! — Faar vi Lov til at kigge ind! —

RUTH (stirrende.)
Er det dig! Er det virkelig dig, Du, Fin!
Jeg kender ikke dit Ansigt mer.
Før var det saa underlig haardt i Grunden —
nu leger der tusende Smil ved Munden,
nu tindrer der Lys, hvorhen Du ser!
Nu ser jeg den store Lykke
skinne ud af hvert eneste Træk — —
og Du var dog saa nær ved at kaste den væk!

FIN (med Armen om Gerds Skulder.)
Men nu kan Du tro, jeg holder!
Jeg slipper end ikke den mindste Rest!
Nu er Livet bare èn eneste Fest!
Hver Dag skal høre os jubellé —
og Natten skal aldrig tælle vore Kys —

GERD. Aa, men saa ti dog stille!

RUTH. Hys!
Lykken er altid hensynsløs —
den smiler ad andres Ve —
hold Lykken det lidt til Gode:
den er blind — den kan ikke se —
den er døv — den kan ikke høre —
For et kun ejer den Øre:
Den maa synge, som Strængen,
der springer fra Buen!

Og stod jeg iblandt Jer i denne Stund,
selv rask og sund,
— en blind Mands Brud —
jeg maatte synge min Glæde ud,
om der ogsaa var Lig i Stuen!

FIN. Du skal ogsaa synge — —
Lægen har sagt, der er Redning givet.
Er Prisen ogsaa et levende Lem —
hvad er et levende Lem imod Livet!

GERD.
Nej, nej! Han har Ret:
Der er Raad at finde —
(bønligt.)
Ak, Ruth! om Du dog vilde give dit Minde!
Hver Time, der gaar, bringer dobbelt Fare. —
(Da Ruth tier.) Aa, kære — svar os dog!

RUTH (bleg.) Jeg skal svare —
Her staar I med ranke Rygge,
her staar I med sunde Øjne
og slynger mig i mit Ansigt
Livet bitreste Løgne!
I glemmer, at skøndt jeg er Krøbling,
og Lykken gik mig forbi,
saa har jeg dog villet Livet
lige fuldt som I —!
Jeg stod og stirred paa Festen —
Jeg ved, hvad Bordet skjuler.
Og saa kan I komme og sige
til mig, jeg skal nøjes med Smuler —!

FIN (til Tuk.)
Men det er jo Vanvid! — Bed hende, Du!
Hun hører vel dig

Hvis det var mig!
jeg skulde trygle og tvinge mig frem,
min Kraft skulde vinde Alverdens Riger —

RUTH (med et Blik paa Tuk.)
Men han, Du — han er saa stor, at han viger!

FIN (stigende.)
Jeg skulde kaste mig ned for din Fod
og hindre Brøden!
Træde itu min Hjærterod,
vade igennem mit røde Blod
skulde Du, førend Du sprang i Døden!
Ja, selv om din Sjæl var af Døden fangen
og halvt faren hen,
jeg skulde kalde den hjem igen
med min hede Sjæls Melodier —

RUTH.
Men han, Du — han er saa stærk, at han tier.

FIN (til Tuk.)
Er det sandt — at Du lader hende fare?

TUK (langsomt.) Ja — jeg lader hende fare.

FIN (imod ham.) Men hvor kan Du?

GERD (hastig.) Hys! Bed ham ikke svare.

RUTH. Kom nærmere, Fin!

FIN (springer over Karmen, standser ved Sengen og peger paa Paolo, som ligger sammenrullet paa et Tæppe ved Foden af Sengen og stirrer med store Øjne — uden at forstaa.)
Hvem er det, dér ligger?

RUTH. Hans Dreng og hans Ven —
hans eneste Ven i Verden vide,
naar Du og Gerd er faret mod Nord —
og jeg er langt paa den anden Side.

TUK (ser efter Fin.)
Naar han fik et Legetøj, gemte han det
dybt i en Skuffe eller tæt ved sit Hjærte —
jeg elsked det, jeg knuste det — saa slog jeg det itu
og bed Tænderne sammen i Smærte!
Jeg græd over Stumperne første Gang —
men siden har jeg holdt
aldrig at klage over Sorger og Smærter,
som jeg selv har forvoldt.

GERD (heftig.) Du voldte dem ikke!

TUK. Vi vilde ikke ofre i Haugernes Slægt —
vi vilde kun elske — stride — vinde —

GERD.
Hvad kalder Du det, at dine Øjne blev blinde?

TUK. Det kalder jeg Forbandelsen over min Slægt.
For den har jeg sat mine Øjne i Pant,
for den blev jeg ensom alle mine Dage!
Hverken Synet eller Lykken vender tilbage.

GERD. Du kaldte det noget andet før —

TUK. Hvad mener Du, Gerd?

GERD (langsomt.) Du sagde en Gang — —
Det store er altid noget, som dør — —

TUK. — — Noget, som dør — — som dør, ja

GERD. Tuk!
Hvor er din glødende Storhedstrang henne?

TUK. Død, som alt andet

GERD (angst.) Nej, nej, nej!
Du er stærkere nu, end Du selv det ved.

Du hugger i Marmor dit store Værk —
Ensomhed —
Lidelsen gør dig saa stærk, saa stærk,
den ranker din Sjæl mod en Evighed!

TUK. Jeg bygger mit Værk i Marmor
ved Skin af døende Kærter —
Gerd — lille Gerd, Du skal hugge dit
i levende Menneskehjærter —
— dit er større end mit!
Jeg former et Liv med iskold Haand,
mens Hjærtet syder og banker —
Gerd — lille Gerd, Du skal forme dit
i varme, smaa Barnetanker —
dit er større end mit! — —
Husker Du Visebogen, jeg fandt
ved Gamle-Fins Dør —?

GERD nikker. Forstaar Du den bedre nu end før?

TUK. »Jeg trode en Gang, jeg var Herre
ved Lykkens gyldne Fest —
nu ved jeg, at jeg er Tjener,
og aldrig bliver jeg Gæst.
Men I, som sidder forborde
ved Lykkens funklende Vin —
Tak, fordi I saa ofte
har strakt Eders Haand mod min! —
Jeg trode en Gang, jeg var Herre
ved L i v e t s store Fest —

GERD stærkt. — Nu ved Du — da Du er Tjener,
at Tjener er Herre bedst! — —
Sig mig, Tuk! — Da Offeret kom,
skød Du det da fra dig?
Var der Tvivl i dit Indre?

TUK. Ikke et Øjeblik.

GERD (tryg.) Jeg vidste det! — Tvivl
vilde gøre dig mindre.

TUK. Den Gang hun døde — Gamle-Fruen —
fik jeg Violinen, men Du fik Buen.
Buen kender ingen — Er den grov eller fin —?
Man taler om en ægte Stradivarius, en ægte
Cremoneserviolin —
ingen taler om Buen — Violinen er Kunsten
— og Kunsten var min —
Men Buen er Livet!
Den kalder paa Tonerne, den er det givet
at danse og springe som et syngende Hjærte,
hvor Strængene vaander sig i Smærte.

GERD (imod ham.)
Tuk! Hvorfor greb Du aldrig efter Buen?

TUK. Jeg turde ikke fristes til at bruge den, Gerd —

GERD. For hvem —?

TUK (bittert.) for Gamle-Fruen.

GERD (Aandeløs.) Men nu?

TUK (med en pludselig Tanke.) Ja, nu —!
Gerd! Har Du Buen?

GERD (springer ned ad Bænken.)
Baade Violinen og Buen har jeg
Violinen var hængt paa sit gamle Sted.
Jeg tænkte, det var rettest, jeg tog den med

TUK (stirrer paa hende — bleg.)
Du tænkte

GERD. Det samme, som Du nu tænker, Tuk — — —
Der er vældige Kræfter gemt i den gamle
Cremoneserviolin —
ingen forstaar dem — men de er givet.
(Med et Udbrud.)
Hvis hun kunde spilles tilbage til Livet!

TUK (holder Haanden for Øjnene. Gerd smutter væk.)
Ti stille! Ti stille! Jeg tør ikke tænke det,
tør ikke tro det!
Som Barn har jeg hørt det synge fra dens Bund —
men i samme Øjeblik lo det
— lo bittert og haanligt og vildt og længe!
Violinen slog Gamle-Fruens Hjærte itu
og jeg selv har forblødt mig over dens Strænge.

GERD (kommer springende tilbage — varm og rød — hun holder Violinen tæt ind til Brystet, skyder den sagte ind over Vindueskarmen — Ivrig.)
Her er den Tuk! — Her er den!

TUK (stirrer paa hende. Sagte.)
Dèr staar hun foran mig, saa ung og saa fin,
Haugeslægtens levende, unge Violin —!
Varligt stryger hun Buen ind
mod sin bløde Kind — — —
(Pludselig.)
Den gamle Cremoneser skal spille igen!
Kunsten skal ikke dø ud i Slægten —
Men aldrig skal den være til Forbandelse mer,
Lys skal den kaste omkring sig, ikke Skygge —!
Haugerne blir maaske mindre store
og mindre ensomme herefter —
men jeg ved, de blir rigere paa Lykke.
(Vender sig brat og gaar længere ind i Stuen.)

GERD (folder uvilkaarlig Hænderne.
Aa tænk, hvilken Fest! — Og tænk, hvilken Klang

den Dag, der blir Samlivsjubel
i de store Ensommes Sang —!

PAOLO som hele Tiden har fulgt Tuk med Øjnene.
Maestro!

TUK. Ja Paolo.

PAOLO. Jeg følger med dig,
selv om jeg aldrig skal gense Verona,
Napoli, Roma, Firenze, Mentona,
Sienna, Milano og Descensano
— o Descensano!

TUK standser ved Siden af ham.
Maaske vi søger en Gang igen
til det dejlige Land med de evige Minder.
Det er lettere, tror jeg, at være blind,
hvor Solen bestandig skinner —

RUTH hviskende.
Gaa Fin! — Jeg bliver saa dødstræt, nu.
I kan sætte Jer nær ved det aabne Vindu,
Gerd og Du.
Naar det er forbi, kan I komme

FIN (kysser hendes Haand.) Aa, Ruth!

RUTH. Men husk — — ikke før!
Jeg vil være ene med Tuk, naar jeg dør.

FIN fjærner sig sagte.
Ingen skal forstyrre Jer — ingen — ingen!
Vinker ad Paolo

PAOLO rører sig ikke.

RUTH. Underlige Dreng!
Hvorfor ligger Du altid dèr ved min Seng
og ler med sorte, ildgnistrende Blikke?

PAOLO. Signora! Jeg beundrer dig!

RUTH. Du kender mig ikke.

PAOLO. Du har elsket — derfor dør Du — det ser jeg!
Saadan som Du elsker, saadan elsker vi alle
i la belle Italia — —
derfor græder jeg ikke — — derfor ler jeg!

RUTH. Paolo!

PAOLO (springer op.) Signora!

RUTH. Naar jeg er død —
og naar han er blind — om et Aar eller mere,
vil Du saa sidde med hans Haand i dit Skød
i ensomme Timer, naar Fortvivlelser true,
og tale om mig —

PAOLO. Det vil jeg, Frue!

RUTH (smiler svagt.)
Frue blev jeg aldrig.

PAOLO (bestemt.) Signora er Frue —
den eneste, Signoren vil kalde for sin!
(Kysser hendes Haand — løber ud.)

RUTH (da de er ene.)
Tuk! — Hvad er det, Du har i Haanden?

TUK (vender sig om — han er meget bleg.)
Farmor Hauges Violin!
Den gamle Cremoneser i en Frispillers Lignelse —
Slægtens Forbandelse og Slægtens Velsignelse!
(Farer sammen, da hans Haand rører ved Strængene — men lader saa pludselig Buen gaa henover dem.)
Hør! Hvor den spiller —!
ikke en Storheds og Vældes Symphoni —
nej, den kalder saa mildt, og den lokker saa blødt
med de Sange, dit Hjærte har levet i

(Spiller.)

Ich kann ess nicht fassen, nicht glauben —
es hat ein Traum mich berührt. –
wie hat er doch unter allen
mich Arme erhöht und beglückt!

RUTH (har løftet Hovedet fra Puden — hendes Kinder gløder, og hendes Øjne brænder.)

TUK (spiller videre.

Mir war', er habe gesprochen:
Ich bin auf ewig dein!
Mir war', ich träume noch immer —
es kan ja nimmer so sein — !

RUTH (vildt.) Tuk! Lad være!
Spil mig ikke ind i det fattige Liv,
som jeg ikke kan bære!

TUK (standser et Øjeblik raadvild — store Sveddraaber staar paa hans Pande — saa spiller han ganske sagte:)

Die Linden Lüfte
sind erwacht —
sie säuseln und wehen
Tag und Nacht — —

RUTH (angst.) Tuk! At Du tør!

TUK. Jeg vil — Jeg tør det!

RUTH (stærkt.
Hvor blir saa Offeret, om Du gør det?

TUK (tumler tilbage.
Offeret, siger Du! — Rigtig — jeg glemte
Arven fra Gamle-Fruen — —!
Jeg fik Violinen, men Gerd fik Buen
(Bliver pludselig stille — sænker Violinen
Jeg satte som Dreng den sammen

varligt — Stykke for Stykke —
Men den kunde lige saa lidt blive hel
som en Sjæls forskertsede Lykke.
(Bøjer sig ned over Ruth — lægger Violinen ind til hendes Bryst.
Tag Cremoneseren, Ruth! — den er din.
Den Sjæl, som blev Slægtens Offer,
bør eje dens Violin.

RUTH (stirrer paa ham.)
Det bliver en Gaade alle Dage,
om Offeret mest var dig eller mig — —

TUK. Tag Violinen!

RUTH. Jeg tør ikke — nej!
Hvor tavs den end laa ved mit kolde Bryst,
en Dag saa vilde den synge
med slig en levende Røst,
at jeg, som visned og døde,
vilde føle mit stivnede Livsblod gløde,
og rinde mig hedt fra Isse til Hæl —
synge, saa Senerne spændtes,
og Hjærtet slog højt bag Kistefjæl!
En Nat saa vilde den spille
med slig en vaandefuld Klang,
at alle Kisterne rundt om sprang,
og alle de blege Skygger,
som Kirkegaardsmurene skytte,
gled frem af Gravene for at lytte —!
(Lader sin skælvende Haand glide hen over Strængene.)
Ja, for den ejer en vidunderlig Magt —
det siger jeg dig —
til at synge for Liv — til at raade for Liv!

TUK (griber efter den.) Maa jeg spille den!

RUTH (stærkt.) Nej!

TUK (fortvivlet.)
Nu er det dig, som kræver af mig
næsten det umulige — Springet i Kisten
sammen med dig!

RUTH.
Du krævede først — Hvad gjorde da jeg?

TUK (sagte.) Du fulgte.

RUTH lukker Øjnene. Hun ligger en Stund stille med hans Pande knuget ind mod sit Bryst — løfter saa pludselig Hovedet
Spil nu, Tuk! — men sagte —
den gamle, herlige Pilgrimssang — —
den, som alle Ensomme synger, naar de fare — —

TUK (lyttende.
Sang ikke Mor den for Max en Gang — —?

RUTH. Kun halvt har jeg levet paa den dejlige
Jord —
ondt har jeg lidt, og saart er mit Minde,
men aldrig saa saart, at jeg ikke kan finde:
Dejlig er Jorden!
Prægtig er Guds Himmel!
Skøn er Sjælenes Pilgrimsgang —

TUK (tager Violinen, men lader den atter synke.)
Jeg kan ikke, Ruth!

RUTH (uden at slippe ham med sit Blik.)
Tuk! — Spil med Øjet mod den gryende Dag —
og Ryggen mod det svindende Livslys bag!

TUK (spiller sagte — og ligesom modstræbende.)
Dejlig er Jorden,
prægtig er Guds Himmel,
skøn er Sjælenes Pilgrimsgang!
Gennem de fagre
Riger paa Jorden
gaa vi til Paradis med Sang — !

RUTH (feberhed.)
Tuk! — Tuk! Jeg er angst for at dø!
Det voxer —! Det stiger — det stiger —
det store Mørke — den dybe Sø — —!

TUK (paa Knæ.)
Hvor Du end farer paa Dødens Bølger —
bed, at det kun maa vare kort,
til jeg følger!

RUTH. Giv mig din Haand, som aldrig vil slippe!
Se Tuk! — Se, langt derude
lyser en skinnende Klippe!
Dér skulde Mennesker bygge —
Derude lever den store Kunst
og den store Lykke!

TUK (ryster paa Hovedet.)
Den store Kunst og den store Lykke,
det ligger altsammen bagved Tiderne
og bagved Slægternes talløse Vrimmel —
langt bagved dette:
Dejlig er Jorden,
prægtig er Guds Himmel — —

RUTH (stirrer paa ham.) Var vi ikke raske og unge!
Var vi ikke sunde og glade!
Ak, hvorfor trædes vi da itu
som visne Blade? —
Tuk!

TUK (hulkende.)
Min Egen! Min Egen!

RUTH (pludselig stærkt.)
Tuk! Vis mig Vejen!
Spil mig frem til den stærkeste — frem til den
største!

TUK (rejser sig — spiller langsomt

Tider skal komme,
Tider skal henrulle,
Slægt skal følge Slægters Gang
— aldrig forstummer
Tonen fra Himlen
i Sjælens glade Pilgrimssang —!

Englene sang den
først for Markens Hyrder,
skøndt fra Sjæl til Sjæl det lød —:
Fred over Jorden!
Menneske fryd dig!
Os er en evig Frelser fød —!

RUTH ligger ubevægelig. Dødens Bleghed gaar over hendes Ansigt.

TUK slænger Violinen fra sig paa Gulvet og kaster sig over hende.

RUTH hviskende.

Hys — — vær stille!
Jeg kommer — Du behøver ikke at kalde.
Jeg er bange — det ved Du jo godt — jeg er lille —
Kisten er trang — og her er saa stille —
og saa er jeg angst for, at Laaget skal falde!
Men jeg kommer alligevel, det ved Du jo godt
for jeg gav dig mig selv —
jeg gav dig mit Legem, som jeg gav dig min Sjæl!
Hør! — Hør, hvor det sukker
fra alle Kisterne rundt omkring — —!
Tuk — giv mig et Kys, før du lukker — —

TUK stønnende. Du griber altfor haardt, Du stærke Gud!

Jeg føler det, som alle Strænge springer,
som Hjærtet bløder under dine Greb
og Blodet sprøjter for din Skaberfinger!

FIN (udenfor.) Gerd! Hvad var det —?
Det lød, som alle Døre sprang op,
og ligesom nogen gik gennem Stuen —!

GERD (brister i Graad.)
Tys, Fin! — Det var Gamle-Fruen —!

EFTERSPIL

Han steg derop,
hvor Sneens Liglagen aldrig
smelter paa Tindens Top,
hvor Fuglesang aldrig lyder
over de høje Tinder,
undtagen som Kvidder af lyse,
fjærne, fjærne Minder —
hvor Træer aldrig løves i Vaar,
hvor Blomster aldrig plukkes i Vange!
Derfra sender de store
Ensomme deres Sange.

De staar paa de høje Tinder,
hvor Tavshedsfloderne bruse —
bytted vel gærne med en og hver,
som sidder selvanden til huse —
De staar paa de store Vidder,
hvor Storme lægges i Baand,
bytted vel gærne med en og hver,
som leder et Barn ved Haand! —

Der sad i det klare Dagskær,
som gror af en høstklar Nat,
en Billedhugger og skabte
Liv af sin døde Skat.

Han formed saa dyrt et Billed
af Ungdommens bløde Træk,
før Dødens iskolde Mejsel
jog Livets Skønhed væk.

Han formed, mens over Leret
Fingrene varsomt gled
Dødsmasken over sin unge,
levende Kærlighed — !

Han tog i Haand hendes Hænder,
faldt ned og kyssed dem kun —
den kære, iskolde Pande,
den kære, iskolde Mund!

Han bøjed de stive Fingre
over det hvide Lin —
saa tog han en Ring af Fingren
og satte den fast paa sin.

Den første Vielse binder
til Livet paa dette Sted —
den anden Vielse binder
for Evigheden med —!

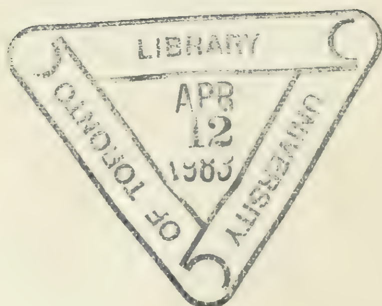
Han stod med knyttede Hænder
og sammentrukne Bryn —
han vendte sig brat — det glimtede hvast
fra et sygt og halvblindet Syn.

»Du store Kunst, som vi alle
ved blodig Skyld fik i Arv!
Nu har Du vel stjaalet af Slægtens Blod
lige til Ben og til Marv! —

Saa dækked han over den Døde
med Slør af et Brudelin —
Der klang i den dybe Stilhed
som Suk af en Violin — — — —

Af Livets tusende Døgne
blev èn kun helhedsstøbt —
for den blev alle de andre
dyre og smærtekøbt —!

En eneste Dag af Livet
ejed han Lykkens Gunst
da rejste den sig af Gruset,
den store — evige Kunst! —

LIBRARY
APR
12
1983
UNIVERSITY
OF TORONTO

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 09 08 07 12 010 6